

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวอภิสร่า โชติภาภรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

โดย
นางสาวอภิสร่า โชติภากรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE NEEDS ASSESSMENT TO PROMOTE LEARNING PERFORMANCE OF ASEAN
COMMUNITY FOR STUDENT OF VOCATIONAL TRAINING SCHOOL IN THE BANGKOK
METROPOLITAN AREA

By

Miss Apisara Chotipaporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Education Program in Development Education

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2014

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินความต้องการ
จำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพ
กรุงเทพมหานคร” เสนอโดย นางสาวอภิสร่า โชติภากรณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม
3. อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน)

...../...../.....

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น / สมรรถนะด้านการเรียน / โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

อภิสราร ชาติภรณ์ : การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ, ผศ.ดร.ไพรัชศ ไทวิทยศิริธรรม และอ.ดร. ยูวีร์ ผลพันธ์. 149 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษา ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษา ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ขอบเขตการวิจัย เชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง และข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2557 จำนวน 9,962 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 379 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษาของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านประชาคมอาชีวศึกษา 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 7) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ห้เมทริกซ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษา ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 1) สมรรถนะด้านวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้เท่าทันคน เหตุการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ 2) สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ มีความสามารถการบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่ได้เรียนและได้ปฏิบัติ สามารถพัฒนางาน ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้รอบด้านเพื่อให้เห็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 4) สมรรถนะด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถวางแผนปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ 5) สมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์ข่าวสาร และมีพัฒนาการความรู้ในด้านภาษาสื่อสารภาษา หรือพูดได้ ในลักษณะของศัพท์เทคนิคของอาชีพนั้น ๆ 6) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และสังคม 7) สมรรถนะด้านทักษะทางปัญญา พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาในเบื้องต้น 8) สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ ต้องสามารถปฏิบัติงานได้จริง เรียนรู้การแก้ปัญหา และ 9) สมรรถนะด้านอื่น ๆ การพัฒนาเพื่อการค้นคว้า หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

2. การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในชุมชนอาชีวศึกษาของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีสภาพที่เป็นอยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.12$, S.D. = 0.89) มีสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x}=4.20$, S.D. = 0.88) มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในภาพรวมเท่ากับ 0.26 โดยด้านประชาคมอาชีวศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ในภาพรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

55260315 : MAJOR: DEVELOPMENT EDUCATION

KEYWORD : THE NEEDS ASSESSMENT / LEARNING PERFORMANCE / VOCATIONAL TRAINING SCHOOL IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA

APISARA CHOTIPAPORN : THE NEEDS ASSESSMENT TO PROMOTE LEARNING PERFORMANCE OF ASEAN COMMUNITY FOR STUDENT OF VOCATIONAL TRAINING SCHOOL IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. THIRASAK UNAROMLERT, Ph.D., ASST PROF. CHAIYOS PAIWITHAYASIRITHAM, Ed.D., AND YUWAREE POLPANTHIN, Ph.D. 149 pp.

The main purpose of this study was to 1) studying the learning performance in the asean Community and 2) the needs assessment to promote learning performance of asean community for student of vocational training school in the Bangkok metropolitan area. Scope of research were the 6 principals of vocational training school in the Bangkok metropolitan area and the sample size of population was based on the Stratified Sampling model by the samples 379 of 9,962 students who studied at vocational training school in the Bangkok metropolitan area. The tools used in this study were the interviews and questionnaires. The data variables were used by this research, were the needs assessment to promote learning performance of asean community for student of vocational training school in the Bangkok metropolitan area that contains 7 elements such as Communication Capacity, Asian communities, Capacity for Technological Application, Scientific process Capacity, The application of numbers, Moral and ethical performance of professions, Capacity for Applying Life Skills. Data were analyzed, using frequency, ratio, means, standard deviations, Priority need index, Decision Matrix and Analyzing Qualitative content.

The research findings are as follows:

1. The study of competencies of learning for support the students at of vocational training school in the Bangkok metropolitan area in the asean community found 9 components: 1) Professional performance - Creative, Person knowingly, Foresight, Professional ethic and skill. 2) Cognitive performance / Skill / Experience - Ability to integrate the knowledge and skill, Development of oneself in regard to learning. 3) Competency in the use of IT – Knowledge and skills in application of information technology for development of oneself in regard to ability for self-adjustment to keep pace with environmental changes. 4) Performance scientific process – Ability to raise an operational plan, Analysis and Evaluation systematically. 5) Communication skills performance - Skills and Language proficiency to exchange a technically information that based on user profession. 6) Moral and ethical performance of professions – A good attitude towards the professions and a responsibility to oneself and society. 7) Thinking performance - Capacity to properly eliminate problem, based on analytical, synthetic and systematic thinking for judicious decision-making. 8) Practice skills performance – Able to practical and learn to deal with the problem solving. 9) Other performance skills - Developed for research or creation of bodies of knowledge to create the innovation and can compete with worldwide.

2. The needs assessment of competencies of learning for the students at of vocational training school in the Bangkok metropolitan area in the asean community, the overall status quo was placed in the middle score ($\bar{X}=3.12$, S.D. = 0.89) and the overall necessary conditions was placed in the high score ($\bar{X}=4.20$, S.D. = 0.88). The overall (PNI_{Modified}) was 0.26 and the highest (PNI_{Modified}) score was the Asian communities. The second place was the Application of numbers and the third place was the Capacity for Technological Application dramatically. The overall result of the decision matrix was in the third section of four sections that mean low performance and must be improvement.

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2014

Thesis Advisor's signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณในความกรุณาไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งขอกราบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา และ อาจารย์พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์และการเข้าเก็บข้อมูลในการทำการวิจัย และเจ้าหน้าที่ สำหรับความช่วยเหลือ และการประสานงานอำนวยความสะดวก จนทำให้การเก็บข้อมูลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณป๋วย น้องโบว์ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ สาขาวิชาพัฒนศึกษา รุ่น 10 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นให้กำลังใจให้แก่กันมาโดยตลอด

การศึกษาครั้งนี้ จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง และสุดท้ายสำคัญอย่างยิ่ง พี่มด ที่เป็นแรงสนับสนุนและกำลังใจอย่างดี อีกทั้งยังช่วยค้นคว้าข้อมูลและเอกสารอ้างอิงให้ผู้วิจัยทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักการและแนวคิดด้านการจัดการศึกษา.....	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับงานทางอาชีพ.....	24
การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ.....	38
ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน.....	41
แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	57
ตัวแปรที่ศึกษา.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	63

สารบัญ

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	66
ตอนที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร.....	78
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	104
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสัมภาษณ์).....	113
ภาคผนวก ข แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัย (แบบสัมภาษณ์) ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ.....	114
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์.....	121
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	127
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)	129
ภาคผนวก ฉ แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ วิจัย (แบบสอบถาม) ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IIOC) ของผู้เชี่ยวชาญ.....	131
ภาคผนวก ช แบบสอบถาม.....	140
ภาคผนวก ซ ประวัติผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	66
2	การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	69
3	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้าน การเรียนรู้ในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร.....	71
4	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้าน การเรียนรู้ในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน.....	73
5	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	76
6	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์.....	79
7	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข.....	82
8	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ...	83
9	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขา วิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง.....	87
10	ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
11	ปัญหาและอุปสรรคการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริม สมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร.....	94
12	ข้อเสนอแนะการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝัก อาชีพกรุงเทพมหานคร.....	94

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	กระบวนการประกอบการอุตสาหกรรม.....	30
3	เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น....	64
4	ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อ ส่งเสริม สมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร.....	73
5	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียน ในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน.....	76
6	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียน ในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	79
7	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการ เรียนใน ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์.....	81
8	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนใน ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข.....	83
9	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนใน ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ...	86
10	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนใน ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขา วิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง.....	90
11	การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนใน ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า นำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมของ ประชากรของชาติให้มีคุณภาพ เป็นเครื่องมือสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และยังเป็น กลไกอีกชิ้นหนึ่งที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของคนในชนชั้นต่าง ๆ ของสังคมได้อีกด้วย ดังนั้น การ จัดการรูปแบบการศึกษาของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ซึ่งมีความต้องการใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้าน เกษตรกรรมไปจนถึงด้านอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองกับแผนต่าง ๆ ที่รัฐได้วางกรอบและ แนวทางเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในแต่ละฉบับ นอกจากนี้ การส่งเสริมการศึกษาและทักษะต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์ได้มี การพัฒนาตนเอง ด้านศักยภาพของตนเองตลอดจนขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ในช่วงชีวิตตั้งแต่วัย แรกเกิดจนไปถึงวัยทำงานโดยสามารถดำรงชีพอย่างมีความสุข

จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2553-2555 ของสำนักงาน สถิติแห่งชาติ ซึ่งว่าเด็กไทยยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับครบทุกคน เนื่องด้วยสัดส่วนของครอบครัว ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้น้อยกว่ากลุ่มประชากรที่มีสถานะความเป็นอยู่ที่ ดีกว่ามาก เพราะได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพียงประมาณร้อยละ 8.87 ของประชากรวัยเรียนใน กลุ่มรายได้นี้ รายงานดังกล่าวยังให้ข้อเสนอในการพิจารณามาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมที่จะช่วยเพิ่ม โอกาสการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มาจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้อาจเพิ่มเติม มาตรการอุดหนุนทางด้านอุปสงค์ต่อการศึกษาในลักษณะเงิน โอนในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับเด็กใน ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและมีความเปราะบางด้านสังคมที่ทำให้ต้องละทิ้งการเรียน ข้อมูลการสำรวจ ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี 2555 ยังพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพื่อการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มาจากครอบครัวผู้มีรายได้น้อยในวัยเรียนการศึกษาภาคบังคับอยู่ในระดับ 431 บาทต่อคนต่อปี แม้ว่าจะมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี แต่ในขณะที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาของเด็กที่มาจากครอบครัวผู้มี รายได้น้อยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงประมาณ 9,386 บาทต่อคนต่อปี อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทาง ไปเรียนประมาณ 702 บาทต่อคนต่อปี คิดรวมเป็นร้อยละ 37 ของเด็กทั่วไป ซึ่งเห็นได้ว่าการเข้าถึง

การศึกษาในระดับสูงเพื่อรับการฝึกทักษะที่สูงขึ้น ยังต้องขึ้นอยู่กับรายได้ของครอบครัวที่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยกัน

การเพิ่มรายได้ของครอบครัวที่มีรายได้น้อยให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของลูกหลานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้นนั้นจำเป็นต้องมีการเพิ่มมูลค่าของวิชาชีพให้มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งจะไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการประจำปี 2557 ว่าด้วยหัวข้อการพัฒนาศักยภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และการต่อยอดในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่สูงขึ้น และการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพสู่สังคมเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพต่อไป ประกอบกับในเขตกรุงเทพมหานครได้มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกออาชีพสำหรับบุคคลทั่วไปที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะด้านการประกอบวิชาชีพ หรือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและเด็กนักเรียนที่เรียนจบประถมศึกษาแต่ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ภายใต้สังกัดกองส่งเสริมอาชีพ สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร คือ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดหลักสูตรทั้งภาคปกติและภาคค่ำ รวมถึงหลักสูตรระยะสั้นที่มีผู้สนใจเป็นจำนวนมากในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งหลักสูตรระยะสั้นเป็นที่ต้องการของผู้สนใจที่ต้องการฝึกอบรมเพื่อนำไปประกอบวิชาชีพ หรือเพิ่มทักษะวิชาชีพตนเอง เพื่อสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ได้กำหนดกลยุทธ์หลัก 2 ข้อเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในฉบับก่อนปี 2552 ลงไว้ในแผนบริหารงานราชการกรุงเทพมหานคร 2552 – 2555 ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการศึกษาวิชาชีพให้กับประชาชน ในกรุงเทพมหานคร ลักษณะแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการฝึกออาชีพให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและตลาดแรงงานในโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร 10 แห่งและวิทยาลัยชุมชน และพัฒนาครูผู้สอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และกลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน ลักษณะแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน โดยส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายเข้าร่วมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ปรับปรุงโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน

อีกทั้งการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ภาคแรงงานก็ถือเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประชากรที่อยู่กำลังแรงงาน ณ สิ้นปี 2556 จำนวน 3,879,700 คนและมีผู้ว่างงาน

แต่พร้อมที่จะทำงาน 37,100 คน แบ่งเป็นระดับการศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษา 23,600 คนและระดับอุดมศึกษาจำนวน 13,500 คน และมีจำนวนครูในโรงเรียนฝึกออาชีพรุงเทพมหานครทั้ง 10 แห่งจำนวน 236 คน (สถิติกรุงเทพมหานคร, 2556) หากนำประชากรที่กำลังว่างงานมารับการฝึกทักษะวิชาชีพทำให้เห็นว่าสัดส่วนครูต่อนักเรียนเป็น 1:158 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัดส่วนครูต่อนักเรียนที่ 1:30 คน ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะมีความแตกต่างกันถึง 5 เท่า ดังนั้นนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาชีพของกรุงเทพมหานครของประชากรที่อยู่กำลังแรงงานแต่ว่างงานให้มีจำนวนที่ลดลงโดยส่งเสริมให้ประชากรเหล่านี้มีอาชีพส่วนตัวหรือมีงานทำและลดปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการว่างงาน จำเป็นต้องหาครูเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อีกจำนวน 1,000 คน เพื่อให้ได้สัดส่วนครูต่อนักเรียน 1:30 ซึ่งด้วยสถานการณ์ที่ผ่านมามหากรุงเทพมหานครไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ตามข้อจำกัดที่มีอยู่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกออาชีพรุงเทพมหานครทั้ง 10 แห่ง และพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคประชาคมอาเซียน หรือแนวโน้มอาชีพที่ได้รับความนิยมและมีความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประเทศไทยพร้อมด้วยประเทศเพื่อนบ้านอีก 9 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community AEC) อย่างสมบูรณ์ในปี 2558 ซึ่งประเทศไทยคงต้องเผชิญกับการแข่งขันในภูมิภาคเพื่อดึงเงินลงทุนจากต่างชาติและการคงความได้เปรียบในการเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสำคัญ จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะให้ความสนใจต่อสถานการณ์ตลาดแรงงานอาเซียนและจุดยืนของแรงงานไทย อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อเร่งพัฒนาทักษะแรงงานและรักษาสถานภาพของตลาดแรงงานไทยให้สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาค และเพื่อเป็นการเตรียมข้อมูลสำหรับการประเมิน และการปรับปรุงที่ดีขึ้น

จากความสำคัญของนโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่จะพัฒนาหลักสูตรการฝึกออาชีพให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและตลาดแรงงาน รวมไปถึงปัญหาของแรงงานที่อาจจะเกิดการว่างงานในยุคประชาคมอาเซียน เพื่อการแข่งขันกับแรงงานในภูมิภาคเอเชีย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นวิธีการที่สามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ เนื่องจาก วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นคือ กระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์

และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550: 62) หรือเป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการเรียงลำดับความสำคัญของความต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมากแก้ไข (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550: 76) และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Maxtrix Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังหรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้ในการแบ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูง-ต่ำที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่เห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นตัด (Cut-Off Score) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550: 279-281) ซึ่งหากนำวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เมทริกซ์นี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครแล้ว จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน และการประเมินความต้องการจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพ สามารถที่จะส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนให้มีความพร้อม และเพิ่มพูนทักษะเพื่อประกอบอาชีพ และสามารถแข่งขันกับแรงงานต่างชาติในยุคของประชาคมอาเซียน ได้เป็นอย่างดี บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร

คำถามการวิจัย

1. สรรถณะด้านใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียน ในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร
2. ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียน ในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Performance) และข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ท่าน เพื่อศึกษาข้อมูลแลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบในการสัมภาษณ์ 9 ด้าน คือ ด้านวิชาชีพ ด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการปฏิบัติ และด้านอื่น ๆ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

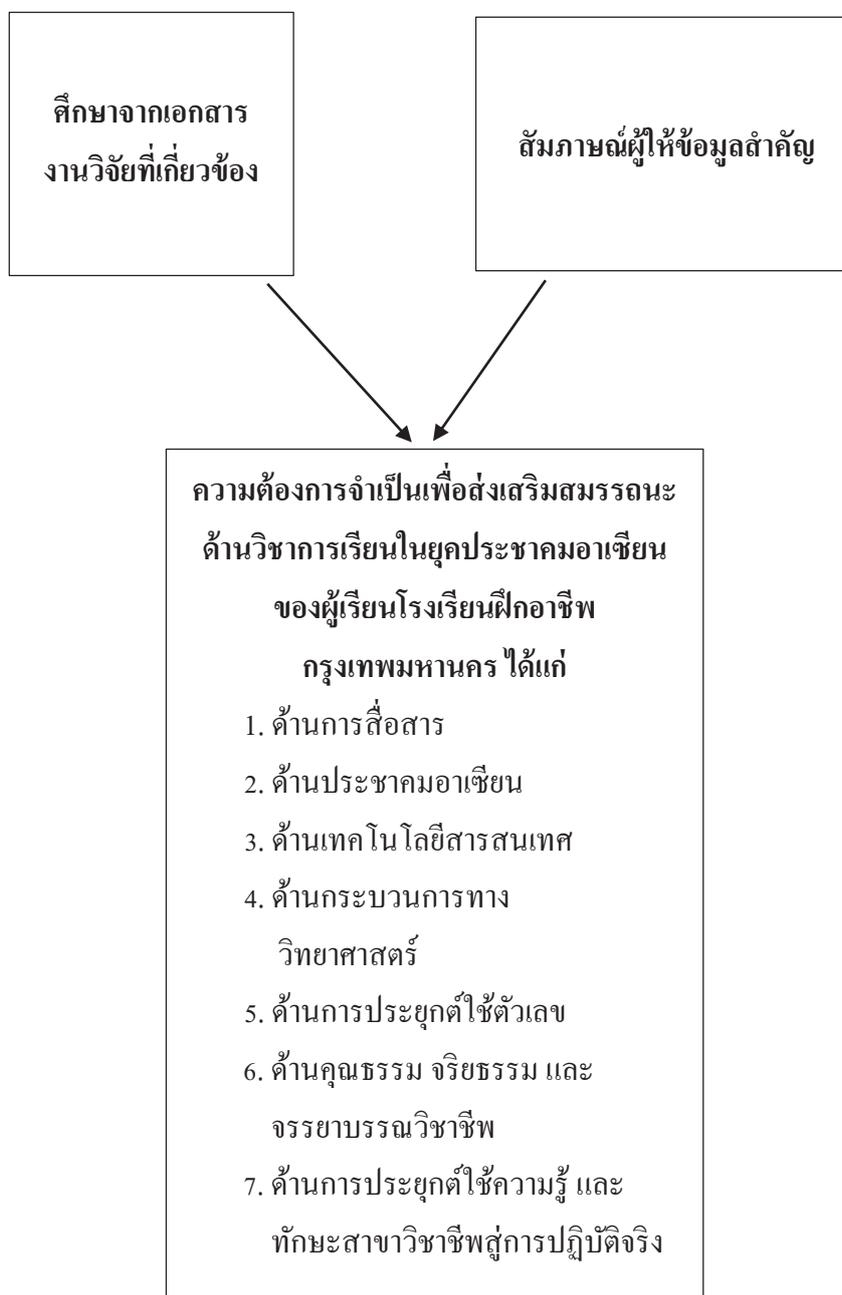
1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2557 จำนวน 10 แห่ง รวม 9,962 คน

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 379 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร หมายถึง กระบวนการศึกษาความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น ในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

2. สภาพที่เป็นอยู่ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 7 ด้าน ในช่วงที่เป็นผู้เรียนที่โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

3. สภาพที่ควรจะเป็น หมายถึง ผลที่ควรเกิดขึ้นจากการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 7 ด้าน ในช่วงที่เป็นผู้เรียนที่โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

4. สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

5. ผู้เรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ตามเกณฑ์ของหลักสูตรวิชาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

6. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร หมายถึง แหล่งให้การศึกษาด้านการเรียนวิชาชีพซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคม ช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในเวลาปกติ ผู้ว่างงาน และผู้ถูกเลิกจ้างงาน ได้มีโอกาสศึกษาต่อด้านการเรียน ตามความถนัด ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้ นำความรู้ไปประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

7. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครสามารถรับและส่งข่าวสาร และมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและถ่ายทอดความคิด มีความรู้ความเข้าใจ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในวิชาชีพของตนเอง

8. ด้านประชาคมอาเซียน หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และ/หรือภาษาอาเซียน เช่น ภาษาพม่า เพื่อการประกอบอาชีพ รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม มีความตระหนักและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบโดยสามารถปรับตนเองเพื่อให้ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้ มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน

9. **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีความรู้ทั้ง ทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เลือกที่จะค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และนำมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนเองได้

10. **ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์** หมายถึง ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ความชำนาญและความสามารถในการใช้การคิดและกระบวนการคิดเพื่อค้นหาความรู้ รวมทั้งการวางแผน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถควบคุมงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด

11. **ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข** หมายถึง ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้

12. **ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ** หมายถึง ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

13. **ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง** หมายถึง ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีความสามารถทางด้านวิชาชีพ ทักษะความเชี่ยวชาญ สามารถผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

2. ทำให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาอาเซียน ของนักเรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. หลักการและแนวคิดด้านการจัดการศึกษา
 - 1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา
 - 1.2 ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.4 พัฒนาการของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 - 1.5 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับงานทางอาชีพ
 - 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
 - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ
3. การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ
 - 3.1 ความหมายของสมรรถนะวิชาชีพ
 - 3.2 หลักการกำหนดกรอบสมรรถนะมาตรฐาน ของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (General Vocational Qualifications: GVQ)
 - 3.3 คุณลักษณะวิชาชีพของผู้เรียน
4. ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน
5. แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessments)
 - 5.1 ที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 5.2 นิยาม และความหมายของความต้องการจำเป็น
 - 5.3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 - 5.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดด้านการจัดการศึกษา

1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา

เริ่มตั้งแต่ที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเชิงปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยวางกรอบไว้ 3 ปี ดังนั้นในปี 2545 จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้) ซึ่งมีประเด็นหลักใหญ่คือ การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความรู้และมีความเท่าเทียมกันที่ศึกษาเรียนรู้ฝึกรอบมได้ตลอดชีวิต และมีการใช้ความรู้เป็นทุนเพื่อสร้างรายได้ ที่สำคัญคือมีวิทยาลัยชุมชนเกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งให้ความรู้แก่คนชุมชนที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงน้อยได้มีโอกาสสร้างรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเน้นให้สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาได้มีบทบาทในการพัฒนาฝีมือแรงงานทักษะอาชีพด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ด้วยนโยบายพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพของรัฐบาลยุคนั้น เป็นการเน้นการเดินหน้าในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อที่จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์หลัก 5 เรื่อง ดังนี้

1. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. พัฒนาคอนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม
3. การอนุรักษ์สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม และพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
4. การเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน เสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม
5. การเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับยุทธศาสตร์หลักข้อที่ 1 ว่าด้วยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนยุทธศาสตร์ในอีก 4 ข้อ กระทรวงศึกษาธิการเพียงมีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุน จากเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของนโยบายพัฒนาคนและสังคมข้อที่ได้กำหนดไว้ว่า "ให้คนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขันและมีคุณธรรมสู่สังคมฐานความรู้" จากเป้าประสงค์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ย่อยเพื่อความครอบคลุมอีก 5 ประการ ได้แก่

1. การเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนทุกรูปแบบ สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาและสนับสนุนให้มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

2. เร่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้ประชาชนมีความสุข สนุกสนานกับการหาประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ

3. เพิ่มผลิตภาพแรงงานอย่างเป็นทางการซื้อขายระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเน้นทักษะที่จำเป็นและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ครอบคลุมทุกวัย

4. พัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูง

5. เพิ่มโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย

จากการกำหนดยุทธศาสตร์หลักและย่อยเหล่านี้ ซึ่งให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญแก่การใช้ความรู้เป็นทุนเพื่อการสร้างรายได้เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยความรู้ที่ได้มานั้นจะอิงกับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพศึกษา ที่เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้และส่งเสริมด้านทักษะวิชาชีพเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ด้วยยุทธศาสตร์เหล่านี้ยังสะท้อนถึงกลุ่มคนในประเทศส่วนใหญ่ที่ยังมีระดับการศึกษาในระดับประถมหรือต่ำกว่าเนื่องจากเป็นผู้มีรายได้น้อย ดังการวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบัน พ.ศ. 2556 พบว่าประชากรในภาคเกษตรซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนสูงก็ยังคงขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้และโอกาส เพราะขาดรายได้ที่สนับสนุนการรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและก็ยังมีความไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ฉะนั้นวิทยาลัยชุมชนหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพศึกษาซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรมทักษะวิชาชีพจึงได้รับการสนับสนุนทั้งทางนโยบายและแหล่งทุนมากขึ้น

ต่อมาในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงที่มีปัญหาขัดแย้งทางการเมือง ในระหว่างนั้นปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเอาโดยยังยึดเอาพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 เป็นเป้าหมายหลักและได้กำหนดเอาไว้ดังนี้

1. ยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทย อย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. พัฒนาหลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

3. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน และการเรียนรู้อย่างจริงจัง จัดให้มีการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอนให้โรงเรียนอย่างทั่วถึง

4. ดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสภาวะยากลำบากให้ได้รับการศึกษา และเพิ่มโอกาสให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อ ผ่านกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต และเชื่อมโยงกับนโยบายการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถของประเทศ รวมทั้งต่อยอดให้ทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

5. สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคน ให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสาขาต่าง ๆ เช่น ปิโตรเคมี ซอฟต์แวร์ อาหาร สิ่งทอ บริการสุขภาพและการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ เป็นต้น ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง ตลอดจนให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล

6. ขยายบทบาทของระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น สำนักงานบริหารจัดการองค์ความรู้ ระบบห้องสมุดสมัยใหม่ หรืออุทยานการเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ศูนย์พัฒนาด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ศูนย์บำบัดและพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นโยบายที่กำหนดขึ้นในช่วงนี้ยังคงกล่าวถึงความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งการศึกษา โดยเฉพาะข้อที่ 4 และ 5 ที่สนับสนุนให้ผู้ที่มีปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะจากการทุพพลภาพจนถึงผู้มีรายได้น้อยและขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งยังเน้นการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่ต้องการความชำนาญพิเศษและมีคุณภาพ เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานฝีมือ และเพื่อให้สามารถแข่งขันกับแรงงานจากภายนอกประเทศได้

ยุทธศาสตร์เร่งด่วนมีการกำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้

1. เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
2. ปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู
3. เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้
4. พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากล ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
5. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน มากกว่าการขยายเชิงปริมาณ
6. ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น
7. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

8. พัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยเนื้อหาและรายละเอียดจะเห็นว่าเกือบคล้ายกับนโยบายทางการศึกษาในสมัยรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช (ปี พ.ศ. 2551) โดยเฉพาะนโยบายข้อ 2 3 4 6 และข้อ 7 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนา กระบวนการพัฒนาการศึกษา การนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์เพื่อใช้ในการถ่ายทอด โดยอย่างเฉพาะ อย่างยิ่งในข้อที่ 4 มีการขยายความเพิ่มเติมว่า “ผลักดันให้เกิดการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ตามกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติ มาใช้กำหนดทักษะความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ผู้มี งานทำ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ได้รับค่าตอบแทนตามสมรรถนะที่เพิ่มขึ้น โดยไม่ขึ้นกับวุฒิ การศึกษาทั้งแบบอนุปริญญาหรือปริญญา” ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายในการตั้งวิทยาลัยชุมชนและ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การอบรมเพิ่มทักษะความรู้ทาง วิชาชีพแก่บุคคลที่สนใจทั่วไปโดยไม่จำกัดวุฒิและระดับการศึกษา และสามารถอ้างอิงมาตรฐานตาม กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งเป็นการเน้นคุณภาพการสร้างผู้เรียนที่เป็นที่ยอมรับในตลาดแรงงาน และยังเป็น การย้าถึงความสำคัญของทักษะวิชาชีพที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งแฮริส (Harris, 1960) เขียนไว้โดยสรุปใจความสำคัญได้ว่า การอาชีวศึกษา คือการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพตามความ ต้องการของแต่ละบุคคล และเพื่อความต้องการใช้ทักษะอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงาน

1.2 ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีปรัชญาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นพื้นฐานของ ความคิดในการจัดกิจกรรมการศึกษาที่ควรเรียนรู้ทำความเข้าใจ ได้แก่

ปรัชญาคิดเป็น (Kit Phen)

คิดเป็น เป็นกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นจากหลักการและแนวคิดของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ นัก การศึกษาไทยและถูกนำมาใช้ในวงการศึกษาทั่วไปและการศึกษานอกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง และ เป็นเอกลักษณ์ที่เป็นที่ยอมรับต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เกิดเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาไทยที่ว่า การจัดการศึกษาต้องสอนให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

คิดเป็น เป็นกระบวนการคิดและตัดสินใจด้วยการใช้ข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลตนเอง ข้อมูลสังคม และสิ่งแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ มุ่งให้บุคคลเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ว่าตนเองเป็น ใคร อะไรคือสิ่งที่ตนเองต้องการ รวมทั้งเข้าใจสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่ตนเองดำรงอยู่และสามารถ นำข้อมูลวิชาการที่มีอยู่มาประกอบการคิดและตัดสินใจ โดยวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีระบบภายใต้ หลักการ เหตุผล หลักคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติจนเกิดความพอใจลักษณะเด่นของการ คิดเป็นอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นการคิดแก้ปัญหา เป็นการใช้อำนาจแห่งความนึกคิดและสติปัญญาของ บุคคลมาวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และแสวงหาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา (โกวิท วรพิพัฒน์, 2544: 651-656)

ดร. โกวิท วรพิพัฒน์ (อ้างถึงในการศึกษานอกโรงเรียน : 2538 : 17-18) กล่าวว่า การศึกษานอกโรงเรียน สามารถจะช่วยให้มนุษย์ได้ค้นหาที่มาของความสุขในสังคมหรือช่วยให้สามารถต่อสู้กับปัญหาชีวิตประจำวันของเขาได้ ทั้งนี้การศึกษานอกโรงเรียนต้องมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. สามารถแนะนำหลักการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และทักษะตลอดชีวิตอันจะเป็นเครื่องมือที่ใช้แก้ปัญหาในสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. การศึกษานอกโรงเรียน ควรจะเป็นการจัดเพื่อช่วยให้เกิดความรู้ และทักษะขั้นพื้นฐานองค์ประกอบการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้สำหรับประเทศไทย ความรู้พื้นฐานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขได้

3. ระบบการเรียนควรจะช่วยให้ผู้เรียน สามารถได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้เขาได้ปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อม

4. ต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาทักษะที่เหมาะสม เพื่อสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ ที่จะมีมา เนื่องจากความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่กำลังพัฒนาอยู่เสมอ นั้น จะทำให้มนุษย์เกิดความคิดและความต้องการในทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุป หลักการคิดเป็น สำหรับการศึกษผู้ใหญ่ คือการมุ่งสอนให้คนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยมุ่งให้บุคคลเรียนรู้ด้วยตนเอง ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ในกรอบของวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ทั้งนี้ผู้เรียนจะสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ข้อมูลด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลกับสภาพทางสังคม และข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อให้มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

1.1.1 ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) เน้นแนวความคิดในเรื่องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา มุ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสังคม

1.1.2 ปรัชญามนุษยนิยม (Humanism) ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับในความต่างนั้น การพัฒนาคนจึงมุ่งไปที่การพัฒนาเป็นรายบุคคล จึงต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคคลและยอมรับความรู้และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

1.1.3 ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เน้นความเคารพในเสรีภาพส่วนบุคคล การยอมรับผลของการกระทำและการตัดสินใจให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของตนเองต่อการกระทำทางสังคม การจัดการศึกษาจึงมุ่งเสริมสร้างพลังในการพัฒนาและการตัดสินใจของบุคคล

1.1.4 ปรัชญาการศึกษาในกลุ่มปฏิรูปก้าวหน้า (Radicalism) กลุ่มปรัชญานี้เป็นที่รวมของแนวคิดที่วิพากษ์การศึกษาที่จัดอยู่โดยทั่วไป มุ่งใช้การศึกษาเป็นกลไกของการแก้ปัญหาและ

แสวงหาทางออกในสังคม เช่น กลุ่มที่ปฏิเสธระบบโรงเรียน (Deschooling) ของอิวาน อิลลิช กลุ่มของ เปาโล แฟร์ ที่วิพากษ์การศึกษาซึ่งสะท้อนนัยของการกดขี่ จำเป็นที่จะต้องสร้างมโนสำนึกใหม่ในการเรียนรู้ เป็นต้น

1.1.5 ปรัชญาพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) แนวคิดและทฤษฎีจากนักจิตวิทยา กลุ่มพฤติกรรมเป็นแนวทางในการพัฒนาและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้สิ่งเร้าที่เลือกสรรแล้วมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งกลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า เราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้โดยใช้สิ่งเร้าที่บุคคลต้องการมากำหนดการกระทำ และการใช้แรงเสริมหรือรางวัลมาทำให้พฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้นอีกจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ถาวรและทำดีโดยสม่ำเสมอ แต่ขณะเดียวกันกลุ่มนี้ก็เน้นการลงโทษกับพฤติกรรมที่ไม่ดีด้วย โดยเชื่อว่าการลงโทษจะทำให้บุคคลลดการทำไม่ดีเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ซึ่งการให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ดีและการลงโทษพฤติกรรมที่ไม่ดีนี้ บุคคลอาจใช้เพื่อพัฒนาตนเองที่นอกเหนือจากการพัฒนาคนอื่นได้ด้วย โดยให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อสามารถควบคุมคนให้ทำดีได้ และอาจเพิ่มงานให้ตนเองในบางครั้งเมื่อพบว่าได้ผลเลยงานในความรับผิดชอบไปบ้าง เป็นต้น

ในยุคที่การประกันและการประเมินคุณภาพมีความสำคัญ การวางแผนพัฒนาการศึกษา จำเป็นต้องมีข้อมูลที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงที่หนักแน่น และเมื่อผนวกกับกระแสการตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาสังคมฐานความรู้ ทำให้แนวทางการวิจัยปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นการวิจัยแบบแยกส่วนเป็นการวิจัยแบบบูรณาการมากขึ้น แนวคิดการวิจัยแบบนี้ทำให้นักวิจัยต้องคิดหาคำตอบที่แสดงภาพปัจจุบันของปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไข และยุทธวิธีที่ทำให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ไขหรือป้องกันปัญหา การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่นักประเมินและนักวิจัยมักใช้เพื่อการศึกษาสภาพพื้นฐานในขั้นต้นของการตัดสินใจดำเนินงานใด ๆ เพื่อให้เข้าใจสภาพบริบทที่เป็นอยู่ก่อนที่จะดำเนินการประเมินและการวิจัยต่อไป (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: คำนำ)

สุวิมล ว่องวานิช (2550: 25-26) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความคิดของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นมีพื้นฐานมาจากแนวคิดของการประเมินซึ่งนำมาใช้ในการวางแผนหรือการบริหาร คำที่นิยมใช้กันทั่วไปในการกำหนด ความต้องการจำเป็น คือ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) แต่ในปัจจุบันเริ่มมีผู้ใช้คำว่า Needs Assessment Research แปลเป็นไทยว่า “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น” มีความคล้ายคลึงกับการวิจัยอนาคต (Futures Research) เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มุ่งหาคำตอบที่นำไปใช้ในการวางแผนงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความแตกต่าง คือ การวิจัยอนาคตมุ่งหาภาพในอนาคต และแสวงหามาตรการที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพในปัจจุบัน เพื่อให้ได้สภาพตามที่ต้องการในอนาคต ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็นนั้น เทคนิคการเก็บข้อมูลไม่ว่า

จะเป็นแบบใดจะมีการดำเนินงานในส่วนที่เป็นการจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นประกอบด้วย

1.3 หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้และส่งผลให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ ให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองและพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้กระบวนการของการศึกษาที่จะบูรณาการเรียนรู้เข้ากับชีวิต และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงจะทำให้การศึกษานั้นเป็นประโยชน์แท้จริง และไม่เพียงแต่รัฐจะมีหน้าที่จัดการศึกษาเท่านั้น ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และจริงจัง เป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชนมาจัดการศึกษา ซึ่งจะทำให้การศึกษานอกโรงเรียนนั้นเป็นการศึกษาที่ยั่งยืน และวงจรของการศึกษาตลอดชีวิตจะได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จากแนวคิดดังกล่าว การศึกษานอกโรงเรียนจึงยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ เป็นหลักที่ตกลงยอมรับและใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้ (กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน, 2544 : 10-11)

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษา การจัดการศึกษานอกโรงเรียน เน้นการสร้างโอกาสและทางเลือกทางการศึกษาให้แก่คนทุกคน ให้สามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชีวิตของตน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสิ่งแวดล้อมที่ทุกคนสามารถได้รับการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. หลักการพัฒนาตนเองและพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน หลักสูตรและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถเรียนรู้ เกิดความสำนึกที่จะพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เป็นอย่างดี

3. หลักการบูรณาการเรียนรู้และวิถีชีวิต หลักบูรณาการเรียนรู้และวิถีชีวิตเป็นหลักการที่อยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2 ประการ คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาความเป็นมนุษย์ ซึ่งได้บูรณาการเอาการเรียนรู้และวิถีชีวิตเข้าด้วยกันอย่างผสมกลมกลืน โดยผู้เรียนไม่แปลกแยกไปจากของจริงที่ได้ประสบอยู่ ซึ่งจะทำให้มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักและเข้าใจตนเอง อันจะเป็นปัจจัยให้พัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายของชีวิตได้อย่างเหมาะสม

4. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรวิธีการเรียนและการประเมินผลตนเองได้

5. หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ยั่งยืนถาวรและต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะชุมชนจะเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษาให้กับชุมชน ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน รวมตลอดทั้งวิถีชีวิตของชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม

1.4 พัฒนาการของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีรากฐานมาจากการศึกษาผู้ใหญ่ ประเทศไทยได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 และในวันที่ 24 มีนาคม 2522 จึงได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น ซึ่งได้มีการพัฒนาโดยลำดับ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญคือ การส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสมดุลในแต่ละช่วงชีวิต คือ การศึกษาที่พัฒนาพื้นฐานการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ต่าง ๆ การศึกษาที่ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถให้มีฝีมือในการประกอบอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาที่ให้ข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง จัดเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538 : 2)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสาขาอาชีพ เป็นการให้การศึกษาด้านอาชีพแก่ประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่ขาดโอกาส เพื่อให้เห็นช่องทางในการทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้างในตลาดแรงงาน หรือปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน โดยการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชน โดยให้เสริมรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ตามแนวทางจัดการศึกษาตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538 : 7)

ในปีงบประมาณ 2546 นับเป็นปีสำคัญต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ อันเป็นผลมาจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษา การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การปฏิรูประบบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาคะดกงาน โดยจัดเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติและประกาศจะเอาชนะความยากจนด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับชุมชนในท้องถิ่น หมู่บ้าน และตำบล ตลอดจนบริบทของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองตอบนโยบายดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนา

สังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน และได้กำหนดพันธกิจได้ 4 ประการ คือ จัดการศึกษาพื้นฐาน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546 : 7-8)

1. การเรียนรู้อาชีพแบบองค์รวมที่ประชาชน ครู กศน. และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน
2. การออกแบบการเรียนรู้งานอาชีพ ตามลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ในรูปแบบการฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี
3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่บูรณาการวิถีชีวิต โดยใช้วงจรกระบวนการคิด ทำ จำ แก้ และพัฒนา
4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่พัฒนาศักยภาพของบุคคลและชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สร้างเครือข่ายอาชีพ มีระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์การทำอาชีพภายใต้วัฒนธรรมชุมชน มีกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันของชุมชน เป็นชุมชนที่ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและพัฒนาอาชีพ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้มีการกำหนดไว้ 4 แนวทาง ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546 : 9)

1. การฝึกทักษะอาชีพ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้อาชีพ โดยใช้หลักการวิชาชีพระยะสั้น เนื้อหาสาระความรู้ของหลักสูตรขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียน วัตถุประสงค์การฝึกทักษะอาชีพเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน
2. การฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นการจัดการกิจกรรมต่อเนื่องจากการฝึกทักษะอาชีพหรือเป็นการจัดกิจกรรมเฉพาะ เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้สามารถคิด วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพที่มั่นคง โดยจัดให้มีกระบวนการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาอาชีพ เป็นการพัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมายในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพ (กพอ.) โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันร่วมเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ตลอดจนพัฒนาอาชีพของกลุ่มโดยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) วัตถุประสงค์การจัดกลุ่มพัฒนาอาชีพเพื่อให้สามารถรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพภายในชุมชน มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม ส่งเสริมพัฒนาระบบการบริหารจัดการการผลิตหรือการบริหารการตลาด และส่งเสริมให้กลุ่มพึ่งพาตนเอง
4. การพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี เป็นการพัฒนาอาชีพกลุ่มเป้าหมายด้วยเทคโนโลยีเน้นการจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการและผู้ที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจการและศักยภาพของตนเอง เช่น การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพาณิชย์ (e-

commerce) การจัดสร้างระบบฐานข้อมูล หรือการนำเสนองานด้วยคอมพิวเตอร์ หรือการนำเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ม.ป.ป : 2)

โดยแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพทั้ง 4 แนวทางข้างต้น เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องทั้งการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มพัฒนาอาชีพ เมื่อดำเนินกิจกรรมเรียนรู้แล้ว พบว่า ถ้าจะพัฒนาอาชีพกลุ่มของตนเข้าสู่การแข่งขันจะต้องเรียนรู้ทักษะบางอย่าง ผู้จัดการศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เข้าสู่กิจกรรมฝึกทักษะอาชีพตามความประสงค์ เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546 : 54-57)

ในปีงบประมาณ 2547 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัย (กรมการศึกษานอกโรงเรียนเดิม) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาภาคประชาชน โดยใช้รูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนอันจะนำไปสู่สังคมแห่งความรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดผลผลิตของหน่วยงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพประกอบด้วย (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2547 : 9-13)

1. การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เป็นการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยใช้เวลาเรียนสั้นตามลักษณะของเนื้อหาที่สามารถจบในตัวเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอาชีพ ประกอบอาชีพอิสระ และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

2. การพัฒนาอาชีพ (กพอ.) เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพที่กลุ่มผู้มีอาชีพประเภทเดียวกันมารวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนแสวงหาความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน มีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความต้องการ และมีการระดมทุนทางสังคมมาใช้ในการจัดกิจกรรมภายในกลุ่ม

3. การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ เป็นการฝึกอบรมอาชีพและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยฝึกทักษะอาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในอาชีพ และฝึกอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่มุ่งเน้นให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มหรือเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปีงบประมาณ 2548 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และมติคณะรัฐมนตรี เรื่องยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งมั่นในการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยอาศัยการรวมพลังในการทำงานอย่างจริงจังของทุกภาคส่วนของสังคม สำหรับการจั

การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจัดอยู่ในกลยุทธ์การดำเนินงานการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนในโครงการจัดการศึกษาพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องในพื้นที่ขาดแคลนและตามความต้องการของผู้เรียน (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2547 : 5) โดยกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่จัดประกอบด้วย การศึกษาหลักสูตรระยะสั้น การจัดกลุ่มพัฒนาอาชีพ (กพอ.) และการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ

ในปีงบประมาณ 2549 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดกลยุทธ์และจุดเน้นการปฏิบัติราชการการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. 2548-2551 (Roadmap กสน.) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามภาพลักษณ์ กสน.เพื่อเรียนรู้ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ใหม่ขององค์กร โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายประชากรวัยแรงงานที่อยู่นอกระบบโรงเรียนที่มีอายุ 15-59 ปี ทุกกลุ่มอาชีพ มีเป้าหมายเพื่อยกระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานให้สูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาและประชากรดังกล่าวจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ คู่คุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์และมีทักษะการดำเนินชีวิตในสังคม มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคม (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2549 : 18) โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจัดเป็นกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย การฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพ การจัดกลุ่มพัฒนาอาชีพ (กพอ.) และการฝึกอาชีพโดยใช้เทคโนโลยี

จากประสบการณ์และผลการดำเนินงานกลุ่มพัฒนาอาชีพของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประชากรกลุ่มเป้าหมายสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพอย่างหลากหลาย แบ่งประเภทได้ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2549 : 147)

5.1 กลุ่มอาชีพประเภทเกษตรกรรม เช่น การเพาะเห็ดฟาง การทำปุ๋ยชีวภาพ การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ การเพาะกล้าไม้ยูคา การผสมเทียมโค เป็นต้น

5.2 กลุ่มอาชีพประเภทหัตถกรรม เช่น การทอผ้าไหมแพรวา การปั้นโอ่งซีเมนต์ การทำขนมไทยและขนมพื้นบ้าน การทำน้ำปลา การทำน้ำยาล้างจาน เป็นต้น

5.3 กลุ่มอาชีพประเภทศิลปหัตถกรรม เช่น ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี การทำของที่ระลึก การทอผ้าสีธรรมชาติ การทำไม้กวาด เป็นต้น

5.4 กลุ่มอาชีพประเภทบริการ เช่น ช่างเสริมสวย หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น

5.5 กลุ่มอาชีพประเภทอุตสาหกรรม เช่น ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร การทำบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ในปีงบประมาณ 2550 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้นำแนวคิดการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อมุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ได้กำหนดจุดเน้นและกลยุทธ์การดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปีงบประมาณ 2550 โดยขยายพื้นที่และเป้าหมายเพื่อยกระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน โดยมีเป้าหมายให้ประชากรวัยแรงงาน 15-39 ปี ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ส่วนประชากรวัยแรงงานอายุ 40-59 ปี ได้รับการศึกษาระดับต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนประชาชนทั่วไปมีเป้าหมายให้ได้รับความรู้ ทักษะการดำรงชีวิตบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับบริการการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ โดยทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังกล่าว (สำนักบริหารงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน, 2550 : 3-4) ในส่วนของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามผลผลิตขององค์กร ประกอบด้วย กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาพื้นฐานนอกระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่มุ่งเน้นการจัดความรู้และทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพของแต่ละภูมิภาค แต่ละพื้นที่ แต่ละท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีทักษะในการจัดการระบบบัญชี การตลาดและการบริหารจัดการอย่างครบวงจร สามารถประกอบอาชีพสมัยใหม่หรือรวมกันประกอบอาชีพ รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน, ม.ป.ป. : 5)

ในปี 2555 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ กรอบแนวคิดเป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ กลไกการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดภาวะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทิศทางการจัดการศึกษา โดยกำหนดพันธกิจ เพื่อพัฒนายกระดับและจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง เพื่อเป็นบุคลากรที่มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม และได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้ 1. คำนึงถึงศักยภาพและบริบทรอบ ๆ ตัวผู้เรียน 2. พัฒนาและยกระดับองค์ความรู้และกระบวนการเรียนการสอนให้ทัดเทียมอารยะประเทศ ด้วยการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ 3. มุ่งสู่เป้าหมายของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับศักยภาพในการทำงานให้กับบุคลากร คนไทย ให้แข่งขันได้ในระดับสากล ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมาย 2 กรอบระยะเวลาของแผน ซึ่งหมายถึงถึง ช่วงเวลาในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ 2 ปีแรก หมายถึง พ.ศ. 2555-2556 (2012-2013) และ 2 ปีหลัง หมายถึง พ.ศ. 2557-2558 (2014-2015) (AEC 2015) ศักยภาพหลักของพื้นที่ หมายถึง ศักยภาพของ

ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามหลักภูมิอากาศศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้คนไทย “รู้ศักยภาพเรา” 5 ภูมิภาคหลักของโลก หมายถึง ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา ทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกาใต้ เพื่อให้คนไทย “รู้ศักยภาพเขา” 5 กลุ่มอาชีพใหม่ หมายถึง กลุ่มหลักสูตรใหม่ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และด้านอำนวยการ บริหารจัดการและการบริการเพื่อให้คนไทยสามารถปรับตัว “เท่าทันและแข่งขันได้”

ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2555 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้กำหนดนโยบายจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานคือ ให้คนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพ ได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้และการมีอาชีพอย่างยั่งยืน

สรุป สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพมาโดยตลอด เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยในระยะแรกเน้นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะอาชีพเพื่อให้มีฝีมือในการประกอบอาชีพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระและอาชีพในตลาดแรงงาน แต่หลังจากเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ทำให้นโยบายการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการพัฒนาอาชีพขยายมิติกว้างขวางขึ้น เน้นการเรียนรู้อาชีพจากการปฏิบัติจริงและมีการบูรณาการกับวิถีชีวิต มีเครือข่ายการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพแบบองค์รวม และมีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาอาชีพด้วย

1.5 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนฝึกรู้อาชีพกรุงเทพมหานคร

ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) ด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคม สาขาการศึกษา ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน หรือมหาวิทยาลัยในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนและผู้ไร้โอกาสทางการศึกษาที่เข้ามาประกอบอาชีพ ได้มีโอกาสศึกษาทั้งด้านวิชาชีพเพื่อพัฒนาแรงงานขั้นต่ำให้เป็นแรงงานกึ่งฝีมือและระดับฝีมือ สามารถเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมที่ทันสมัยได้ ในปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้กรุงเทพมหานคร ตามโครงการสนับสนุนวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร เป็นเงิน 32,150,000 บาท

ในปี พ.ศ. 2546 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้อนุมัติโครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานครเป็นวิทยาลัยชุมชนเครือข่าย และกรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งที่ 713/2546 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร โดยมีรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร (นายประพันธ์ กิตติสิน) เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่สรรหาสถานศึกษาที่มีภารกิจ สอดคล้องกับภารกิจวิทยาลัยชุมชน และคณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนได้ดำเนินการสรรหาและ คัดเลือกโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 1) เป็นวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร และ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครอีก 9 แห่ง เป็นหน่วยจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน กรุงเทพมหานคร นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้ประกาศแต่งตั้งโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 1) เป็นวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร และ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครอีก 9 แห่ง เป็นหน่วยจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม 2546 ตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2546 โดยมีพันธกิจหลักคือ การจัดการศึกษาดำกว่าปริญญาทั้งสายวิชาการวิชาชีพ และหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการของชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ยกกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนในชุมชนของ กรุงเทพมหานครและประชาชนจากภูมิภาคต่าง ๆ ที่อพยพเข้ามาได้ประกอบอาชีพได้มีโอกาสศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น และพัฒนากำลังคนด้านการเรียน ในระดับช่างกึ่งฝีมือและช่างฝีมือสนองต่อ ตลาดแรงงานและการขยายตัวของเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร

ในส่วน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2554 มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 10,853 คน ลงทะเบียนเรียนใน 69 หลักสูตรซึ่งจำนวนรวมชั่วโมงอบรมทั้งสิ้น 8,302 ชั่วโมง

จากรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - 2555 ระยะครึ่งแผนฯ ในปี 2553 มีผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง และวิทยาลัยชุมชนกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 37,748 คน ผ่านการอบรม 26,848 คน สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ 15,574 คน คิดเป็นร้อยละ 58

โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นให้กับ ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ขาดโอกาสทางการศึกษาเยาวชนที่จบการศึกษาระดับ บัณฑิตแล้วไม่มีโอกาสที่จะเรียนต่อ ให้มีโอกาสดำเนินการฝึกออาชีพระยะสั้น เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ นำไปประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ปัจจุบันโรงเรียน ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครมีหลักสูตรวิชาช่าง แบ่งเป็น 4 หมวดวิชาช่าง 14 หมู่วิชา 74 หลักสูตร

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับงานทางอาชีพ

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพที่สำคัญมี 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์ก และทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของไทด์แมนและโอฮารา (Ginzberg 1951; Super 1957; Tiedman and O'Hara 1963)

ซูเปอร์ (Super, 1957: 99-108) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพและสรุปรวบรวมตั้งเป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพขึ้น โดยใช้ชื่อทฤษฎีว่า “ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ” (theory of vocational development) ซูเปอร์ใช้คำว่า “การพัฒนา” กินความหมายกว้าง ซึ่งรวมถึง ความชอบ การเลือก การพิจารณาตัดสินใจ และการเข้าประกอบอาชีพ และเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความรู้รากฐานเบื้องต้นของทฤษฎีมีอยู่ 12 ประการ คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences) ทฤษฎีของความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักสำคัญ ทั้งด้านที่เกี่ยวกับการศึกษา และจิตวิทยาทางอาชีพ เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้น การเลือกอาชีพของบุคคลก็ควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ความสามารถหลาย ๆ อย่างในตัวบุคคล (multi potentiality) บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถประจำตัวของแต่ละบุคคล ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือพอใจในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะนำเอาคนหนึ่งไปเปรียบกับอีกคนหนึ่งไม่ได้ ทุกคนจะมีความสามารถเฉพาะตัว แต่มีคนละอย่าง

3. ภาระส่วนของความสามารถในอาชีพ (occupational ability patterns) อาชีพแต่ละอาชีพมีภาระส่วนของความสามารถเฉพาะของแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ นั่นคือ อาชีพหนึ่ง ๆ ก็ต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพต่างไปจากอาชีพหนึ่ง

4. การเลียนแบบบทบาทของรูปแบบ (identification and role of models) บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดามารดาหรือบุคคลอื่น ในด้านการประกอบอาชีพ วัยรุ่นจะสนใจ โดยการเลียนแบบอาชีพจากผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ก็ควรจะเป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก

5. ความต่อเนื่องของการตัดสินใจเลือกจะต้องจัดให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (continuous process) ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ หรือทำงานอยู่ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และประสบการณ์ ดังนั้น การเลือกและการตัดสินใจก็ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป

6. ช่วงของชีวิต (life stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 ขั้นของการเจริญเติบโต (growth stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโต

6.2 ขั้นของการสำรวจ (exploration stage) ระหว่างอายุ 14-25 ปี เป็นช่วงที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเอง ทดลองสวมบทบาทของผู้ใหญ่ เช่น การหาคู่ การหาอาชีพ และการหาตำแหน่งในสังคม

6.3 ขั้นของการสร้างหลักฐาน (establishment stage) ระหว่างอายุ 25-45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลคิดมีครอบครัว มีบทบาทในสังคม มีอาชีพแน่นอน มีงานทำมั่นคง และมีบ้านอยู่อาศัย

6.4 ขั้นของชีวิตมั่นคง (maintenance stage) ระหว่างอายุ 45-65 ปี เป็นช่วงที่เห็นความสำคัญของครอบครัว พยายามที่จะมีหน้าตา หาความก้าวหน้าในการทำงาน

6.5 ขั้นของความเสื่อม (decline stage) ตั้งแต่อายุ 65 ปี ถึงตาย เป็นช่วงที่ทำงานน้อย มีความรับผิดชอบน้อย และมีบทบาทในสังคมน้อย

7. ภาระงานของอาชีพ (career patterns) ภาระงานของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ และโอกาส ซึ่งภาระงานของอาชีพนี้ได้แก่ ระดับสูงต่ำของอาชีพ ความถี่ในการเปลี่ยนงานอาชีพ บางอย่างทำให้เปลี่ยนงานบ่อย แต่อาชีพบางอย่างก็ไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อย ๆ

8. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม โดยการให้ทดลองฝึกงานบ้างตามโอกาสอันควร

9. การพัฒนาอาชีพเป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (development of the result of interaction) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียน และจากสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างความคิดเกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้จักความสนใจ รู้จักความถนัด และความสามารถของตนเอง ที่จะเป็นไปได้จริง

10. การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการประกอบอาชีพ (the dynamics of career patterns) กระบวนการประกอบอาชีพนี้ขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ ของบิดามารดา สติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ ของบุคคลซึ่งไม่คงที่ เช่นเดียวกับการพัฒนาของบุคคลตามช่วงของการเจริญเติบโต (the growth stage) และระยะต้นของช่วงการสำรวจ (the early exploration stage) บุคคลจะมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพแต่ความเข้าใจอันเล็กน้อยนี้ จะมีประโยชน์สำหรับกระบวนการประกอบอาชีพในช่วงของการเจริญเติบโตระยะสุดท้ายของการสำรวจ (late exploratory stage) การสร้างหลักฐาน (establishment stage) และขั้นของชีวิตที่มั่นคง (maintenance stage)

11. ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่ง และบทบาทของบุคคล (job satisfaction: individual differences, status and role) บุคคลจะพึงพอใจในงาน ถ้างานนั้นไปกับวิถีชีวิต ความสามารถ และการได้สวมบทบาทตามบุคคลนั้นต้องการ ระดับของความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของบุคคล

12. งานคือวิถีทางของชีวิต (work is a way of life) งานเป็นวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล ได้ค้นพบทางออกที่ใช้แสดงความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยมของบุคคลนั้น ๆ และความสามารถกระทำได้ตามบทบาทที่บุคคลนั้นเลือกสรรแล้ว

นอกจากนั้น ซุปเปอร์ (Super, 1957: 185-190) ยังได้เสนอหลักเกี่ยวกับการพัฒนาทางอาชีพไว้ดังนี้

1. การพัฒนาทางอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มสนใจเลือกอาชีพ ไปจนถึงประกอบอาชีพ ได้อย่างมั่นคงเป็นระยะเวลานาน

2. การพัฒนาทางอาชีพ เป็นขั้นตอน และมีระเบียบแบบแผน

3. บุคคลจะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

4. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เริ่มตั้งแต่ก่อนวัยรุ่น และเข้าใจชัดเจนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

5. วิธีและอัตราการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคลจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา ความต้องการค่านิยม ความสนใจ ทักษะ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

6. แขนงอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และความต้องการเลียนแบบ บิดามารดา หรือสังคมที่อาศัยอยู่ ระดับคุณภาพของการศึกษา

7. ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพในงานอาชีพ

8. บุคคลจะเลียนแบบจากบิดามารดาโดยทางอ้อม ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพด้วย

9. การพัฒนาทางอาชีพดำเนินไปตลอดเวลา

10. คุณสมบัติของบุคคลหนึ่งอาจจะเหมาะสมกับอาชีพหนึ่ง

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ กิ้นซ์เบิร์ก (Ginzberg 1974, 37-40) แบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเพื่อฝัน (fantasy period) คือ ระยะที่เด็กมีอายุ 0-10 ปี เป็นช่วงวัยเด็กตอนต้นถึง 10 ปี เป็นระยะที่เด็กคิดฝันเอาเองว่า โตขึ้นจะประกอบอาชีพอะไร โดยความความคิดนี้อาจได้รับอิทธิพลมาจากโทรทัศน์ ผู้ปกครอง และสื่อต่าง ๆ เช่น เด็กอาจเพื่อฝันจะเป็นทหาร ตำรวจ แพทย์

พยาบาล วิศวกร โดยที่มิได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ แต่เป็นสิ่งที่ฝัน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเอง

2. ระยะการเปลี่ยนแปลง (tentative period) คือ ระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-17 ปี เป็นระยะเวลาการเลือกอาชีพแต่ก็ยังไม่ตกลงใจแน่นอน เริ่มจากการที่เด็กสังเกตพบว่า มีกิจกรรมบางชนิดที่เขาสนใจ และชอบมากกว่ากิจกรรมอื่น ต่อมาก็เริ่มรู้สึกว่าเขาทำกิจกรรมที่สนใจได้ดีกว่ากิจกรรมชนิดอื่น การเลือกอาชีพในระยะนี้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกที่ยึดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเอง เช่น คำนึงถึงความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ค่านิยมของตนเอง ช่วงนี้แบ่งระยะการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ขั้นย่อย คือ

2.1 ขั้นความสนใจ (interest stage) เป็นช่วงของเด็กวัยระหว่างอายุ 11-12 ปี เด็กจะเลือกอาชีพตามความสนใจ ซึ่งส่วนมากจะสัมพันธ์กับความปรารถนาในระยะเพื่อฝัน อาจตั้งคำถามว่า สนใจอาชีพอะไร หรืออยากทำงานอะไร

2.2 ขั้นคำนึงถึงความสามารถ (capacity stage) เป็นช่วงของเด็กอายุระหว่าง 13-14 ปี จะเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถ โดยการประเมินความสามารถว่าตนเองสามารถทำอะไรได้ดีกว่าผู้อื่นบ้าง เพราะเริ่มเรียนรู้ว่าการเลือกที่อาศัยความสนใจอย่างเดียวอาจผิดพลาดได้

2.3 ขั้นคำนึงถึงค่านิยม (value stage) เป็นช่วงของเด็ก อายุระหว่าง 15-16 ปี ซึ่งจะเริ่มรู้ถึงค่านิยม และสังเกตว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเขา สิ่งที่เขาต้องการคือ เงิน เกียรติยศ โอกาสในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ ค่านิยมเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของเขา

2.4 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (transition stage) เด็กอายุ 17 ปี จะเริ่มรู้จักพิจารณาจากข้อเท็จจริง มีการนำเอาความสนใจ ความสามารถและค่านิยมของตนเองมาพิจารณาเลือกอาชีพ มีการวางแผนบ้าง แต่ยังไม่เป็นการตัดสินใจที่แน่นอน

3. ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (realistic period) เป็นระยะของเด็กที่มีอายุระหว่าง 17-20 ปี ซึ่งเป็นระยะที่เด็กพิจารณาตนเองและอาชีพประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพจะเป็นการพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง ระยะนี้เป็นระยะแสวงหาข้อเท็จจริงจากอาชีพต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพให้เป็นที่ไปอย่างถูกต้อง โดยคำนึงถึงโอกาส ข้อจำกัดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ระยะนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (exploration) เป็นขั้นที่บุคคลจะสำรวจว่าอาชีพใดจะเหมาะกับเขาบ้าง เด็กจะมีการประเมินตนเองในพฤติกรรมทางอาชีพของเขาอย่างใกล้ชิดกับความเป็นจริงมากขึ้น

3.2 ขั้นรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ (specification) เด็กจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ไม่ใช่เป็นการคิดกว้าง ๆ ลอย ๆ เท่านั้นว่าจะประกอบอาชีพใด เช่น ไม่ใช่บอกเพียงแค่ว่าเรียนวิชาทางการศึกษา แต่จะเน้นชัดไปว่าเป็นสาขาอะไร เช่น สาขาเกษตรกรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (theory of career development) ของไทด์แมน และ โอฮารา (Tiedman and O' Hara's อ้างถึงใน สมคิด พรหมจู้และคณะ 2540, 10-12)

ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากทฤษฎีของซูเปอร์ และกินซ์เบอร์ก์ ไทด์แมน และ โอฮารา ได้แบ่งขั้นตอนต่าง ๆ ตามทฤษฎีเช่นเดียวกับ 2 ทฤษฎีแรก เพียงแต่ได้เพิ่มเติมให้ละเอียด ให้ชัดเจน และเน้นเรื่องของการตัดสินใจว่าสิ่งสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านอาชีพ ทำให้บางครั้งทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า A decision making and adjustment theory of vocational development

ไทด์แมน และ โอฮารา มองเรื่องของการพัฒนาการอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้การทำงานเป็นวิธีการแสดงออกทางบุคลิกภาพ และเป็นการปรับตัวทางสังคม

การแสดงออกทางบุคลิกภาพนี้ หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนได้แสดงออกซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ที่ทำให้เขาแตกต่างออกไปจากผู้อื่น) ส่วนการปรับตัวทางสังคม เป็นการที่บุคคลพยายามปรับตัวเองเข้ากับผู้อื่น เพื่อเขาจะได้เป็นที่ยอมรับในสังคม

ไทด์แมน ได้ย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพ ที่จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ เขาได้ย้ำเรื่องของการตัดสินใจว่าเป็นหัวใจของพัฒนาการทางอาชีพ การตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเรียน การทำงานหรือกิจกรรมประจำวัน ล้วนมีส่วนเสริมสร้างที่จะทำให้รูปแบบของการพัฒนาอาชีพของบุคคลผู้นั้น ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจออกเป็น 2 ระยะ

1. ระยะคาดการณ์ล่วงหน้า (period of anticipation) แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ 4 ขั้น คือ

1.1 ขั้นการสำรวจ (exploration) เกิดเมื่อบุคคลพิจารณามองเห็นทางเลือกหลายทาง จึงเริ่มสำรวจทางเลือกเหล่านั้น

1.2 ขั้นเห็นรูปแบบทางเลือกเด่นชัดขึ้น (crystallization) บุคคลเริ่มมองเห็นว่าทางเลือกใดที่เป็นไปได้ และตัดทางเลือกที่เป็นไปไม่ได้ทิ้งไป

1.3 ขั้นการเลือก (choice) เลือกอาชีพที่ชอบมากกว่าอาชีพอื่น และจัดอันดับอาชีพที่ต้องการ

1.4 ขั้นเจาะจงตัวเลือก (specification) เมื่อเลือกอาชีพที่สนใจแล้ว ก็จะไปหาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพนั้น ๆ เช่น ลักษณะงาน การฝึกอบรม การหาแหล่งงาน เป็นต้น

2. ระยะการดำเนินงานตามแผนการปรับตัว (period of implementation and adjustment) มี 3 ขั้นย่อย คือ

2.1 ขั้นอุปมาน (induction stage) บุคคลก้าวเข้าสู่งานอาชีพที่ได้วางเป้าหมายเลือกไว้ และอาจต้องปรับตัวโดยปฏิบัติตามกลุ่มอาชีพที่เขาปฏิบัติกัน

2.2 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (transition) เป็นขั้นที่บุคคลพยายามปรับ หรือผสมผสาน เป้าหมายของกลุ่ม เข้ากับเป้าหมายของตนเอง อาจเป็นการประนีประนอม หรือคล้อยตามเพื่อ กลายเป็นสมาชิกของกลุ่มไปในที่สุด

2.3 ขั้นการอนุรักษ์ (maintenance) เป็นขั้นที่บุคคลหาความสมดุล มั่นคงในงานเกิด ความพึงพอใจว่างานนั้นเหมาะกับเขา

ในกรณีที่บุคคลไม่สามารถผสมผสานเป้าหมายของกลุ่ม เข้ากับเป้าหมายส่วนตัวหรือเขา อาจไม่พอใจกับการเลือกอาชีพของเขา เขาอาจแสวงหาอาชีพใหม่ และเริ่มกระบวนการตัดสินใจใหม่ อีกครั้งก็ได้ ซึ่งการตัดสินใจครั้งที่สองก็อาจนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เป็นประโยชน์ได้เช่นกัน

สำเนาวี จขรศิลป์ (2529:35) ได้สรุปผลการวิจัยของ นอเรล กรเตอร์ อิงแลนเดอร์ แอนเดอร์ สัน และโอลเซล ไว้ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพของบุคคลได้พัฒนาจากความ เจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ การสังเกตลักษณะของงานต่าง ๆ สภาพสิ่งแวดล้อม และ ประสบการณ์ เมื่อบุคคลมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับงานหรืออาชีพต่าง ๆ มากขึ้น บุคคลจะมีความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็แรงผลักดัน ให้บุคคลมีการพัฒนาการทางด้านอาชีพ การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถ และความคิด จะทำให้บุคคล เลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ และความถนัดของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการ เลือกอาชีพมาก บุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อตัวเองที่ตรงกับความเป็นจริงย่อมจะทำให้เข้าใจถึง ค่านิยม และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของตนเองได้ดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสม หรือเป็นอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ

2.2 ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ

ประเภทและลักษณะของอาชีพ

อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการแตกต่างกันไป

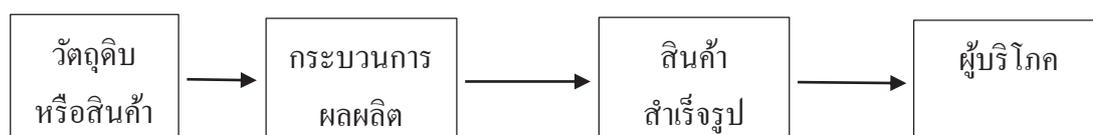
การแบ่งประเภทของอาชีพ สามารถจัดแบ่งตามลักษณะได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งตาม เนื้อหาวิชาของอาชีพ และแบ่งตามลักษณะของการประกอบอาชีพ

1. การแบ่งอาชีพตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ สามารถจัดกลุ่มอาชีพตามเนื้อหาวิชาได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. อาชีพเกษตรกรรม ถือว่าเป็นอาชีพหลัก และเป็นอาชีพสำคัญของประเทศ ปัจจุบัน ประชากรของไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ยังประกอบอาชีพนี้อยู่ อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพ

เกี่ยวเนื่องกับการผลิต และการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการทางด้านการเกษตร ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรนอกจากใช้ในการบริโภค เป็นส่วนใหญ่แล้วยังใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตทางอุตสาหกรรมอีกด้วย อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

2. อาชีพอุตสาหกรรม การทำอุตสาหกรรม หมายถึง การผลิตสินค้าอันเนื่องมาจากการนำเอาวัสดุ หรือสินค้าบางชนิดมาแปรสภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช่มากขึ้น กระบวนการประกอบการอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

ภาพที่ 2 กระบวนการประกอบการอุตสาหกรรม

ในขั้นตอนของกระบวนการผลิต มีปัจจัยมากมายนับตั้งแต่แรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ เงินทุน ที่ดิน อาคาร รวมทั้งการบริหารจัดการ

การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมแบ่งตามขนาด ได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมในครอบครัว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำกันในครัวเรือน หรือภายในบ้านใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก บางทีอาจใช้เครื่องจักรขนาดเล็กช่วยในการผลิต ใช้วัตถุดิบ วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้า การจักสาน การทำร่ม การทำอิฐมอญ ฯลฯ ลักษณะการดำเนินงาน ไม่เป็นระบบเท่าใดนัก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีการลงทุนไม่มากนัก

2. อุตสาหกรรมขนาดย่อย เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 50 คน ใช้เงินทุนดำเนินการไม่เกิน 10 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ โรงกลึง อู่ซ่อมรถ โรงงานทำขนมปัง โรงสีข้าว เป็นต้น ในการดำเนินงานของอุตสาหกรรม ขนาดย่อมมีขบวนการผลิตไม่ซับซ้อนใช้แรงงานที่มีฝีมือไม่มากนัก

3. อุตสาหกรรมขนาดกลาง เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างคนงานมากกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน ใช้เงินทุนดำเนินการมากกว่า 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดกลาง ได้แก่ อุตสาหกรรมทอกระสอบ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น การดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดกลางต้องมีการจัดการที่ดีแรงงานที่ใช้ ต้องมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการกระบวนการผลิตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้สินค้าที่มีคุณภาพระดับเดียวกัน

4. อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมที่มีคนงานมากกว่า 200 คนขึ้นไป เงินทุนในการดำเนินการมากกว่า 200 ล้านบาท อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตแบตเตอรี่ อุตสาหกรรมถลุงเหล็ก เป็นต้น อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีระบบการจัดการที่ดี ใช้คนที่มีความรู้ ทักษะ

ความสามารถเฉพาะด้าน หลายสาขา เช่น วิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ในการดำเนินงานผลิตมีกรรมวิธีที่ยุ่งยาก ใช้เครื่องจักร คนงาน เงินทุนจำนวนมากขึ้น มีกระบวนการผลิตที่ทันสมัยและผลิตสินค้าได้ทีละมาก ๆ มีการว่าจ้างบุคคลระดับผู้บริหารที่มีความสามารถ

3. อาชีพพาณิชย์กรรมและอาชีพบริการ

1. อาชีพพาณิชย์กรรม เป็นการประกอบอาชีพที่เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับเงิน ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการซื้อมาและขายไป ผู้ประกอบอาชีพทางพาณิชย์กรรมจึงจัด เป็นคนกลาง ซึ่งทำหน้าที่ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตและนำมาขายต่อให้แก่ผู้บริโภค ประกอบด้วย การค้าส่งและการค้าปลีก โดยอาจจัดจำหน่าย ในรูปของการขายตรงหรือขายอ้อม

2. อาชีพบริการ หมายถึง อาชีพที่ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้ซื้อ การบริการอาจเป็นสินค้า ที่มีตัวตน หรือไม่มีตัวตนก็ได้ การบริการที่มีตัวตน ได้แก่ บริการขนส่งบริการทางการเงิน ส่วนบริการที่ไม่มีตัวตน ได้แก่ บริการท่องเที่ยว บริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

3. อาชีพพาณิชย์กรรม จึงเป็นตัวกลางในการขายสินค้า หรือบริการต่าง ๆ นับตั้งแต่การนำวัตถุดิบจากผู้ผลิตทางด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนสินค้าสำเร็จรูปจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรม ศิลปกรรม หัตถกรรม ไปให้ผู้ซื้อ หรือผู้บริโภค อาชีพพาณิชย์กรรมจึงเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ทุกอาชีพ ในการประกอบอาชีพ พาณิชยกรรม หรือบริการ ผู้ประกอบอาชีพจะต้องมีความสามารถในการจัดหา มีความคิดริเริ่มและมีคุณธรรม จึงจะทำให้การประกอบอาชีพเจริญก้าวหน้า

4. อาชีพคหกรรม การประกอบอาชีพคหกรรม ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการประกอบอาหาร ขนม การตัดเย็บ การเสริมสวย ตัดผม เป็นต้น

5. อาชีพหัตถกรรม การประกอบอาชีพหัตถกรรม ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับงานช่าง โดยการใช้มือในการผลิตชิ้นงานเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อาชีพจักสาน แกะสลักทอผ้าด้วยมือ ทอ絲 เป็นต้น

6. อาชีพศิลปกรรม การประกอบอาชีพศิลปกรรม ได้แก่ อาชีพเกี่ยวข้องกับการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การปั้น การดนตรี ละคร การโฆษณา ถ่ายภาพ เป็นต้น

การแบ่งอาชีพตามลักษณะของการประกอบอาชีพ

นอกจากนี้ยังสามารถจัดกลุ่มอาชีพตามลักษณะการประกอบอาชีพ เป็น 2 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง

1. อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่ม อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้คนจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุน และจำหน่ายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุก

เรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ เช่น ขายอาหาร ขายของชำ ซ่อมรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

ในการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร การจัดการ เช่น การตลาด ทำเลที่ตั้ง เงินทุน การตรวจสอบ และประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีความอดทนต่องานหนัก ไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมองเห็นภาพการดำเนินงานของตนเองได้ทะลุปรุโปร่ง

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการ โดยตนเองเป็นผู้รับจ้างทำงานให้ และได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน อาชีพรับจ้างประกอบด้วย บุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งได้ตกลงว่าจ้างกัน บุคคลฝ่ายแรกเรียกว่า “นายจ้าง” หรือ ผู้ว่าจ้าง บุคคลฝ่ายหลังเรียกว่า “ลูกจ้าง” หรือ ผู้รับจ้าง มีค่าตอบแทนที่ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ ผู้รับจ้างเรียกว่า “ค่าจ้าง” การประกอบอาชีพรับจ้าง โดยทั่วไปมีลักษณะ เป็นการรับจ้างทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงาน โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน หรือค่าตอบแทนที่คิดตามชิ้นงานที่ทำได้อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับข้อกำหนด ของเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง การทำงานผู้รับจ้างจะทำอยู่ภายใน โรงงาน ตามเวลาที่นายจ้างกำหนด การประกอบอาชีพรับจ้างในลักษณะนี้มีข้อดีคือ ไม่ต้องเกี่ยวกับการลงทุน เพราะลูกจ้างจะใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่นายจ้างจัดไว้ให้ทำงานตามที่นายจ้างกำหนด แต่มีข้อเสีย คือ มักจะเป็นงานที่ทำซ้ำ ๆ เหมือนกันทุกวันและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของนายจ้าง ในการประกอบอาชีพรับจ้างนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่เอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างมีความเจริญก้าวหน้าได้ เช่น ความรู้ความชำนาญในงาน มีนิสัยการทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้น มานะ อดทน ในการทำงานยอมรับกฎเกณฑ์และเชื่อฟังคำสั่ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้ง สุขภาพอนามัยที่ดี อาชีพต่าง ๆ ในโลกมีมากมายหลากหลายอาชีพ ซึ่งบุคคลสามารถจะเลือกประกอบอาชีพได้ตามความถนัด ความต้องการ ความชอบ และความสนใจ ไม่ว่าจะประกอบอาชีพประเภทใด จะเป็นอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้าง ถ้าหากเป็นอาชีพที่สุจริตย่อมจะทำให้เกิดรายได้มาสู่ตนเอง และครอบครัวถ้าบุคคลผู้นั้นมีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน ตลอดจนมีความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ จะทำให้มองเห็นโอกาสในการเข้าสู่อาชีพ และพัฒนาอาชีพใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ

การส่งเสริมอาชีพสำหรับบุคคล

การส่งเสริมอาชีพ หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอันได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการแก้ไขปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการอาชีพเพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่

ในการส่งเสริมอาชีพนั้น ผู้ประกอบอาชีพจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ตนเองว่า มีความสนใจอาชีพใด มีความถนัดด้านใด และตลาดมีความต้องการอาชีพใด เราจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับงานอาชีพ การวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพ จะช่วยให้ผู้ที่ศึกษา วิเคราะห์มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพที่สนใจในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปประกอบอาชีพ

1. การศึกษาวิเคราะห์อาชีพ

ประเด็นสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์อาชีพ ในการศึกษาวิเคราะห์อาชีพ มีประเด็นหรือหัวข้อสำคัญ ๆ ที่ควรนำมาพิจารณา ดังนี้

1. ลักษณะ ประเภท รูปแบบของอาชีพ เป็นการศึกษาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานของอาชีพที่ศึกษา เช่น ทำคนเดียว ทำเป็นกลุ่ม ทำในรูปบริษัท ห้างร้าน เครือข่าย สาขา แฟรนไชส์ เป็นต้น

2. ปัจจัยดำเนินการ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ทั้งปัจจัยในการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบ แรงงาน เครื่องมือ เงินทุน ปัจจัยในการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดการ การบริหาร เป็นต้น

3. กระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิต เป็นการศึกษาถึงขั้นตอนของการประกอบอาชีพเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคที่จำเป็น ความยุ่งยากซับซ้อน ระยะเวลา เป็นต้น

4. การจัดการผลผลิต เป็นการศึกษาถึงวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับผลผลิตที่ได้จากการประกอบอาชีพ ตั้งแต่การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา การจำหน่าย การบรรจุ ตลอดจนตลาดที่จำหน่ายผลผลิต

5. ความต้องการของผู้บริโภค เป็นการศึกษาถึงความต้องการ ความพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าที่ผลิต ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ ราคา

6. ผลตอบแทน เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ ตลอดจนรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพนั้น

7. ปัญหาและอุปสรรค เป็นการศึกษาถึงข้อจำกัด การแข่งขัน เงื่อนไข ผลกระทบ ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เป็นอยู่

8. ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นการศึกษาถึงแนวโน้ม ความเป็นไปได้ โอกาสการขยายขอบข่ายของอาชีพในอนาคต

2. ขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์อาชีพ

เพื่อให้การศึกษา/วิเคราะห์อาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญ ควรประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1). รวบรวมรายชื่อผู้ประกอบการ สถานประกอบการ ทั้งจากการออกไปรวบรวมโดยตรงหรือรวบรวมจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการจัดทำไว้ โดยข้อมูลที่รวบรวมควรประกอบด้วยชื่อของผู้ประกอบการ หรือสถานประกอบการ สถานที่หรือที่ตั้ง ซึ่งสามารถติดต่อได้ หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2). กำหนดหัวข้อ หรือประเด็นคำถามที่ต้องการได้รับคำตอบตามที่กำหนดให้ชัดเจน หรือครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะทราบ

3). ติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือในการขอข้อมูล หรือรายละเอียดต่าง ๆ จากผู้ประกอบการ สถานประกอบการ ผู้รู้ หรือแหล่งวิชาการ โดยการออกไป สัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรืออาจใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากเอกสารต่าง ๆ ที่มีอยู่

4). นำเอาข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ของแต่ละอาชีพ

3. การวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับงานอาชีพ

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ คือ ตัวผู้ประกอบการ อาชีพจะต้องมีความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ทักษะทางอาชีพ รวมทั้งคุณสมบัติที่พึงมีในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ดังนั้นผู้ที่ตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งจึงต้องสำรวจ วิเคราะห์ตนเองให้รู้จักและเข้าใจตนเอง โดยพิจารณาด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ด้านความสนใจ ความชอบ ความต้องการ ควรจะพิจารณาว่าตนเองมีความสนใจ ความชอบ ความต้องการที่จะประกอบอาชีพใดบ้าง เพราะเหตุใด

2. ด้านความรู้ ความสามารถ ความถนัด ควรจะพิจารณาว่าอาชีพที่สนใจจะทำนั้น ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ทักษะทางอาชีพนั้น ๆ หรือไม่ ถ้ายังไม่มีหรือยังขาดอยู่ จะสามารถหาความรู้หรือทักษะเพิ่มเติมได้อย่างไร หรือจะแก้ปัญหาโดยหาผู้ร่วมงานที่มีความรู้ นั้น ๆ ได้หรือไม่ อย่างไร

3. ด้านคุณลักษณะที่พึงมีในการประกอบอาชีพนั้น ๆ เนื่องจากลักษณะนิสัยที่จำเป็น สำหรับผู้ประกอบการในแต่ละอาชีพจะมีความแตกต่างกัน เช่น ผู้ประกอบอาชีพ

4. คุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

คุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ประกอบด้วย

1. ความขยันอดทน ทำงานประเภทหนักเอาเบาสู้ ไม่ท้อถอยในการทำงาน

2. ประหยัด

3. ฉลาดมีไหวพริบ

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. รู้เท่าทันคน เหตุการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล
6. ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม
7. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
8. มีสุขภาพดี
9. มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพ
10. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ รักงานที่ทำ
11. ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ
12. ใฝ่หาความรู้ แสวงหาแนวทางใหม่ในงานที่ทำ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพสำหรับคน ๆ หนึ่ง ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ มันเป็นขบวนการที่ต้องทำให้ตัวของเราเองเหมาะกับโลกของงาน ซึ่งต้องมีการค้นหาตัวเองให้เหมาะสมกับงาน ต้องถามตัวเองว่า ตัวเราต้องการอะไร มีความสามารถมากน้อยแค่ไหน มีอะไรที่จะทำได้

1. องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ การนำข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ที่เกี่ยวกับอาชีพที่จะเลือก มาพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนรอบคอบ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพขีดความสามารถของตนเองให้มากที่สุด มีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด การตัดสินใจเลือกอาชีพ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจะพิจารณาข้อมูล 3 ด้าน คือ

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ตนเองมีอยู่ เช่น เงินทุน ที่ดิน อาคารสถานที่ แรงงาน เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ ความรู้ทักษะต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการประกอบอาชีพมีหรือไม่ อย่างไร

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสังคม เช่น ผู้ที่จะมาใช้บริการ (ตลาด) ส่วนแบ่งของตลาด ท่าเล การคมนาคม ทรัพยากรที่จะเอื้อที่มีในท้องถิ่น แหล่งความรู้ ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน

ค. ข้อมูลทางวิชาการ ได้แก่ ความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่ออาชีพนั้น ๆ เช่น การตรวจซ่อมแก้ไข เทคนิคการบริการลูกค้า ทักษะงานอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 ความถนัด โดยทั่วไปคนเราจะมี ความถนัดในเชิงช่าง แต่ละคนจะแตกต่างกันไป เช่น ความถนัดในการทำอาหาร ถนัดในการประดิษฐ์ เป็นต้น ผู้ที่มีความถนัดจะช่วยให้การทำงานนั้นเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว คล่องแคล่ว รวมทั้งยังช่วยให้มองเห็นช่องทางในการพัฒนาอาชีพนั้น ๆ ให้รู้จุดหน้าได้ดีกว่าคนที่ไม่มี ความถนัด

1.3 เจตคติที่ดีต่องานอาชีพ เป็นความรู้สึกร่างกายในของแต่ละคนที่มีต่องานอาชีพ ได้แก่ ความรัก ความศรัทธา ความภูมิใจ ความจริงใจ เป็นต้น ความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้คนเกิดความมานะอดทน มุ่งมั่น ขยัน ก้าวสู้ ก้าวเสี่ยง ทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้ การที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพ ประกอบการต้องนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์โดยมีแนวทางในการพิจารณา คือ

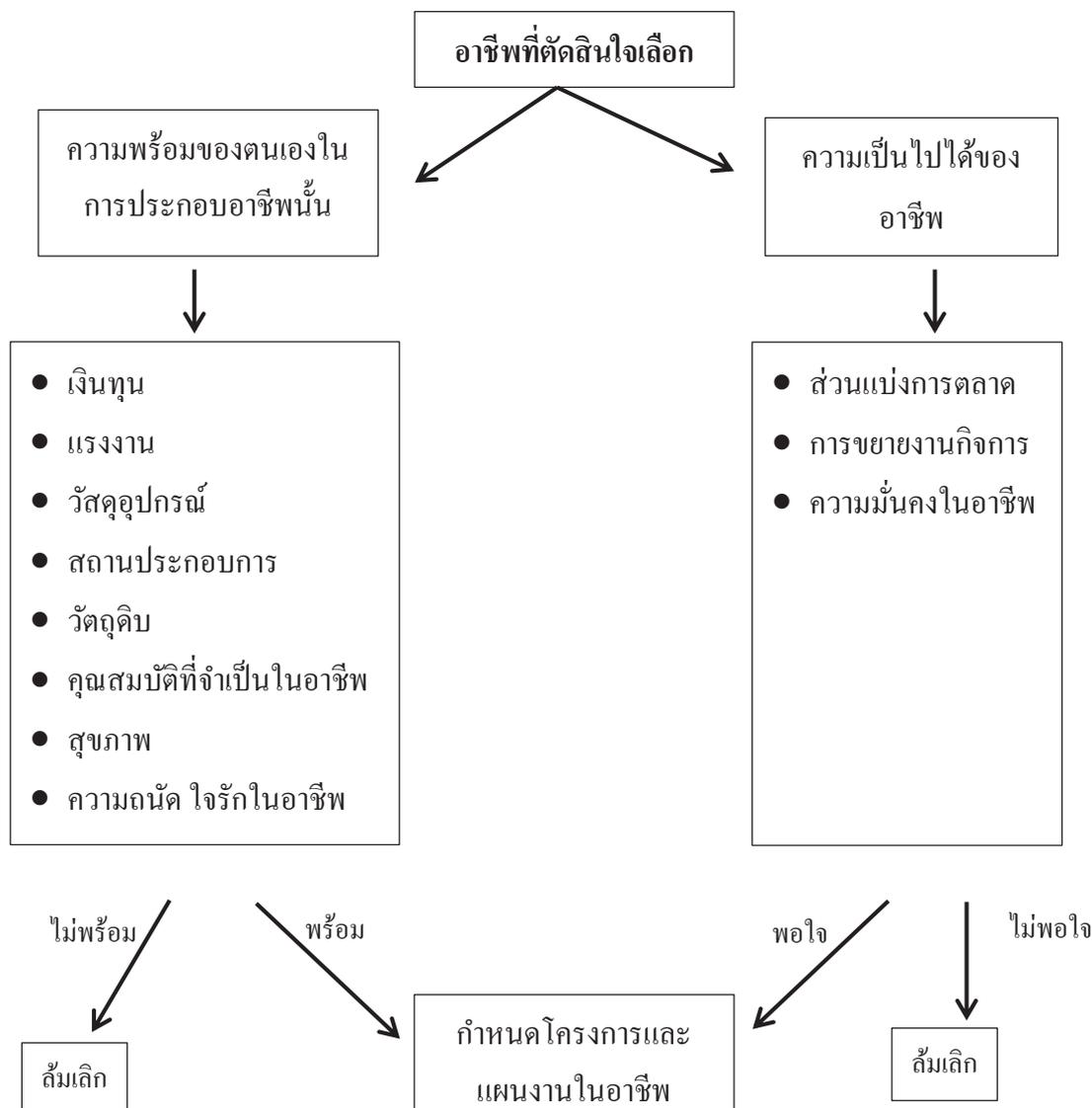
1. วิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ต้องวิเคราะห์ตามสภาพจริงที่เป็นอยู่

2. วิเคราะห์ทางออก หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานที่ผู้วิเคราะห์เห็นว่า ในกรณีที่สภาพที่เป็นอยู่นั้น ไม่เป็นไปตามความต้องการ หรือตามที่กำหนด แต่อาจมีแนวทางการดำเนินงานหรือทางออกอื่น ๆ ที่จะทำให้เป็นไปตามที่ต้องการได้อีกหลายวิธี ซึ่งต้องตัดสินใจเลือกทางออกหรือวิธีการที่เหมาะสมเป็นไปได้มากที่สุด

3. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับทางออก แนวทางที่จะดำเนินการนั้น เป็นสิ่งที่จะสามารถทำให้เกิดขึ้นหรือเป็นไปได้จริงหรือไม่ตามทางออกที่คิดไว้

4. ตัดสินใจเลือก เป็นการสรุป ตัดสินใจเลือกอาชีพหลังจากที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว

2. การวิเคราะห์ความพร้อมและความเป็นไปได้ของอาชีพที่ตัดสินใจเลือก เมื่อตัดสินใจว่าจะประกอบใดแล้ว เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และเชื่อมั่นว่าอาชีพที่เลือกนั้น จะสามารถดำเนินการได้ตลอดรอดฝั่ง มีความจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความพร้อม และความเป็นไปได้ของอาชีพที่ตัดสินใจเลือก โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

สรุป

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ พบว่า พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมีขั้นตอน และระเบียบแบบแผน ซึ่งพัฒนามาจากความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล ประกอบกับประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากครอบครัวและการศึกษา นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของสังคมและสถานะเศรษฐกิจของประเทศยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการทางอาชีพ อีกประการหนึ่งด้วย ดังนั้น ทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกของผู้เรียนได้

ซึ่งได้แบ่งประเภทของอาชีพตามลักษณะได้ 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพพาณิชยกรรมและบริการอาชีพคหกรรม อาชีพ

หัตถกรรม และอาชีพศิลปกรรม การแบ่งตามลักษณะของการประกอบอาชีพ ได้แก่ อาชีพอิสระ และ อาชีพรับจ้าง

ในการส่งเสริมอาชีพเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ผู้ประกอบอาชีพต้องวิเคราะห์ตนเองว่า มีความสนใจอาชีพใด มีความถนัดด้านใด และความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินการ กระบวนการผลิต การจัดการผลิต ความต้องการของผู้บริโภค ผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรค ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และขั้นตอนในการวิเคราะห์อาชีพ ควรประกอบด้วยการรวบรวมรายชื่อผู้ประกอบการ การตั้งคำถาม ประสานขอข้อมูลนำไปเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ของแต่ละอาชีพ การวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับงานอาชีพ พิจารณาถึงความสนใจ ความชอบ ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงมีในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพมีองค์ประกอบ คือ พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมและสังคม ข้อมูลทางวิชาการ พิจารณาความถนัด และเจตคติต่องานอาชีพนั้น ๆ และวิเคราะห์ความพร้อมของตนเองด้วย

3. การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

3.1 แนวคิด และความหมายของสมรรถนะวิชาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของเดวิด แมคเคลแลนด (David C. McClelland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดเมื่อปี ค.ศ.1960 ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (excellent performer) ในองค์การกับระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถ โดยกล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพ ยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถ หรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมาได้

“สมรรถนะ” แปลมาจากคำว่า Competence หรือ Competency ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำบางสิ่งได้เป็นอย่างดี (the ability to do something well: จาก Longman Dictionary) (ถ้าเป็นพหูพจน์ คำว่า “Competences” เป็นคำที่ใช้ในสหราชอาณาจักร ส่วนคำว่า “Competencies” ใช้ในสหรัฐอเมริกา) ในที่นี้จะกล่าวถึงความสามารถในการทำงานหรือการประกอบอาชีพเป็นสำคัญ ซึ่งในการทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อจะทำภารกิจของงานนั้น ถ้าบุคคลใดมีความสามารถในการทำงานได้ เรียกว่า เป็นคนที่มีสมรรถนะในการทำงาน และในทางตรงข้ามถ้าบุคคลใดไม่สามารถทำงานได้ก็เรียกว่าเป็นคนไม่มีสมรรถนะ การสร้างเสริมให้คนมีความสามารถในการทำงานเป็นการสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และการออกแบบสมรรถนะ รวมถึงการฝึกอบรมคนให้มีสมรรถนะสำหรับการทำงานจึงเป็นสาระสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ (Vocational Education and Training หรือ VET)

สำหรับความหมายของสมรรถนะมีการให้ความหมายไว้หลายนัย ดังจะยกตัวอย่างการให้ความหมายของนักวิชาการบางท่าน ดังนี้

สก๊อต บี พารี (Scott B. Parry) นิยามคำว่าสมรรถนะว่าเป็น กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา (สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ 2004 : 48)

อานนท์ สักดิ์วีระวิชัย (2547 : 61) ได้สรุปคำนิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไร หรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะจึงเป็น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ

หลักตามแนวคิดของแมคเคิลแลนค์มี 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self – concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (motives / attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ

จากแนวคิดของแมคเคิลแลนค์นั้นสก๊อต บี พารี เห็นควรจะรวมส่วนประกอบที่เป็นความคิดเกี่ยวกับตนเอง คุณลักษณะและแรงจูงใจเข้าเป็นกลุ่มเรียกว่า คุณลักษณะ (attributes)

ดังนั้นบางครั้งเมื่อพูดถึงองค์ประกอบของสมรรถนะจึงมีเพียง 3 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของแมคเคิลแลนค์กล่าวไว้ว่า (สุกัญญา รัชมิชธรรมโชติ 2004 : 48) สมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ / แรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ / แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ

3.2 หลักการกำหนดกรอบสมรรถนะมาตรฐาน (Competence and Standard Frameworks) ของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ (General Vocational Qualifications: GVQ)

คุณวุฒิวิชาชีพการศึกษาวิชาชีพ เป็นกรอบสมรรถนะและมาตรฐานสำหรับผู้ผ่านการเรียน หรือ การฝึกอบรมแบบ ฐาน สมรรถนะ (Competency-based Education/Training) โดยใช้ สถาบันการศึกษาหรือฝึกอบรมเป็นฐาน (Institution-based/School-based/College-based) ทั้งนี้ สมรรถนะ(Competence/Competency) ดังกล่าวต้องมีครบ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการทำงานให้บรรลุความรู้และการเข้าใจงานที่ทำ และ กิจนิสัยหรือเจตคติในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพ องค์ประกอบทั้งสามนี้จะต้องบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีสมรรถนะ องค์ประกอบที่กล่าวนี้ก็คือพิสัยการเรียนรู้ 3 พิสัย ได้แก่ ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) และ จิตพิสัย (Affective Domain) ตามลำดับนั่นเอง

นิยามของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (GVQS)

“สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและภาคคะเนได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐานและ/หรือทักษะเฉพาะ อาจต้องมีความเป็นอิสระในการทำงาน และ/หรือการร่วมงานกับผู้อื่น”

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นหลักสูตรเบ็ดเสร็จในตัวที่มุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการเรียนการฝึกอบรม สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ทันทีเมื่อสำเร็จหลักสูตร เริ่มจากการที่ยังทำอะไรไม่ได้เลย ต่อมาเมื่อได้ฝึกฝนจากทักษะพื้นฐานง่าย ๆ ไปสู่ทักษะเฉพาะที่ยากและซับซ้อนขึ้น เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของหลักสูตรผู้เรียนก็จะมีความสามารถเพียงพอในระดับขั้นตอนของการประกอบอาชีพตามที่ตนเองเลือกไว้ และถ้าผ่านการประเมินก็จะได้รับคุณวุฒิ GVQS โดยจะสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย/ผู้ปฏิบัติงานมีฝีมือเฉพาะทาง (operatives) หรือสามารถประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น

ในช่วงระยะเวลาของการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในแต่ละภาคหรือปีการศึกษา ย่อมทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหรือความสามารถเพิ่มขึ้นเป็นระดับขั้น หรือเกิดความแตกต่างของสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญและสามารถเขียนนิยามของแต่ละระดับหรือกำหนดเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) ของแต่ละระดับได้ดังต่อไปนี้

GVQS (เมื่อสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 30-225 ชั่วโมง)

สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดคะเนได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐานและ/หรือทักษะเฉพาะ อาจต้องมีความเป็นอิสระในการทำงาน และ/หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นหลักสูตรเบ็ดเสร็จในตัวที่มุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการเรียนการฝึกอบรมสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ทันทีเมื่อสำเร็จหลักสูตร เริ่มจากการที่ยังทำอะไรไม่ได้เลย ต่อมาเมื่อได้ฝึกฝนจากทักษะพื้นฐานง่าย ๆ ไปสู่ทักษะเฉพาะที่ยากและซับซ้อนขึ้น เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของหลักสูตรผู้เรียนก็จะมีความสามารถเพียงพอในระดับขั้นต้นของการประกอบอาชีพตามที่ตนเองได้เลือกไว้ และถ้าผ่านการประเมินก็จะได้รับคุณวุฒิ GVQS โดยจะสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย/ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือเฉพาะทาง (operatives) หรือสามารถประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น

3.3 คุณลักษณะวิชาชีพของผู้เรียน

3.1 Smart ได้แก่

3.1.1 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3.1.2 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคม

ปัจจุบัน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ มีความสนใจด้านวัฒนธรรมไทยหรือศิลปะและวรรณกรรม ความสามารถในการเล่นกีฬา มีความรู้พื้นฐานภาษาต่างประเทศ มีความรู้ ทักษะด้านกระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม

3.1.3 มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการ

3.2 Smile ได้แก่

3.2.1 เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในทุกสังคมที่ดีได้อย่างเต็ม

ภาคภูมิ

3.2.2 มีเอกลักษณ์ความเป็นคนไทย

3.2.3 มีค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ รับผิดชอบ มีวินัย มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์

มีจิตสาธารณะ นิยมประชาธิปไตย การทำงานเป็นทีม จงรักภักดีต่อองค์กร

3.2.4 ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ

4. ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดย

สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันที่จัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อย ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

ในตอนนี ประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปีเป้าหมาย 2558 โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ไทยจะเป็นเจ้าภาพในช่วงปลายเดือน ก.พ. 2552 นี้ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนจะรับรองแผนงานหรือแผนกิจกรรมการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

กำหนดอาเซียนและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ วังสราญรมย์ (ที่ตั้งของกระทรวงการต่างประเทศไทย ในขณะนั้น) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือในระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ชื่อ “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือ “อาเซียน” (ASEAN) ซึ่งเป็นตัวย่อของ Association of SouthEast Asian Nations ชื่อทางการ ในภาษาอังกฤษของอาเซียน ทั้งนี้ ก่อนหน้าที่มีการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ รัฐมนตรี-ต่างประเทศของทั้ง 5 ประเทศได้หารือกันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการจัดตั้งสมาคมอาเซียนและยกร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ที่แหลมแท่น จังหวัดชลบุรี

ปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการของการจัดตั้งอาเซียน ได้แก่

1. ความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
7. เสริมสร้างร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การ ความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่วันก่อตั้ง อาเซียนได้พยายามแสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการ อย่างต่อเนื่องในการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติ และนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ โดยรัฐในคาบสมุทรอินโดจีน เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 เมื่อปี 2527 เวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ในปี 2538 ลาว และพม่า เข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกล่าสุดเมื่อปี 2542 ทำให้ในปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 ประเทศ

กระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินจัดทำรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ เรื่อง "การศึกษาวิจัยโครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน" ในปี 2555 ซึ่งมีสาระสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีใน 5 ภาค ได้แก่ สิ้นค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมือ การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานจะเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2558

โดยกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน หรือ Mutual Recognition Arrangements: MRAs เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพในอาเซียน โดยการสร้างและยอมรับมาตรฐานวิชาชีพร่วมกัน เพื่อเป็นการลดกฎเกณฑ์ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัจจุบันมีข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน (MRAs) ทั้งหมด 7 สาขา ได้แก่ สาขาวิศวกรรม สาขาวิชาชีพการพยาบาล สาขาสถาปัตยกรรม สาขาด้านการสำรวจ สาขาวิชาชีพแพทย์ สาขาวิชาชีพทันตแพทย์ และสาขาวิชาชีพบัญชี และอีก 1 สาขา คือ สาขาวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณา สำหรับสาขาอาชีพอื่นที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะสาขาอาชีพที่มีการเคลื่อนย้ายของแรงงานระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากซึ่งได้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ฝีมือจำพวกช่างฝีมือต่างๆ แต่เนื่องจากสาขาอาชีพเหล่านี้ไม่มีใบประกอบวิชาชีพเหมือน 7 สาขาวิชาชีพข้างต้น ดังนั้นมาตรฐานฝีมือแรงงานอาเซียนจึงเป็นตัวคัดกรองแทนใบประกอบวิชาชีพ เพื่อให้แรงงานอาเซียนมีขีดความสามารถในการทำงานที่ได้มาตรฐานสามารถเคลื่อนย้ายได้เสรีและสะดวกมากยิ่งขึ้น

5. แนวคิดด้านการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessments)

5.1 ที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดเริ่มต้นในช่วงทศวรรษที่ 1930 อันเป็นช่วงที่มีการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาก้าวหน้านิยม (Progressivism) กิจกรรมการประเมินความต้องการจำเป็นเริ่มต้นเป็นครั้งแรก โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการศึกษา 8 ปี (Eight Year Study) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สนองความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียน

โครงการศึกษา 8 ปี เกิดขึ้นเนื่องจากนักศึกษากลุ่มปรัชญาก้าวหน้าเห็นว่าการจัดหลักสูตรแก่นักเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ทั้งที่มีนักเรียนส่วนน้อย (1 ใน 6) เท่านั้น ที่สนใจเข้าเรียนต่อระดับสูง นักเรียนส่วนใหญ่ออกไปทำงานโดยไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิตที่ดีพอ นักการศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนอาจารย์ในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยจึงรวมตัวกันเพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดการศึกษาก้าวหน้านิยม โดยมีโรงเรียนจำนวน 30 แห่งเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้องมีการจัดทำหลักสูตรที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับครูในการวางแผนหลักสูตร โดยยึดความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้มีความรู้ และทักษะชีวิตที่จะอยู่ในสังคมได้ การดำเนินงานนี้มีคณะกรรมการหลายชุดที่ทำหน้าที่ต่างกัน คณะกรรมการชุดหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากของโครงการนี้ คือ คณะกรรมการติดตามประเมินผลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ R.W. Tyler ซึ่งต่อมาได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการประเมินผลการศึกษา เนื่องจากโครงการศึกษา 8 ปี ให้ความสำคัญ

กับการจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของผู้เรียนทำให้การประเมินความสำเร็จของโครงการต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อเป็นหลักยึดในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ (Strickland 1990:97) กล่าวได้ว่ากิจกรรมการศึกษาความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน นับเป็นกิจกรรมการประเมินความต้องการจำเป็นครั้งแรกที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ และนำผลที่ได้รับมาใช้เป็นเป้าหมายของการประเมินความสำเร็จของโครงการ

ในเชิงวิชาการการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นปรากฏหลักฐานในรูปของการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นบทความทางวิชาการ Guba และ Lincoln (1982:58) กล่าวว่า จุดกำเนิดของมโนทัศน์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นปรากฏบทความของ Bode ชื่อว่า The Concept of Needs ในหนังสือชื่อ Progressive Education at the Crossroads ในปี 1938 โดย Bode เห็นว่า ความต้องการจำเป็น เป็นจุดเด่นของการศึกษาแบบก้าวหน้าในระหว่างปี 1930-1940 เนื้อหาสาระในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ต้องเกิดขึ้นโดยการคาดคะเนผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน Bode ได้ให้ข้อสังเกตว่า กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นในระยะแรก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาที่ทำให้ได้ความต้องการจำเป็นตามความรู้สึก (Felt Needs) ซึ่งอาจไม่ใช่ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง

Bode ให้ความสำคัญอย่างมากกับความหมายของคำว่า “ความต้องการจำเป็น” “ความต้องการจำเป็นตามความรู้สึก” (Felt Needs) และสิ่งที่อยากได้ (Desires) โดยชี้ให้เห็นว่าความต้องการจำเป็นอาจไม่มีที่สิ้นสุด และไม่สามารถระบุได้ทั้งหมด เป็นสิ่งที่สามารถให้ข้อสรุปขัดแย้งกันหรือไม่ตรงกันก็ได้ หากเป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดจากกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน ความยากของการกำหนดความต้องการจำเป็นอยู่ที่ความพยายามทำให้เกิดความเป็นปรนัย ความเป็นอิสระ ความเป็นธรรมชาติ และคุณค่าที่อยู่ในความต้องการจำเป็น

แม้ว่ามโนทัศน์เรื่องการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจะมีมาตั้งแต่ ค.ศ. 1938 แต่ต้องใช้เวลาประมาณ 8 ปี กว่าที่นักประเมินจะเริ่มยอมรับมโนทัศน์นี้ไปใช้ประโยชน์ Summers (1987, อ้างถึงใน Mc Caslin and Tibeziinda 2002:45) ระบุว่า การประเมินความต้องการจำเป็นได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดสำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากในปี ค.ศ. 1946 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร (Administrative Act) หลังจากนั้น มโนทัศน์เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นก็มีความสำคัญเพิ่มขึ้นมากอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 ซึ่งเป็นช่วงที่สภากรองเกรสได้มีการผ่านกฎหมายหลายฉบับเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชาติ มีกฎหมายบังคับ หรือกำหนดให้มีการ

ประเมินความต้องการจำเป็นในการของงบประมาณสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ

ในช่วงปี ค.ศ. 1981 หลังจากมีการประกาศพระราชบัญญัติที่ให้มีการจัดการงบประมาณแบบก้อน ทำให้การจัดสรรงบประมาณของรัฐต่าง ๆ ต้องมีการจัดทำที่ประเมินความต้องการจำเป็น และในการของงบประมาณ โครงการต่าง ๆ ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย เนื่องจากจะมีการแข่งขันกันอย่างมากในการขอทุนสนับสนุนโครงการ (Witkin 1984) ยิ่งในช่วงหลังมีการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบการวางแผนเชิงระบบ แนวการจัดการงบประมาณแบบ PPBS (Planning-Programming-Budgeting Systems) แนวคิดการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives : MBO) และแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นมีความสำคัญมากขึ้น

มโนทัศน์เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นถูกนำไปใช้มากขึ้นทั้งในวงการศึกษาศาและสาขาวิชาต่าง ๆ จากการศึกษาของ Witkin (1984:87) พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการที่ใช้กันมากทั้งในการศึกษาและวงวิชาการในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชน และการบริการด้านสุขภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา การออกกฎหมายให้มีการจัดทำประเมินความต้องการจำเป็นในการขออนุมัติโครงการทำให้เกิดการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาแนวคิดและโมเดลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นมากขึ้น มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ เอกสารและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นมีจุดเน้นร่วมกันที่ความต้องการนำไปสู่การเห็นพ้องของชุมชนในเป้าหมายและความต้องการจำเป็นของหน่วยงาน

การนำแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไปปฏิบัติเกิดขึ้นอย่างมากในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดยเริ่มปรากฏชัดในประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามความคิดของ Witkin (1984:55) การศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นเกิดขึ้นในประเทศแคนาดามากกว่าในสหรัฐอเมริกา มีการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นความต้องการจำเป็นในวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง และพบในด้านการประเมินมากกว่าด้านการวางแผน นอกจากนี้ยังพบในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยการสนับสนุนขององค์กร UNESCO ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับกิจการด้านการให้บริการประชาชน

ประเทศไทยยังไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายบังคับให้มีการจัดทำวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการของงบประมาณสนับสนุนโครงการอย่างเป็นทางการเหมือนต่างประเทศ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเท่าที่มีการแสดงหลักฐานที่มา หรือความสำคัญของโครงการส่วนใหญ่พบในการจัดทำค่าของงบประมาณ หรือทุนสนับสนุนโครงการ มีการแสดงหลักฐานที่มาหรือ

ความสำคัญของโครงการ โดยพบในลักษณะการกล่าวอ้างความต้องการจำเป็นตามความรู้สึก หรือตามการรับรู้ “ไม่ค่อยพบว่ามี การเสนอผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นระบบ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความก้าวหน้าของศาสตร์ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นก็พบว่ายังมีความเคลื่อนไหวค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะมีการกล่าวถึงมโนทัศน์นี้ในฐานะที่เป็นขั้นตอนหนึ่งของการวางแผนงานเท่านั้น ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเทคนิควิธีประเมินความต้องการจำเป็นมากนัก” (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548:3-6)

5.2 นิยาม และความหมายของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548 : 62) ได้ให้ความหมายคำว่า “การประเมินความต้องการจำเป็น” ไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

พจนานุกรมของ Webster (Nufeldt & Guralnik 1985:45) (อ้างอิงในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น : สุวิมล ว่องวาณิช 2548 : บทที่ 2) “Needs” หมายถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งขาดแคลน และเป็นที่ต้องการจะได้ สำหรับคำแปลภาษาไทยที่ใช้กันมีหลายคำ ได้แก่ “ความต้องการจำเป็น” หรือ “สิ่งที่ต้องการ” หรือ “สิ่งที่จำเป็น” หรือ “ความต้องการ” เป็นต้น ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนใช้คำว่า “ความต้องการจำเป็น” มีผู้กำหนดนิยามและให้ความหมายของคำว่า “ความต้องการจำเป็น” ไว้หลากหลาย สุวิมล ว่องวาณิช ได้สังเคราะห์ และจัดประเภทความหมายเป็นหมวดหมู่ในมุมมองทางจิตวิทยา และทางการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

โรเจอร์ คอฟแมน ได้กล่าวว่า การศึกษาความต้องการหรือสำรวจความต้องการเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสถานภาพปัจจุบัน (What is) กับสถานการณ์ที่ควรจะเป็น (What should be) หากมีความขัดแย้งระหว่างสถานภาพทั้งสองก็แสดงให้เห็นถึงสถานะที่ไม่น่าพอใจ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเร่งหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป ตัวเทคนิคเองไม่ได้ระบุทางแก้ปัญหา (Solution) แต่ชี้แนะทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยเสนอหลักการสำคัญของการสำรวจความต้องการ (Need Assessment) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. พยายามวัดสถานภาพที่เป็นอยู่จริงในสภาพปัจจุบัน (What is)
2. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be)

3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากข้อ 1, 2
4. ศึกษาหาสาเหตุ หรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง หรือปัญหาในข้อ 3
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ในการสำรวจหาความต้องการนี้ โมฮัมหมัด อับดุลการ์เดร์ และสมจิต สร้อยสุริยา ได้ชี้ให้เห็นถึงส่วนประกอบที่สำคัญในกระบวนการสำรวจความต้องการ ซึ่งมีด้วยกัน 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. กำหนดสภาพความต้องการ
2. สำรวจความต้องการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามหัวข้อที่กำหนดในสถานการณ์ที่ต้องการ
3. เปรียบเทียบข้อมูลจากการสำรวจในข้อที่ 2
4. จัดลำดับความสำคัญของความต้องการตามความจำเป็นก่อน-หลัง

ปฏิกฤษยา โกศลศิริพจน์. (2547 : 8) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ สำหรับเป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหา หรือกำหนดจุดประสงค์ในการทำงานเพื่อพัฒนาที่ถูกต้องโดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือบุคคลที่มุ่งประเมิน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กับผลที่ควรจะเป็นและทำการเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อหาความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงสภาพของปัญหาและความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบัน และนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และปรับปรุงต่อไป

5.3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็น เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์หาสาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย (สุวิมล ว่องวานิช, 2548:263) จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริง ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น มีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และ

ดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด (Bosin, 1992 อ้างถึงใน ปิยะมาภรณ์ โขคอำนวยชัย, 2540) (พัชรีย์ ชันอาสาชะวะ, 2544:38-39)

วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นมีหลายวิธีแต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไป แต่วิธีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนีจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ Lane, Crofton and Hall (1983 อ้างถึงใน Witkin, 1994) ได้สร้างดัชนีชื่อว่า Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2552:277)

$$\text{ค่า PNI}_{\text{Modified}} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ I = การจัดการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนา
D = การจัดการเรียนการสอนที่มีในปัจจุบัน

5.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

การวางแผนงานหรือโครงการ โดยมิได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นในระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และหาแนวทางปรับความต้องการจำเป็นย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุด โดยเฉพาะโครงการด้านบริการสังคม การละเลยต่อความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย อาจเป็นสาเหตุให้โครงการนั้นขาดความร่วมมือและไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือให้บริการไม่ตรงกับความต้องการจำเป็นหรือไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เกิดความล่าช้าหรือสูญเสียทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548:27) ในบริบทของโรงเรียนการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นทำให้สามารถระบุสิ่งที่จำเป็นของผู้เรียนซึ่งนำมาใช้ในการพัฒนาออกแบบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งให้เห็นจุดอ่อนของผู้เรียนระบุจุดอ่อนที่ครูควรได้รับการพัฒนา ซึ่งทิศทางที่โรงเรียนต้องการพัฒนาในอนาคต และยังใช้ประโยชน์ในการเสาะแสวงหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อความเหมาะสมมากที่สุด การจัดทำข้อมูลสารสนเทศถือว่ามี ความสำคัญต่อการวางแผนและการพัฒนาองค์กร การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายของหน่วยงาน กำหนดระดับความสำเร็จที่มุ่งหวัง และกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยในการทำงาน

นอกจากนี้ยังสามารถชี้จุดบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการแก้ไข การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ในการวางแผนและพัฒนางาน และเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการตั้งแต่ก่อนเริ่มวางแผนงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน หรือหลังสิ้นสุดการทำงาน นอกจากนี้สุวิมล ว่องวานิชยังกล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า ช่วยระบุปัญหาที่เป็นปัญหาที่แท้จริงทำให้เกิดการแก้ปัญหาได้ตรงจุดเป็นไปตามความต้องการของ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและ/หรือองค์กร นอกจากนี้ ในการของงบประมาณสนับสนุนโครงการจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ หากมีการใช้เทคนิคการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นช่วยในการสำรวจปัญหาหรือความต้องการของหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องก่อน จะทำให้โครงการและ/หรือองค์กรได้รับความเชื่อถือและมีความเป็นไปได้สูงที่จะได้รับการ (นิศา ชูโต, 2536 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2548:28) ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช ยังกล่าวถึงการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญสำหรับการวางแผนแบบครบวงจร เป็นกระบวนการที่สำคัญและมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

ประการแรก การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรกับการดำเนินงานที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์การดำเนินงานมาอย่างแท้จริง

ประการที่สอง ผลที่ได้จากการวิจัยความต้องการจำเป็น เป็นข้อมูลที่สะท้อนภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการขององค์กร กล่าวได้ว่า นักวิชาการได้ข้อมูลจากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ในการกำหนดนโยบายใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรทุกขั้นตอน ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับองค์กรและระหว่างองค์กร นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นยังสามารถใช้เป็นหลักเทียบในการดำเนินงาน นำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และมั่นใจได้ว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรนั้นอย่างแท้จริง ประโยชน์ของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในประเด็นนี้ สามารถขยายความให้ชัดเจนขึ้นว่า การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะให้คำตอบแก่บุคคลทั่วไปเกี่ยวกับการนำทรัพยากรไปใช้ในการพัฒนางาน และสร้างความมั่นใจว่าสิ่งที่ได้ปฏิบัติจะสนองความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง เนื่องจากมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รองรับการตัดสินใจ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาองค์กร เป็นการป้องกันปัญหาการลงทุนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ได้ข้อมูลที่ชี้ความต้องการและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจทางการเมืองในการวางแผนการดำเนินงานในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นใจกับทุกฝ่ายและเป็นการป้องกันการตัดสินใจทางการเมืองได้ว่าเป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม

ประการที่สาม การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กรตั้งแต่ขั้นตอนแรก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติงานและพัฒนาโครงการ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะช่วยกำหนดเป้าหมายขององค์กรจากผลการวิจัยซึ่งแสดงความต้องการจำเป็นของลูกค้ำและ/หรือองค์กร ขั้นตอนระหว่างการ

ดำเนินงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด และขั้นตอนสุดท้าย การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดผลกระทบจากโครงการ ทำให้การพัฒนาการศึกษาได้รับการชี้แนวทางจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ ทำให้สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงของการปฏิบัติงานในช่วงเวลาหนึ่ง (Gilmore and Campbell, 1996 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2548:30)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำเนียร จันทร์งาน (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน 5 ด้านคือ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและ ประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มี ต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งห้าด้าน โดยจำแนกตามตัวแปรคือ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอาชีพระยะสั้น สาขาวิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน และวิชาช่างปูน จำนวน 174 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นการทดสอบค่าเอฟ และวิธีการของนิวแมนคูลส์ สรุปได้ดังนี้ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย แต่ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนที่มี อายุระหว่าง 20-30 ปี มีอายุระหว่าง 31-45 ปี และมีอายุ ระหว่าง 46-60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียน การสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นรายด้านและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้านตัวครูผู้สอนในข้อ ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์ และในข้อ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีมีความคิดเห็นด้านตัวครูผู้สอนในข้อ ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ ด้านสื่อการสอนในข้อ รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน และในข้อ ไม่มีสภาพที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม ครูผู้ที่มีระยะเวลาสอนต่ำกว่า 3 ปี มีระยะเวลาสอน 3-5 ปี และมีระยะเวลาสอนมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านผู้เรียนในข้อ มีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ กับวิชาที่เรียน ครูผู้สอนที่เข้าอบรมและไม่เข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นด้านตัวครูผู้สอนในข้อ ไม่ได้รับข่าวสาร ข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน และครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม และไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นด้านเนื้อหา และหลักสูตรในข้อ เนื้อหาไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน ครูผู้สอนที่สอนวิชาช่างไม้ วิชาช่างเชื่อม วิชา

เกษตรกรรม วิชาช่างตัดผม และวิชาจักสาน มีความคิดเห็นด้านตัวครูผู้สอนในข้อ ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น นอกจากการสอน และครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมและวิชาช่างปูน ด้านสื่อการสอนในข้อ ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนเพิ่มเติมว่า ครูผู้สอนที่ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง นอกจากการสอน ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ไม่มีความรู้ความสามารถ ในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีพื้นฐาน ความรู้ไม่ดี และแตกต่างกันมาก มีระดับอายุแตกต่างกัน ไม่มีความตั้งใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น มีปัญหาส่วนตัวมาก สุขภาพจิตเสีย และมีความวิตกกังวล ขาดอุปกรณ์การสอน เช่น เอกสารตำรา อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติลำสมัย การวัดผลไม่ครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว จัดฝึกอบรมครูผู้สอนด้านการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ จัดครูผู้สอนที่มี วุฒิการศึกษาทางด้านการเรียนโดยตรงทำการสอน จัดฝึกอบรมด้านเทคนิค ของวิชาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและ ควรเพิ่มจำนวนครูผู้สอนให้เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ฝึกปฏิบัติควรประสานความร่วมมือกับ กรรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสื่อการสอนให้

สิทธิเดช ไชยทองพันธ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการเรียนการสอน วิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ สำหรับช่างอุตสาหกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยกาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ การจัดการเรียนการสอนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ สำหรับช่างอุตสาหกรรม ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา, นักศึกษารอบเข้ากับนักศึกษา รอบ پای ต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ 36 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 (ปวส.2) สาขาวิชาช่างไฟฟ้า จำนวน 872 คน จากวิทยาลัยเทคนิค ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 15 แห่ง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และด้านการวัดผล และประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างโดยใช้ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ในวิทยาลัยเทคนิค ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอน วิชาคอมพิวเตอร์และนักศึกษาเป็นเพศชาย อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ไม่ได้จบทางด้านคอมพิวเตอร์ มีประสบการณ์ในการสอนน้อยและยังมีภาระงานสอนมาก สื่อ ประกอบการสอนส่วน

ใหญ่ใช้กระดานไวท์บอร์ด และใช้คู่มือและตำราประกอบการเรียน ที่มีจำหน่าย ส่วนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่อาจารย์นิยมใช้สอน ส่วนใหญ่ได้แก่ Auto CAD, ภาษา Basic, และ Microsoft Word 2. ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์และนักศึกษา ได้แก่ จำนวนห้องเรียนห้องปฏิบัติการและเครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เหมาะสมกับโปรแกรมที่ใช้สอน ผู้เรียน ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ พบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ในด้านเนื้อหา ด้านสื่อ การเรียนการสอน และด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านการวัดผลและประเมินผล 4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา เกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษารอบเข้ากับนักศึกษารอบบ่าย เกี่ยวกับปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษารอบเข้ากับนักศึกษารอบบ่าย เกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สมใจ เพียรประสิทธิ์ และ อัครรัตน์ พูลกระจ่าง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาอาหารและโภชนาการที่ออกกลางคัน ทั้งหมด จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุด้านความพร้อมของนักศึกษา ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในอันดับสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สาเหตุของการออกกลางคัน คือ เวลาการทำงานมีผลกระทบต่อการศึกษา สาเหตุด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในอันดับที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สาเหตุของการออกกลางคัน คือ ห้องเรียนมีจำนวนผู้เรียนมากเกินไป สาเหตุด้านหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในอันดับที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า สาเหตุของการออกกลางคัน คือ หลักสูตรมีจำนวนชั่วโมงเรียนน้อยไม่สามารถนำไปใช้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานได้ สาเหตุด้านความพร้อมของผู้สอน พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในอันดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สาเหตุของการออกกลางคัน คือ ผู้สอนมีการลาหยุดงานเพื่อ ไปประชุม หรือสัมมนาบ่อยครั้ง

พรไพบุลย์ ไชยเสนา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความต้องการพัฒนางานส่งเสริม การศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการพัฒนางาน ส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ ด้านงานธุรการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม และด้านงานประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพระดับ การศึกษา และบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน (ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) สังกัดสำนักพัฒนา สังคม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับความต้องการพัฒนามากที่สุด ถึงระดับ ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One- Way ANOVA) โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) โดยรวมมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.23$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$) ส่วน ความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาก็ 3 ด้าน มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
2. ความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับบุคลากรที่มีระดับ การศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยบุคลากรที่มี ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) โดยรวมสูงกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี สำหรับความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและราย ด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของ โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) โดยรวมมีดังนี้

- 3.1 ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงานในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน
- 3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลงานที่มอบหมายในรอบปี อย่างน้อย 2 ครั้ง
- 3.3 บุคลากรควรเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการพัฒนางานของโรงเรียน
- 3.4 ควรสร้างความจงรักภักดีต่อโรงเรียน
- 3.5 สร้างการทุ่มเทความสามารถของบุคลากรให้กับงานของโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพ
- 3.6 ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในการพัฒนางานโรงเรียน
- 3.7 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น อย่างน้อยระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- 3.8 บุคลากรควรได้รับการชี้แนะเกี่ยวกับการพัฒนางาน โรงเรียนจากผู้อำนวยการงานด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อินทิรา รอปรู้ (บทคัดย่อ: 2553) ได้ทำการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่เคยเรียนวิชาการบริหาร โครงการงานสารสนเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในภาคการศึกษา 1/2555 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความต้องการจำเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหาร โครงการงานสารสนเทศ โดยในแต่ละข้อคำถามแบ่งเป็นข้อมูลสองส่วน คือส่วนที่เป็นสภาพปัจจุบัน และส่วนที่สองเป็นสภาพที่คาดหวัง แบบประเมินเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ และผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตามสูตรอัลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach อยู่ที่ 9.37 ส่วนสถิติที่ใช้ในการประมวลผลการประเมินความต้องการจำเป็นในครั้งนี้ คือ ค่าดัชนีความเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนใช้การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (0.36) รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มีประเมินความสามารถในการเรียนก่อนเรียน (0.29) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง (0.22) ให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนของตนเอง (0.20) ให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องที่สนใจ (0.19) การจัดกิจกรรมการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (0.18) กิจกรรมการเรียนมีหลากหลายวิธี (0.18) และประเมินผลการเรียนจากกระบวนการปฏิบัติจริง (0.18) ตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศ

เกรย์ (Gray, 1988: 65) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินสำหรับความต้องการจำเป็นการบริการระดับรัฐ สำหรับครอบครัวและเด็กที่มีปัญหา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่มีความสำคัญ 5 คำถาม ข้อค้นพบจากคำถามดังกล่าวมีประโยชน์ในการวางแผน การให้บริการแบบป้องกันปัญหา

วิทกิน (Witkin, 1995:5) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติการในการประเมินความต้องการจำเป็นตั้งแต่ปี 1981-1993 ในการรวบรวมรายงานที่ตีพิมพ์ในวารสารต่าง ๆ และจากการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ฐานข้อมูล ERIC พบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น ทั้งสิ้น 30 เรื่อง สรุปได้ว่าการประเมินความต้องการจำเป็นที่มักมีการใช้กันมากในวงการการศึกษา กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นครูหรือนักเรียนซึ่งเป็นผู้รับบริการ วิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมากที่สุด (45%) เทคนิคในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ การจัดอันดับ (Ranking)

เมเยน และคณะ (Meyen, et al. 2003: 1-10) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ครูสามารถจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่พิการได้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการเทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสำรวจ ศึกษาเอกสารผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ได้ทั้งหมด 113 ประเด็น แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับความสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นความจำเป็นที่มีความสำคัญระดับประเทศ ควรมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วน กลุ่มที่ 2 เป็นความต้องการจำเป็นระดับประเทศ แต่มีความสำคัญ หรือมีความเร่งด่วนน้อยกว่ากลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 3 เป็นความต้องการจำเป็นระดับมลรัฐ และกลุ่มที่ 4 เป็นความต้องการจำเป็นระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างความต้องการจำเป็นในกลุ่มที่ 1 ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครูผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 4 ประเด็น ได้แก่ การออกแบบหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความพิการปานกลาง การประเมินผลการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนร่วม และการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา

ปีเตอร์สัน และปีเตอร์ (Peterson and Peterson, 2004, อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2548: 508 – 509) ได้ศึกษาเรื่อง ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารด้านแนวคิดทฤษฎีกลุ่มตัวอย่างพหุ เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหาร เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม การพล็อตความสำเร็จในอาชีพและการยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่สำคัญ ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นใน 3 ลำดับแรก คือ คนที่มีความคงเส้นคงวา มีความซื่อสัตย์ และการสร้างความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารรุ่นใหม่ตรงกัน สำหรับความต้องการจำเป็นลำดับอื่นของทั้งสองกลุ่มยังคงเป็นประเด็นเดียวกันแต่ลำดับที่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร การศึกษาใช้วิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้เพื่อวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขอบเขตข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่าน เพื่อศึกษาข้อมูลแลกเปลี่ยนประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบในการสัมภาษณ์ 9 ด้าน คือ ด้านวิชาชีพ ด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการปฏิบัติ และด้านอื่น ๆ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2557 จำนวน 10 แห่ง รวม 9,962 คน

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 379 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านประชาคมอาเซียน 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 7) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เพื่อวิจัย มี 2 ประเภท คือ

1. **แบบสัมภาษณ์** เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) โดยใช้แนวคำถามปลายเปิดที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านสมรรถนะทางการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีอิสระเพื่อตอบอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ เครื่องบันทึกเสียง การจดบันทึกด้วยปากกาเพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความผิดพลาดน้อยที่สุด

2. **แบบสอบถาม** ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำหรับใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของนักเรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านประชาคมอาเซียน 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 7) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) (Likert 1967: 179) แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพเป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพเป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีสภาพเป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพเป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีสภาพเป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

4. วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

1.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรูปแบบการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นแนวทางเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประมวล เพื่อกำหนดรูปแบบ โครงสร้าง และขอบเขตเนื้อหา

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตามรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย

1.4.1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามผลที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ให้	+1	คำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
	0	คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
	-1	คำถามนั้นสอดคล้องหรือไม่กับเนื้อหา

จากนั้นนำผลการพิจารณาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากสูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

R = คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้า IOC ใกล้ 1.0 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสูง ถ้ามีค่าใกล้ 0 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาต่ำ ถ้าติดลบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาใช้ไม่ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ว่าต้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ

1.4.3 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงประเด็นการสัมภาษณ์ตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ต่อไป

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร

2.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางเพื่อสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มาประมวล วิเคราะห์โครงสร้าง และขอบเขตเนื้อหา

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตามรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย

2.4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามผลที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ให้	+1	คำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
	0	คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
	-1	คำถามนั้นสอดคล้องหรือไม่กับเนื้อหา

จากนั้นนำผลการพิจารณาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาตาม
ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

R = คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้า IOC ใกล้ 1.0 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาดีมาก ถ้ามีค่าใกล้ 0 มีความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาน้อย ถ้าคิดลบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาใช้ไม่ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC ต่ำสุด 0.67 สูงสุด 1.00 ซึ่งผ่าน
เกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ว่าต้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ

2.4.3 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงประเด็นแบบสอบถามตามที่
ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.4.4 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำ
แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน
ซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามด้วย
การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984: 126) ผลการ
ทดสอบพบว่า ข้อคำถามด้านสภาพที่เป็นอยู่ จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .980 ข้อคำถาม
ด้านสภาพที่ควรจะเป็น จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .880 และเมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่า มีค่าเท่ากับ .980

2.5 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1.1 ผู้วิจัยขอรับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุญาตเข้า
สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร
จำนวน 6 แห่ง

1.2 ผู้วิจัยแจ้งกำหนดการนัดหมายวัน และเวลากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อทำการ
สัมภาษณ์

- 1.3 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเสียง
- 1.4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่กำหนดไว้
- 1.5 ผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์ และนำเสนอข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

- 2.1 ผู้วิจัยขอรับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อที่จะส่งไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือเพื่อเก็บข้อมูล และแจ้งกำหนดวัน เพื่อผู้วิจัยไปปรับกลับคืน
- 2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม
- 2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางสถิติเพื่อแปลผลและนำเสนอข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียน ในยุคประชาคมอาเซียน โดยการค่าหาเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยแบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล ($PNI_{Modified}$) ซึ่งปรับปรุงโดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช 2550: 279) เป็นวิธีการหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในช่วงพิสัยที่ไม่มากเกินไป โดยมีสูตรเพื่อคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
 D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

4. การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ส่วน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น และสภาพที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจุดตัดของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ทั้งนี้ 4 ส่วน ดังกล่าว คือ ส่วนที่ 1 ผลดีเกินเกณฑ์ ส่วนที่ 2 ผลงานประสบความสำเร็จดี ส่วนที่ 3 ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง และส่วนที่ 4 ผลงานยังไม่ดี แต่ไม่น่าห่วง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการปรับเกณฑ์การแปลความหมายจากสุวิมล ว่องวานิช (2548) ดังภาพที่ 2

สภาพที่เป็นอยู่

สูง (100%) หรือ 5.00	ช่อง 1 ผลดีเกินเกณฑ์	ช่อง 2 ผลงานประสบความสำเร็จดี	
ปานกลาง (70%) หรือ 3.50			
ต่ำ (0%) หรือ .00	ช่อง 4 ผลงานยังไม่ดี แต่ไม่น่าห่วง	ช่อง 3 ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง	
	ต่ำ (0%) หรือ .00	ปานกลาง (70%) หรือ 3.50	สูง (100%) หรือ 5.00

สภาพที่ควรจะเป็น

ภาพที่ 3 เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ และร้อยละ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนอธิบายในลักษณะการพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียน ในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้พบว่า สมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ควรมีสมรรถนะที่จำเป็นและสามารถแข่งขันกับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียนได้ ซึ่งได้แก่ 1) ด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ 2) ด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) ด้านทักษะการสื่อสาร 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 7) ด้านทักษะทางปัญญา 8) ด้านทักษะการปฏิบัติ 9) ด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	สมรรถนะด้านที่ 1	สมรรถนะด้านที่ 2	สมรรถนะด้านที่ 3	สมรรถนะด้านที่ 4	สมรรถนะด้านที่ 5	สมรรถนะด้านที่ 6	สมรรถนะด้านที่ 7	สมรรถนะด้านที่ 8	สมรรถนะด้านที่ 9
1. หลักสูตรระยะสั้นแบบฐานสมรรถนะของโรงเรียนฝึกอธิปไตยกรุงเทพมหานคร เล่ม 1 - 2	√	√	√	√		√	√	√	
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556		√	√	√	√	√	√	√	
3. การพัฒนาหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ		√	√	√	√	√	√	√	
4. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ		√	√	√	√	√	√	√	
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ									
1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 1	√	√	√	√	√	√	√	√	√
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 2	√	√	√	√	√	√	√	√	
3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 3	√	√	√	√	√	√	√	√	
4. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 4	√	√	√	√	√	√	√	√	
5. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 5	√	√	√	√	√	√	√	√	
6. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คนที่ 6	√	√	√	√	√	√	√	√	√

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า สมรรถนะของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอธิปไตยกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะด้านวิชาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความขยัน อดทน ทำงานประเภทหนักเอาเบาสู้ ไม่ทอดลอยในการทำงาน ประหยัด ฉลาดมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้เท่าทันคน เหตุการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีสุขภาพดี มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ รักงานที่ทำ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ใฝ่หาความรู้ แสวงหาแนวทางใหม่ในงานที่ทำ มีคุณวุฒิตามความต้องการที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้ง ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ควรจะรู้วัฒนธรรมของแต่ละ

ประเทศ กฎหมาย ของแต่ละประเทศ ที่ต้องรู้ ซึ่งในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน วัฒนธรรมของ ประเทศตนเอง ซึ่งควรมีการอนุรักษ์ ประชาสัมพันธ์ให้ต่างชาติได้รับทราบ

สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความสามารถการบูรณาการและ ประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่ได้เรียนและได้ปฏิบัติตามหลักสูตรเนื้อหาวิชาต่าง ๆ สามารถพัฒนา งานที่ตนเองทำตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ รวมไปถึงการมีทักษะ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือเกี่ยวกับวิชาชีพ นั้น ๆ ตลอดจนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านการดำเนินงานด้านการเรียนนั้น ๆ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่าง ถูกต้อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีความรอบรู้ รอบด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ โลกการเก็บข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ระบบตรวจสอบ ระบบการเก็บข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในงานได้จริง เช่น การเก็บข้อมูลการซ่อมบำรุงต่าง ๆ

สมรรถนะด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีทักษะโดยสามารถวางแผนปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และสามารถควบคุมให้งานเป็นไปตามมาตรฐานที่วิชาชีพ กำหนดรวมไปถึงการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน เช่น วิชาชีพช่าง เป็นความรู้ทางด้านฟิสิกส์ และเป็นสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องทำได้จริง มีอยู่จริง การค้นหามีความสำคัญ เพื่อให้ได้สิ่งที่ สามารถช่วยให้ผลิตพลังงาน เช่น ช่างต้องมีความรู้รอบตัว ซ่อมเครื่องยนต์ ต้องรู้ ว่าน้ำมันเครื่องจะ นำไปทิ้งที่ไหน ที่ไหนจะไรทดแทนกันได้

สมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ความรู้ในด้านภาษา เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในด้านการ เรียน ซึ่งยังไม่ทราบแน่ชัดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีลักษณะในรูปแบบใด ภาษาที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษามลายู ผู้เรียนต้องมีความใฝ่หา ใฝ่เรียน และใฝ่รู้ ต้อง สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศเพื่อนบ้านเป็นภาษาที่ 2 และ 3 หรือพูดได้ใน ลักษณะของศัพท์เทคนิคที่ผู้เรียนประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐาน ซึ่งในอนาคตผู้เรียนต้องเรียน ภาษาด้วยประกอบกันไป

สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ และต่อสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความรัก ความศรัทธา ความจริงใจ ต่อวิชาชีพ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมานะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้

สมรรถนะด้านทักษะทางปัญญา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาในเบื้องต้น มีความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่ออาชีพนั้น ๆ เช่น การตรวจซ่อมแก้ไข เทคนิควิธีการซ่อม หรือเกร็ดความรู้ต่าง ๆ

สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า เมื่อผู้เรียนจบหลักสูตร ต้องสามารถปฏิบัติงานได้จริง มีความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และทักษะทางอาชีพนั้น ๆ ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มกำลัง ซึ่งหากว่ายังไม่มีหรือยังขาดอยู่ ต้องสามารถหาความรู้หรือทักษะเพิ่มเติม และเรียนรู้การแก้ไขปัญหา

สมรรถนะด้านอื่น ๆ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีทักษะการค้นคว้า หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ การสร้างกระบวนการคิดในการเปิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ การเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยการจัดกิจกรรมเสริมให้กับผู้เรียน เนื่องจากต้องมีการแข่งขันสูง ทั้งประเทศพม่า ลาว เขมร ต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละของการตอบแบบสอบถามกลับคืนเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำนวน 3 ตอน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	140	36.94
หญิง	239	63.06
รวม	379	100.00
2. อายุ		
≤ 20 ปี	7	1.85
21-30 ปี	59	15.57
31-40 ปี	129	34.04
41-50 ปี	87	22.95
51-60 ปี	62	16.36
60 ปีขึ้นไป	35	9.23
รวม	379	100.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	25	6.60
มัธยมศึกษา	98	25.86
อนุปริญญา	61	16.09
ปริญญาตรี	155	40.90
ปริญญาโท	31	8.18
อื่น ๆ	9	2.37
รวม	379	100.00

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. การประกอบอาชีพ		
รับจ้าง	113	29.81
รับราชการ	43	11.35
ธุรกิจส่วนตัว	139	36.68
อื่น ๆ	84	22.16
รวม	379	100.00
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
≤ 5,000 บาท	45	11.87
5,001-10,000 บาท	86	22.70
10,001-20,000 บาท	118	31.13
20,001-30,000 บาท	83	21.90
30,0001 บาทขึ้นไป	47	12.40
รวม	379	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 379 คน ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 63.06 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.04 ระดับการศึกษาอยู่ในช่วงระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.68 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 10,000-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.13

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เมทริกซ์ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ สภาพที่เป็นอยู่ สภาพที่ควรจะเป็นการประเมินความต้องการ

จำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ จำนวน 7 ด้าน ในภาพรวมใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์ เมทริกซ์ ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังตารางที่ 3 ถึง 10

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของ ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร

ด้านการสื่อสาร	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI _{Modified}	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. มีความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร	3.21	0.80	ปานกลาง	4.20	0.76	มาก	0.31	3
2. มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความคิด	3.22	0.81	ปานกลาง	4.33	0.68	มาก	0.35	1
3. ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสพการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม	3.27	0.80	ปานกลาง	4.19	0.77	มาก	0.28	5
4. มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ	3.08	0.87	ปานกลาง	4.10	0.87	มาก	0.33	2
5. มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม	3.21	0.87	ปานกลาง	4.16	0.80	มาก	0.30	4
ผลรวม	3.20	0.83	ปานกลาง	4.20	1.18	มาก	0.31	-

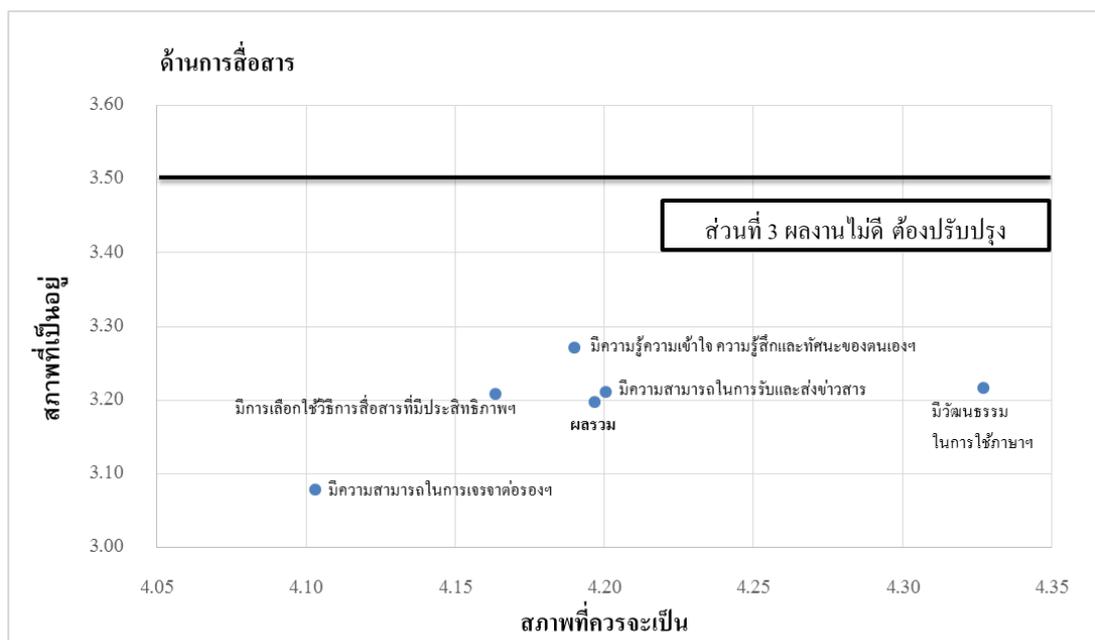
จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้ความ เข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสพการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม มีสภาพความเป็นอยู่ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความคิด ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 0.81) มี

ความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร และ มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.80) และ ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.87) และสุดท้าย มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 0.87)

เมื่อพิจารณาภาพที่ควรจะเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 1.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความคิด มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 2.68) รองลงมาคือ มีความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.76) ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.77) มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.80) และสุดท้าย มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.87)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร โดยรวม (มีค่า $PNI_{Modified} = 0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความคิด มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.35$) รองลงมาคือ มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ($PNI_{Modified} = 0.33$) มีความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร ($PNI_{Modified} = 0.31$) มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ($PNI_{Modified} = 0.30$) และสุดท้ายความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ($PNI_{Modified} = 0.28$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในด้านการสื่อสาร โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร

จากภาพที่ 4 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสาร อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ยังพบว่าข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ก็อยู่ในส่วนที่กล่าวได้ว่าผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน

ด้านประชาคมอาเซียน	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. สามารถใช้ภาษา อังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง	2.65	1.01	ปานกลาง	4.14	0.94	มาก	0.56	2
2. สามารถใช้ภาษาอาเซียน (นอกจากภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา	2.11	1.10	ปานกลาง	3.77	1.13	มาก	0.78	1
3. สามารถสรุปประเด็นสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และเลือกรูปแบบเพื่อใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม	2.96	0.95	ปานกลาง	4.12	0.88	มาก	0.39	7

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน (ต่อ)

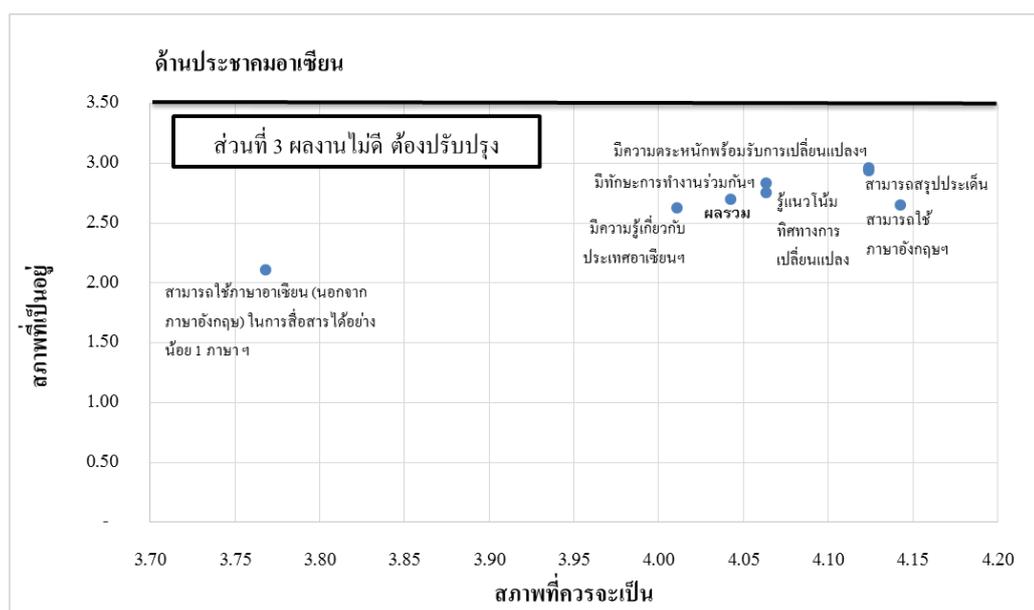
ด้านประชาคมอาเซียน	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
4. มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย	2.63	0.95	ปานกลาง	4.01	0.85	มาก	0.53	3
5. รู้แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ปรับตัวในการเป็นพลเมืองที่มากภายในกฎบัตรอาเซียน	2.76	0.96	ปานกลาง	4.06	0.82	มาก	0.47	4
6. มีความตระหนักและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ โดยสามารถ ปรับตนเองเพื่อให้ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้	2.94	0.95	ปานกลาง	4.12	0.81	มาก	0.40	6
7. มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน	2.84	0.98	ปานกลาง	4.06	0.89	มาก	0.43	5
ผลรวม	2.70	0.99	ปานกลาง	4.04	0.90	มาก	0.51	-

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.70$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถสรุปประเด็นสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และเลือกรูปแบบเพื่อใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม มีสภาพความเป็นอยู่ มากที่สุด ($\bar{x}=2.96$, S.D. = 0.95) รองลงมา มีความตระหนักและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบโดยสามารถ ปรับตนเองเพื่อให้ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้ ($\bar{x}=2.94$, S.D. = 0.95) มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=2.84$, S.D. = 0.98) รู้แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ปรับตัวในการเป็นพลเมืองที่มากภายในกฎบัตรอาเซียน ($\bar{x}=2.76$, S.D. = 0.96) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย ($\bar{x}=2.63$, S.D. = 0.95) สามารถใช้ภาษา อังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x}=2.84$, S.D. = 0.98) และสุดท้าย สามารถใช้ภาษาอาเซียน (นอกจากภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารได้น้อย 1 ภาษา ($\bar{x}=2.11$, S.D. = 1.10)

เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.94) รองลงมาคือ สามารถสรุปประเด็นสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และเลือกรูปแบบเพื่อใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.88) ความตระหนักและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบโดยสามารถ ปรับตนเองเพื่อให้ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้ ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.81) ฐึ้นแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ปรับตัวในการเป็นพลเมืองที่มากภายในกฎบัตรอาเซียน และมีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.82) และ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.89) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.85) และสุดท้าย สามารถใช้ภาษาอาเซียน (นอกจากภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 1.13)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน โดยรวม มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถใช้ภาษาอาเซียน (นอกจากภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.78$) รองลงมาคือ มีสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($PNI_{Modified} = 0.56$) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย ($PNI_{Modified} = 0.53$) ฐึ้นแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ปรับตัวในการเป็นพลเมืองที่มากภายในกฎบัตรอาเซียน ($PNI_{Modified} = 0.47$) มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน ($PNI_{Modified} = 0.43$) ความตระหนักและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบโดยสามารถ ปรับตนเองเพื่อให้ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้ ($PNI_{Modified} = 0.40$) สามารถสรุปประเด็นสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และเลือกรูปแบบเพื่อใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ($PNI_{Modified} = 0.39$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในด้านประชาคมอาเซียน โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน

จากภาพที่ 5 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ด้านประชาคมอาเซียน ผลรวม อยู่ใน ส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ยังพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ก็อยู่ในส่วนที่กล่าวได้ว่าผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอชีพกรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	2.96	0.88	ปานกลาง	4.11	0.86	มาก	0.39	1
2. สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง	3.11	0.79	ปานกลาง	4.14	0.79	มาก	0.33	5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)

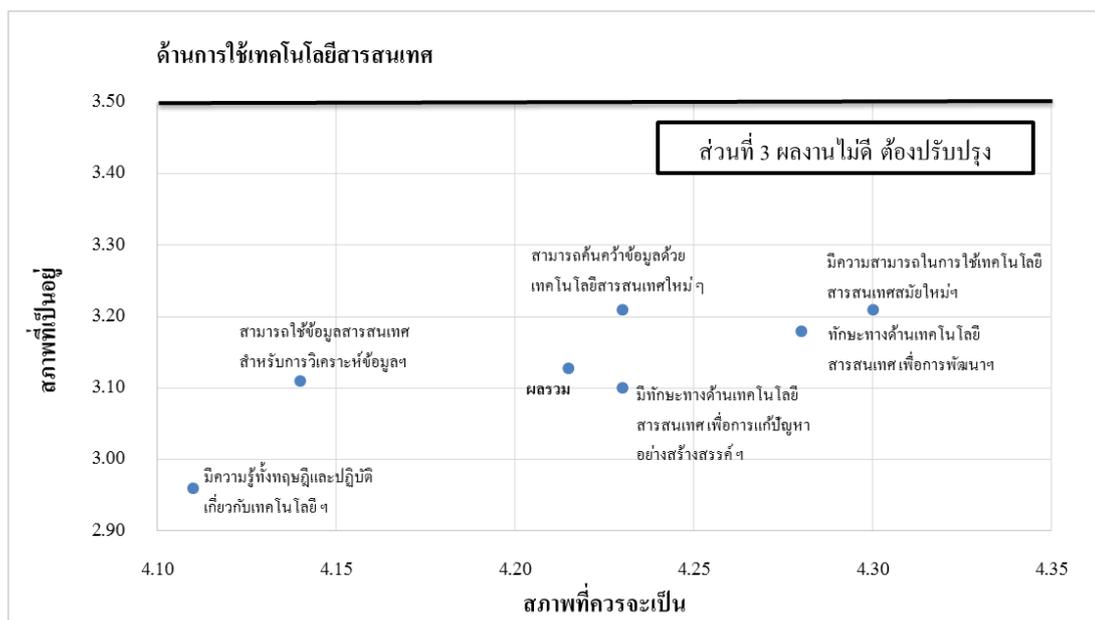
ด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
3. สามารถค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ	3.21	0.89	ปานกลาง	4.23	0.79	มาก	0.32	6
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	3.21	0.87	ปานกลาง	4.30	0.81	มาก	0.34	4
5. มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ	3.18	0.85	ปานกลาง	4.28	0.78	มาก	0.35	3
6. มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง และเหมาะสม	3.10	0.89	ปานกลาง	4.23	0.81	มาก	0.36	2
ผลรวม	3.13	0.86	ปานกลาง	4.22	0.81	มาก	0.35	-

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.13$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน มีสภาพความเป็นอยู่มากที่สุด ($\bar{x}=3.21$, S.D. = 0.89) และ ($\bar{x}=3.21$, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.18$, S.D. = 0.85) สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ($\bar{x}=3.11$, S.D. = 0.79) มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง และเหมาะสม ($\bar{x}=3.10$, S.D. = 0.89) และสุดท้าย มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x}=2.96$, S.D. = 0.88)

เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.78) มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง และเหมาะสม และสามารถค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.81) และ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.79) สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.79) และสุดท้าย มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.86)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวม มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.39$) รองลงมาคือ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง และเหมาะสม ($PNI_{Modified} = 0.36$) มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.35$) รู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ($PNI_{Modified} = 0.34$) สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ($PNI_{Modified} = 0.33$) สามารถค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ($PNI_{Modified} = 0.32$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์เมตริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากภาพที่ 6 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ยังพบว่า มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ก็อยู่ในส่วนที่กล่าวได้ว่าผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. วางแผนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และควบคุมงานให้เป็นตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด	3.06	0.83	ปานกลาง	4.17	0.76	มาก	0.36	2
2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.04	0.80	ปานกลาง	4.14	0.79	มาก	0.36	2

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (ต่อ)

ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
3. แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความรู้ความสามารถทางทฤษฎีและทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.11	0.83	ปานกลาง	4.16	0.81	มาก	0.34	4
4. มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ	3.08	0.88	ปานกลาง	4.21	0.78	มาก	0.37	1
ผลรวม	3.07	0.83	ปานกลาง	4.17	0.78	มาก	0.36	-

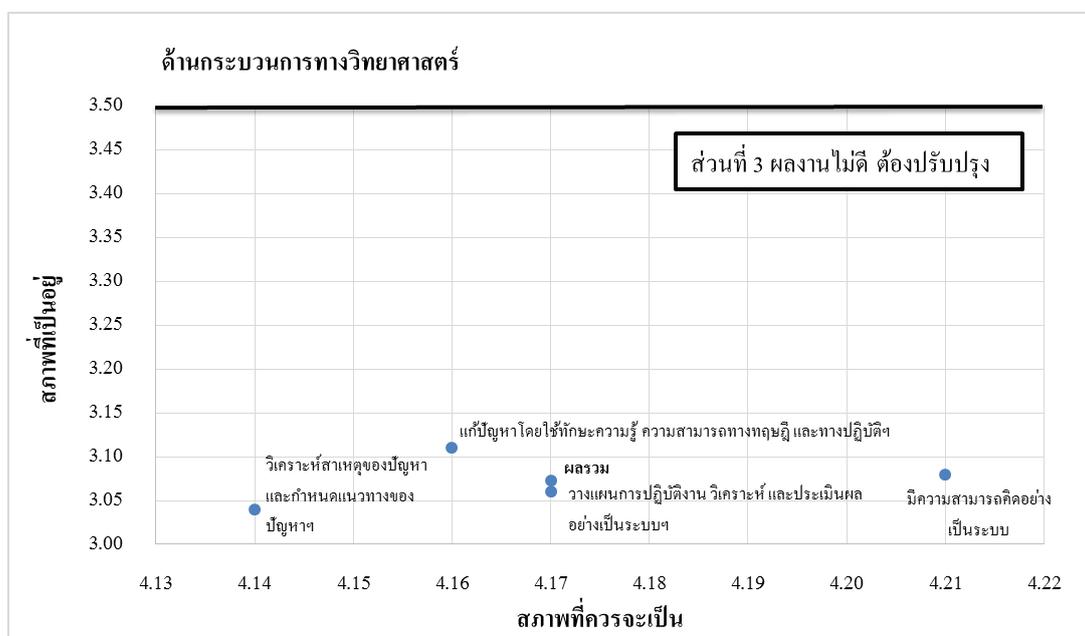
จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.07$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถทางทฤษฎี และทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสภาพความเป็นอยู่ มากที่สุด ($\bar{x}=3.11$, S.D. = 0.83) รองลงมาคือ มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{x}=3.08$, S.D. = 0.88) วางแผนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และควบคุมงานให้เป็นตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด ($\bar{x}=3.06$, S.D. = 0.83) และสุดท้าย วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=3.04$, S.D. = 0.80)

เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x}=4.21$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ วางแผนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และควบคุมงานให้เป็นตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด ($\bar{x}=4.17$, S.D. = 0.76) แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถทางทฤษฎี และทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=4.16$, S.D. = .81) และ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=4.14$, S.D. = 0.79)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยรวม มีค่า (PNI_{Modified} = 0.36) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.37$) รองลงมาคือ วางแผนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และควบคุมงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าดัชนีเท่ากัน ($PNI_{Modified} = 0.36$) แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถทางทฤษฎี และทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.34$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

จากภาพที่ 7 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ยังพบว่า มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ก็อยู่ในส่วนที่กล่าวได้ว่าผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข

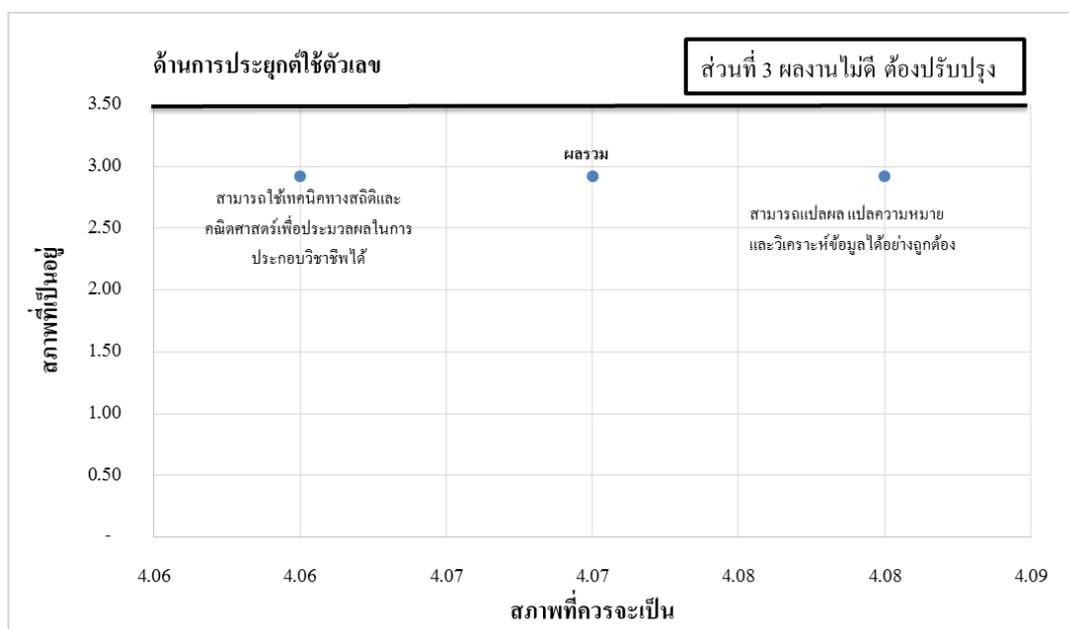
ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้	2.92	0.89	ปานกลาง	4.06	0.84	มาก	0.39	2
2. สามารถแปลผล แปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	2.92	0.94	ปานกลาง	4.08	0.85	มาก	0.40	1
ผลรวม	2.92	0.92	ปานกลาง	4.07	0.84	มาก	0.39	-

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.92$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้ และสามารถแปลผล แปลความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน มีสภาพความเป็นอยู่ มากที่สุด ($\bar{x}=2.92$, S.D. = 0.89) และ ($\bar{x}=2.92$, S.D. = 0.94)

เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถแปลผล แปลความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x}=4.07$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้ ($\bar{x}=4.06$, S.D. = 0.84)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข โดยรวม มีค่า PNI_{Modified} = 0.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสามารถแปลผล แปลความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง (PNI_{Modified} = 0.40) รองลงมาคือ สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้ (PNI_{Modified} = 0.39)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น ในด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอัจฉีฟกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข

จากภาพที่ 8 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอัจฉีฟกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ผลรวมอยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ยังพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ก็อยู่ในส่วนที่กล่าวได้ว่าผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 8 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอัจฉีฟกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

ด้านคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. มีความกระตือรือร้น	3.61	0.97	มาก	4.42	0.74	มาก	0.22	6
2. มีบุคลิกภาพที่มาก	3.55	0.93	มาก	4.38	0.72	มาก	0.23	5
3. รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล	3.23	1.01	ปานกลาง	4.27	0.78	มาก	0.32	1

ตารางที่ 8 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (ต่อ)

ด้านคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
4. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างมาก	3.67	0.89	มาก	4.37	0.71	มาก	0.19	10
5. ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น	3.57	0.90	มาก	4.37	0.71	มาก	0.22	6
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่มาก	3.75	0.87	มาก	4.44	0.68	มาก	0.18	11
7. ทักษะการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ	3.47	0.92	ปานกลาง	4.33	0.78	มาก	0.25	2
8. ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ กฎ กติกา	3.53	0.92	มาก	4.37	0.70	มาก	0.24	4
9. มีเจตคติที่มากต่อการประกอบอาชีพด้วยความเรียบร้อยรอบคอบ ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา คำนึงถึงความปลอดภัย	3.65	0.97	มาก	4.57	2.64	มาก	0.25	2
10. มีกิจนิสัยที่มากในการปฏิบัติงาน	3.65	0.90	มาก	4.44	0.73	มาก	0.22	6
11. มีวินัย และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ	3.72	0.92	มาก	4.48	0.70	มาก	0.20	9
ผลรวม	3.58	0.93	มาก	4.40	0.90	มาก	0.23	-

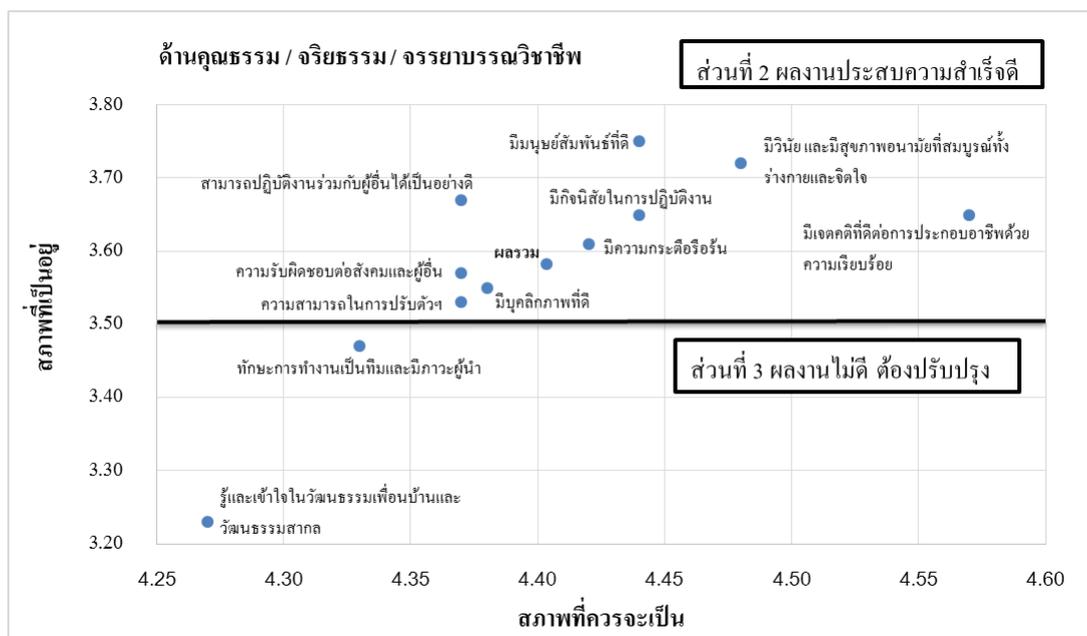
จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีมนุษยสัมพันธ์ที่มาก มีสภาพความเป็นอยู่ มากที่สุด ($\bar{x}=3.75$, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ มีวินัย และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ($\bar{x}=3.72$, S.D. = 0.92) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างมาก ($\bar{x}=3.67$, S.D. = 0.89) มีเจตคติที่มากต่อการประกอบอาชีพด้วยความเรียบร้อยรอบคอบ ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา คำนึงถึงความปลอดภัย และ มีกิจนิสัยที่มากในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=3.65$, S.D. = 0.97) และ ($\bar{x}=3.65$, S.D. = 0.90) มีความกระตือรือร้น ($\bar{x}=3.61$, S.D. = 0.97) ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ($\bar{x}=3.57$, S.D. = 0.90) มีบุคลิกภาพที่มาก ($\bar{x}=3.55$, S.D. = 0.93) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ

กฎ กติกา ($\bar{x}=3.53$, S.D. = 0.92) ทักษะการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ ($\bar{x}=3.47$, S.D. = 0.92) และ
 สดุดทัย และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล ($\bar{x}=3.23$, S.D. = 1.01)

เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้าน
 การเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม
 จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.40$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นราย
 ข้อพบว่า มีเจตคติที่มากต่อการประกอบอาชีพด้วยความเรียบร้อยรอบคอบ ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์
 ตรงต่อเวลา คำนึงถึงความปลอดภัย มีสภาพที่ควรจะเป็น มากที่สุด ($\bar{x}= 4.57$, S.D. = 2.64) รองลงมา
 คือ มีวินัย และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ($\bar{x}= 4.48$, S.D. = 0.70) มีมนุษย
 สัมพันธ์ที่มาก และ มีกิจนิสัยที่มากในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}= 4.44$, S.D. = 0.68) และ
 ($\bar{x}= 4.44$, S.D. = 0.73) มีความกระตือรือร้น ($\bar{x}= 4.42$, S.D. = 0.74) มีบุคลิกภาพที่มาก ($\bar{x}= 4.38$, S.D.
 = 0.72) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างมาก ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น และ
 ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ กฎ กติกา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}= 4.37$,
 S.D. = 0.71) ($\bar{x}= 4.37$, S.D. = 0.71) และ ($\bar{x}= 4.37$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ ทักษะการทำงานเป็นทีม
 และมีภาวะผู้นำ ($\bar{x}= 4.33$, S.D. = 0.78) และสดุดทัย รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและ
 วัฒนธรรมสากล ($\bar{x}= 4.27$, S.D. = 0.78)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความ
 ต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอ
 อาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวม มีค่า ($PNI_{Modified}= 0.23$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล ($PNI_{Modified}=$
 0.32) รองลงมาคือ มีเจตคติที่มากต่อการประกอบอาชีพด้วยความเรียบร้อยรอบคอบ ประหยัด อดทน
 ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา คำนึงถึงความปลอดภัย และทักษะการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ มีค่าดัชนี
 เท่ากัน ($PNI_{Modified}= 0.25$) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ กฎ กติกา
 ($PNI = 0.24$) มีบุคลิกภาพที่มาก ($PNI_{Modified}= 0.23$) มีกิจนิสัยที่มากในการปฏิบัติงาน และ มีความ
 กระตือรือร้น และ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีค่าดัชนีเท่ากัน ($PNI_{Modified}= 0.22$) มีวินัย และมี
 สุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ($PNI_{Modified}= 0.20$) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้
 เป็นอย่างมาก ($PNI_{Modified}= 0.19$) และสดุดทัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่มาก ($PNI_{Modified}= 0.18$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพ
 ที่ควรจะเป็นในด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5
 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์ห้เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ

จากภาพที่ 9 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ ผลรวม อยู่ในส่วนที่ 2 คือ ผลงานประสบความสำเร็จดี นอกจากนี้ ยังพบว่า รายการข้อความจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ มีความกระตือรือร้น มีบุคลิกภาพที่มาก สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงระเบียน กฎ กติกาที่มาก มีเจตคติที่มากต่อการประกอบอาชีพด้วยความเรียบร้อยรอบคอบ ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา คำนึงถึงความปลอดภัย มีทัศนคติที่มากในการปฏิบัติงาน และมีวินัย และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ อยู่ในส่วนที่ 2 คือ ผลงานประสบความสำเร็จดี แต่ก็มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ และรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล ที่อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของ
 อาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขา
 วิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง

ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะ ในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
1. มีความถนัด ความรู้ ความสามารถ ทางด้านวิชาชีพที่จะแข่งขันกับ ประชาคมอาเซียนได้	3.22	0.91	ปาน กลาง	4.32	0.74	มาก	0.34	3
2. บูรณาการความรู้ และมีทักษะในการ แสวงหาความรู้สู่การประกอบอาชีพ	3.36	0.86	ปาน กลาง	4.30	0.74	มาก	0.28	10
3. นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบ อาชีพได้	3.50	0.96	ปาน กลาง	4.35	0.76	มาก	0.24	11
4. มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิด ความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ	3.35	0.87	ปาน กลาง	4.32	0.75	มาก	0.29	9
5. แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.28	0.85	ปาน กลาง	4.27	0.77	มาก	0.30	7
6. มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถ แข่งขันกับแรงงานของประชาคม อาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.22	0.89	ปาน กลาง	4.29	0.77	มาก	0.33	5
7. ผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทัน ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมี ประสิทธิภาพ	3.21	0.85	ปาน กลาง	4.29	0.74	มาก	0.34	3
8. มีความสามารถในการแก้ปัญหาและ ลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ	3.28	0.77	ปาน กลาง	4.28	0.76	มาก	0.30	7
9. มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่า เกี่ยวกับอาชีพที่ปฏิบัติ โดยการ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและ ประชาคมอาเซียน	3.22	0.85	ปาน กลาง	4.25	0.79	มาก	0.32	6

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของ
อาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขา
วิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง (ต่อ)

ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะ ในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
10. มีความสามารถในการคิดค้น ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ	3.18	0.84	ปาน กลาง	4.31	0.75	มาก	0.36	2
11. สามารถสร้างแนวทางการจัด จำหน่าย ส่งเสริมการตลาดเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	3.07	0.85	ปาน กลาง	4.31	0.80	มาก	0.40	1
ผลรวม	3.26	0.86	ปาน กลาง	4.30	0.76	มาก	0.32	-

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการ
ประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{x}=3.26$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบ
อาชีพได้ ($\bar{x}=3.50$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือ บุรณาการความรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้สู่
การประกอบอาชีพ ($\bar{x}=3.36$, S.D. = 0.86) ความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดความรู้ใหม่และสร้าง
นวัตกรรมใหม่ ๆ ($\bar{x}=3.35$, S.D. = 0.87) แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติได้
อย่างมีประสิทธิภาพ และ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ
($\bar{x}=3.28$, S.D. = 0.85) และ ($\bar{x}=3.28$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ มีความถนัด ความรู้ ความสามารถ
ทางด้านวิชาชีพที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้ มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถแข่งขันกับ
แรงงานของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับ
อาชีพที่ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=$
3.22, S.D. = 0.91) ($\bar{x}=3.22$, S.D. = 0.89) และ ($\bar{x}=3.22$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ ผสมผสานความรู้
ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=$
3.21, S.D. = 0.85) มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ($\bar{x}=3.18$, S.D. = 0.84) และสุดท้าย
สามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาดเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=3.07$, S.D. =
0.85)

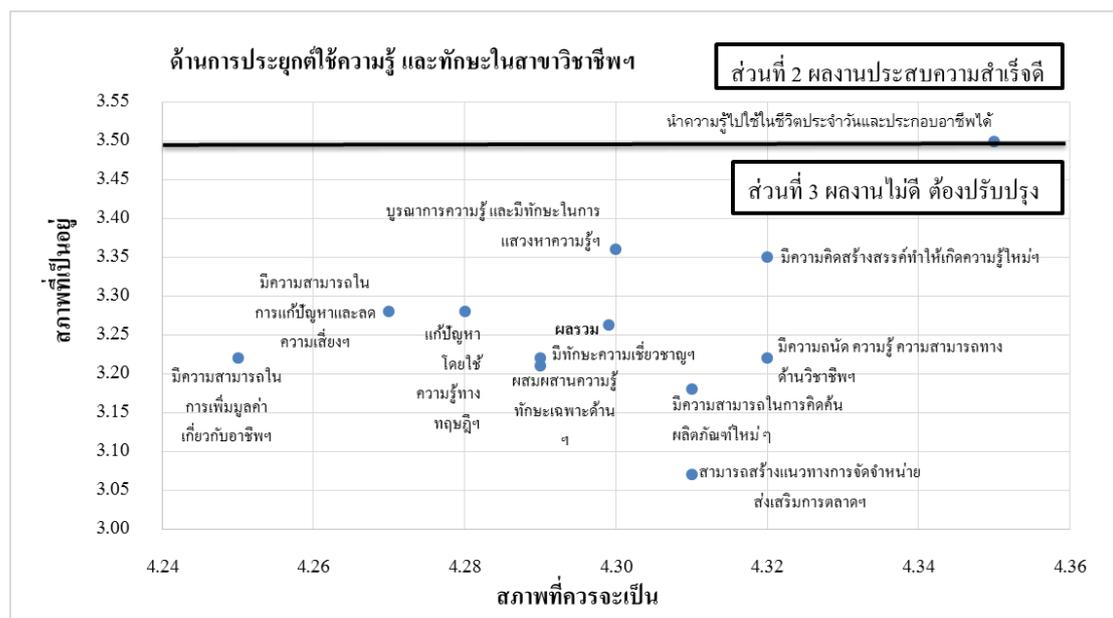
เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้าน
การเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้

ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้ ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ มีความถนัด ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้ และ มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.74) และ ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และสามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาดเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.75) และ ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ บุคลากรความรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้สู่การประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.74) มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถแข่งขันกับแรงงานของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.77) และ ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.76) แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.77) และสุดท้าย มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับอาชีพที่ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.79)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง โดยรวม มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาดเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($PNI_{Modified} = 0.40$) รองลงมาคือ มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ($PNI_{Modified} = 0.36$) มีความถนัด ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้ และ ผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าดัชนีเท่ากัน ($PNI_{Modified} = 0.34$) มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถแข่งขันกับแรงงานของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{Modified} = 0.33$) มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับอาชีพที่ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน ($PNI_{Modified} = 0.32$) มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ และ แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าดัชนีเท่ากับ ($PNI_{Modified} = 0.30$) มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ($PNI_{Modified} = 0.29$) บุคลากรความรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้สู่การ

ประกอบอาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.28$) และสุดท้าย นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพ
ได้ ($PNI_{Modified} = 0.24$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพ
ที่ควรจะเป็นในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง โดยพิจารณา
จุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุค
ประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะ
ในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง

จากภาพที่ 10 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนใน
ยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และ
ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ผลรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้
ยังพบว่าข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้ อยู่ใน
ส่วนที่ 2 คือผลงานประสบความสำเร็จดี แต่ก็พบว่าข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ มีความถนัด
ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้ บูรณาการความรู้ และมี
ทักษะในการแสวงหาความรู้สู่การประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดความรู้ใหม่และ
สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถแข่งขันกับแรงงานของประชาคมอาเซียนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้า

ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับอาชีพที่ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและประชาคม มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาดเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ด้านภาพรวม	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	ลำดับ
	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ		
ด้านการสื่อสาร	3.20	0.83	ปานกลาง	4.20	1.18	มาก	0.24	5
ด้านประชาคมอาเซียน	2.70	0.99	ปานกลาง	4.04	0.90	มาก	0.33	1
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.13	0.86	ปานกลาง	4.22	0.81	มาก	0.26	3
ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	3.07	0.83	ปานกลาง	4.17	0.78	มาก	0.26	3
ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข	2.92	0.92	ปานกลาง	4.07	0.84	มาก	0.28	2
ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	3.58	0.93	ปานกลาง	4.40	0.90	มาก	0.19	7
ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง	3.26	0.86	ปานกลาง	4.30	0.76	มาก	0.24	6
ผลรวม	3.12	0.89	ปานกลาง	4.20	0.88	มาก	0.26	-

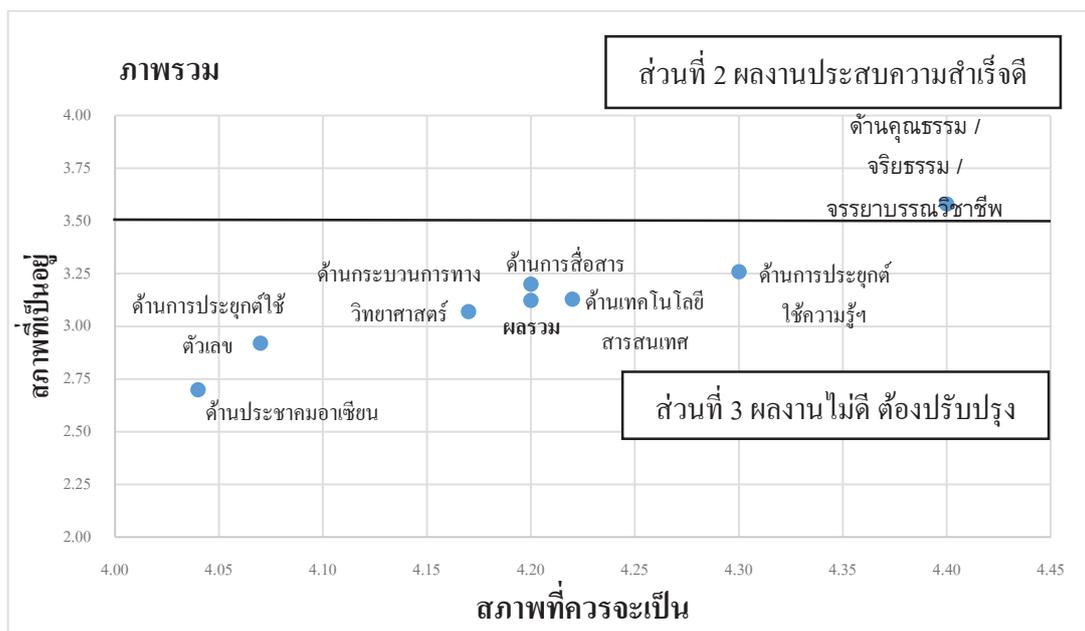
จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.12$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีสภาพความเป็นอยู่มากที่สุด ($\bar{x}=3.58$, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ($\bar{x}=3.26$, S.D. = 0.86) ด้านการสื่อสาร ($\bar{x}=3.20$, S.D. = 0.83) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}=3.13$, S.D. = 0.86) ด้าน

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{x}=3.07$, S.D. = 0.83) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ($\bar{x}=2.92$, S.D. = 0.92) และสุดท้าย ด้านประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=2.70$, S.D. = 0.99)

เมื่อพิจารณาภาพที่ควรจะเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีสภาพที่ควรจะเป็นมากที่สุด ($\bar{x}=4.40$, S.D. = 0.90) รองลงมาคือ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ($\bar{x}=4.30$, S.D. = 0.76) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}=4.22$, S.D. = 0.81) ด้านการสื่อสาร ($\bar{x}=4.20$, S.D. = 1.18) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{x}=4.17$, S.D. = 0.78) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ($\bar{x}=4.07$, S.D. = 0.84) และสุดท้าย ด้านประชาคมอาเซียน ($\bar{x}=4.04$, S.D. = 0.90)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านประชาคมอาเซียน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.33$) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ($PNI_{Modified} = 0.28$) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากัน ($PNI_{Modified} = 0.26$) ด้านการสื่อสาร ($PNI_{Modified} = 0.24$) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ($PNI_{Modified} = 0.24$) และสุดท้าย ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.19$)

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวม โดยพิจารณาจุดตัดที่ 3.50 (จากระบบ 5 ระดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

จากภาพที่ 11 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง นอกจากนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ก็อยู่ในส่วนที่ 2 ผลงานประสบความสำเร็จดี แต่ก็พบว่า ด้านการสื่อสาร ด้านประชากรอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข และด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

3.3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 11 ปัญหาและอุปสรรคการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของโรงเรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

ที่	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1.	ด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน	27	31.03
2.	หลักสูตรและลักษณะกระบวนการเรียนการสอน ไม่ได้เอื้อต่อการเรียนรู้ การตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน	16	18.39
3.	งบประมาณที่มีจำกัด ทำให้การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยเป็นไปได้ยาก	13	14.94
4.	อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่สมบูรณ์ ไม่ทันสมัย	10	11.49
5.	ขาดแคลนผู้สอน และวิทยากร ที่มีความชำนาญ ขาดประสบการณ์ใหม่ ๆ ไม่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย	4	4.60
6.	หลักสูตรไม่ได้มุ่งหวังที่จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียน	3	3.45
7.	คุณภาพการเรียนการสอน ยังไม่เหมาะในการเอามาใช้ในชีวิตจริง	2	2.30
8.	ผู้สอนขาดความรู้ และข้อมูลข่าวสาร เรื่องประชาคมอาเซียน ยังต้องพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ และความสามารถให้ได้มาตรฐาน เป็นผู้ชำนาญอย่างแท้จริง	5	5.75
9.	ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ	3	3.45
10.	ขาดอุปกรณ์ และข้อมูลในการเรียน ที่เป็นลายลักษณ์อักษร	4	4.60
ผลรวม		87	100

จากตารางที่ 11 พบว่าปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ ด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ หลักสูตรและลักษณะกระบวนการเรียนการสอน ไม่ได้เอื้อต่อการเรียนรู้ การตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน และงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยเป็นไปได้ยาก

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1.	ส่งเสริมให้เปิดสอนหลักสูตรในด้านภาษาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	31	42.46
2.	ควรมีอุปกรณ์และสื่อการสอนให้พอเพียงและทันสมัย เพื่อทันต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ	24	32.88
3.	ส่งเสริมให้มีการใช้ภาษาอาเซียนในการสอนของหลักสูตรต่าง ๆ	7	9.59
4.	ควรมีการแสดงผลงานของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ทางด้านการจัดจำหน่าย	2	2.74

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
5.	ควรมีการจัดตั้ง Model ธุรกิจของประเภทต่าง ๆ อาจจะเป็นรูปแบบของสหกรณ์ หรือกิจการเพื่อสังคม เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจ สามารถศึกษารายละเอียด แนวทาง ปัญหาและอุปสรรค ของการประกอบอาชีพในหลักสูตรต่าง ๆ ได้	2	2.74
6.	การปฏิบัติงานจริง ควรมีการออกหน่วย หรือจัดกิจกรรมภายใน โรงเรียนของแต่ละสาขา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียน	2	2.74
7.	ส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด การขาย การจำหน่าย โดยการปฏิบัติจริงแบบต่อเนื่อง จะสามารถนำมาเปรียบเทียบ ปรับปรุง ทดลอง เพื่อสร้างแนวทางนวัตกรรมได้	3	4.11
8.	ปรับหลักสูตรการสอนให้มีความหลากหลายครอบคลุมเพื่อให้ทัดเทียมกับประชาคมอาเซียน	2	2.74
ผลรวม		73	100

จากตารางที่ 12 พบว่าข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ส่งเสริมให้เปิดสอนหลักสูตรในด้านภาษา เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ ควรมีอุปกรณ์และสื่อการสอนให้พอเพียงและทันสมัย เพื่อทันต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ และส่งเสริมให้มีการใช้ภาษาอาเซียนในการสอนของหลักสูตรต่าง ๆ

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่านได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประชากร คือ ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2557 จำนวน 10 แห่ง จำนวน 9,962 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 10 แห่ง จำนวน 379 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านประชาคมอาเซียน 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 7) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ (Interview) และ แบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 สมรรถนะด้านวิชาชีพ ควรส่งเสริมการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้เท่าทันคน เหตุการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล ชื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีสุขภาพดี มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ใฝ่หาความรู้ แสวงหาแนวทางใหม่ รวมถึงควรรู้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ และกฎหมายของแต่ละประเทศ

1.2 สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ควรมีความสามารถการบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่ได้เรียนและได้ปฏิบัติ สามารถพัฒนางาน ตลอดจนติดตาม

ความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ รวมไปถึงการมีทักษะ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือเกี่ยวกับวิชาชีพนั้น ๆ ตลอดจนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรส่งเสริมความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการดำเนินงานด้านวิชาชีพนั้น ๆ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีความรอบรู้ รอบด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.4 สมรรถนะด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ควรมีทักษะโดยสามารถวางแผนปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และสามารถควบคุมให้งานเป็นไปตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด รวมไปถึงการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน

1.5 สมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์ข่าวสาร และมีพัฒนาการความรู้ในด้านภาษา ต้องสามารถสื่อสารภาษา หรือพูดได้ ในลักษณะของศัพท์เทคนิคของอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

1.6 สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

1.7 สมรรถนะด้านทักษะทางปัญญา ควรพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในเบื้องต้น มีความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

1.8 สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ ต้องสามารถปฏิบัติงานได้จริง เรียนรู้การแก้ไขปัญหา

1.9 สมรรถนะด้านอื่น ๆ ควรฝึกการพัฒนาเพื่อการค้นคว้า หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพการสร้างสรรค์กระบวนการคิดในการเปิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ การเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยการจัดกิจกรรมเสริมให้กับผู้เรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความจำเป็นมาก เนื่องจากต้องมีการแข่งขันสูง ทั้งประเทศพม่า ลาว เขมร ต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

สภาพที่เป็นอยู่ ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.12$, S.D. = 0.89) สภาพที่ควรจะเป็นในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, S.D. = 0.88) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของ

ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า มีค่า ($PNI_{\text{Modified}} = 0.26$) และการวิเคราะห์ห้เมทริกซ์ ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่สามารถนำมาเป็นประเด็นในการอภิปรายผล 4 ประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่าน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ดังนี้
 - 1) สมรรถนะด้านวิชาชีพ พบว่า ควรมีความขยัน อดทน ทำงานประเภทหนักเอาเบาสู้ ไม่ทอดทิ้งในการทำงาน ประหยัด ฉลาดมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้เท่าทันคน เหตุการณ์ และมองเห็นการณ์ไกล ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีสุขภาพดี มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ รักงานที่ทำ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ใฝ่หาความรู้ แสวงหาแนวทางใหม่ในงานที่ทำ มีคุณวุฒิตามความต้องการที่เป็นมาตรฐาน ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ควรจะรู้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ กฎหมายของแต่ละประเทศ ที่ต้องรู้ ซึ่งในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน วัฒนธรรมของประเทศตนเอง ซึ่งควรมีการอนุรักษ์ ประชาสัมพันธ์ให้ต่างชาติได้รับทราบ
 - 2) สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ พบว่า ควรมีความสามารถการบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่ได้เรียน และได้ปฏิบัติตามหลักสูตรเนื้อหาวิชาต่าง ๆ สามารถพัฒนางานที่ตนเองทำตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ รวมไปถึงการมีทักษะ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือเกี่ยวกับวิชาชีพนั้น ๆ ตลอดจนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการดำเนินงานด้านวิชาชีพนั้น ๆ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีความรอบรู้ รอบด้าน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการเก็บข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ระบบตรวจสอบ ระบบการเก็บข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในงานได้จริง เช่น การเก็บข้อมูลการซ่อมบำรุงต่าง ๆ
 - 4) สมรรถนะด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควรมีทักษะโดยสามารถวางแผน

ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ และสามารถควบคุมให้งานเป็นไปตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนดรวมไปถึงการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน เช่น วิชาชีพช่าง เป็นความรู้ทางด้านฟิสิกส์ และเป็นสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องทำได้จริง มีอยู่จริง การค้นหามีความสำคัญเพื่อให้ได้สิ่งที่สามารถช่วยให้ผลิตพลังงาน ตัวอย่างเช่น ช่างต้องมีความรู้รอบตัว ซ่อมเครื่องยนต์ ต้องรู้ว่าน้ำมันเครื่องจะนำไปทิ้งที่ไหน ที่ใช้อะไรทดแทนกันได้ 5) สมรรถนะด้านทักษะการสื่อสาร ผู้อำนวยการบริหารสถานศึกษา เสนอความคิดเห็นว่า ความรู้ในด้านภาษา เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในด้านวิชาชีพ ซึ่งยังไม่ทราบแน่ชัดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีลักษณะในรูปแบบใด ภาษาที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษามลายู ผู้เรียนต้องมีความใฝ่หา ใฝ่เรียน และใฝ่รู้ ต้องสามารถสื่อสารภาษา หรือพูดได้ ในลักษณะของศัพท์เทคนิคที่ผู้เรียนประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐาน ซึ่งในอนาคตผู้เรียนต้องเรียนภาษาด้วยประกอบกันไป 6) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ควรคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพ และต่อสังคม และปลูกฝังให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความรัก ความศรัทธา ความจริงใจ ต่อวิชาชีพ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมานะ อุตสาห ขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะสามารถทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้ 7) สมรรถนะด้านทักษะทางปัญญา ควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในเบื้องต้น มีความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่ออาชีพนั้น ๆ เช่น การตรวจซ่อมแก้ไข เทคนิควิธีการซ่อม หรือเกร็ดความรู้ต่าง ๆ 8) สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ ต้องสามารถปฏิบัติงานได้จริง มีความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และทักษะทางอาชีพนั้น ๆ ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ซึ่งหากว่ายังไม่มีหรือยังขาดอยู่ ต้องสามารถหาความรู้หรือทักษะเพิ่มเติม และเรียนรู้การแก้ไขปัญหา และ 10) สมรรถนะด้านอื่น ๆ การค้นคว้า หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ การสร้างกระบวนการคิดในการเปิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ การเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยการจัดกิจกรรมเสริมให้กับผู้เรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความจำเป็นมาก เนื่องจากต้องมีการแข่งขันสูง ทั้งประเทศพม่า ลาว เขมร ต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน นักศึกษาขาดความอดทน ซึ่งควรส่งเสริม สมรรถนะทางด้านนี้ นอกจากความรู้ ควรมีความอดทน ซึ่งเมื่อมองในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เน้นความสำคัญในเรื่องของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและประกอบวิชาชีพ สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม กฎหมายอาเซียน การเรียนรู้ร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรม การมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ สามารถที่จะแก้ไขปัญหา รวมถึงมีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังผลการศึกษาวิจัยของภาสกร เรืองวานิช วันชัย ปานจันทร์ และปรัชญา ชุ่มนาเสียว (2556) กล่าวว่า สมรรถนะในการ

ประกอบอาชีพ และการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย โดยสมรรถนะที่พึงประสงค์ที่ต้องให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิตให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถในการทำงานข้ามวัฒนธรรมได้นั้น ประกอบด้วย การสร้างทักษะในด้านความรับผิดชอบอันเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับบัณฑิตเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงาน ทักษะด้านองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชาที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง ทักษะทางด้านสังคมที่จะเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะ การทำงานกับเพื่อนร่วมงานต่างชาติ ทักษะด้านการปฏิบัติงานอันเป็นการพัฒนาขีดความสามารถให้กับบัณฑิตให้รองรับการเปลี่ยนแปลงได้ในทุกมิติ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันและอนาคตที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงในการประยุกต์เข้ากับการปฏิบัติงานเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและทักษะด้านภาษาและการสื่อสารอันเป็นการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจและการเจรจาต่อรองทางธุรกิจที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของประเทศ เนื่องจากเป็นส่วนที่จะสร้างความได้เปรียบในการเจรจาข้อตกลงทางการค้าหรือการติดต่อทางธุรกิจในการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อกัน

2. สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีสภาพที่เป็นอยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$, S.D. = 0.89) มีสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.88) ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครมองเห็นว่า สภาพที่เป็นอยู่ของสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนทั้ง 7 ด้าน นั้น ยังไม่สอดคล้องกับการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของการดำเนินงานของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครทั้ง 10 แห่ง แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนยังมีความคาดหวังที่จะเห็นผลของการส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนทั้ง 7 ด้านนั้นให้ดีขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครต้องอาศัยกระบวนการและวิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครมีการพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนให้ดีขึ้นต่อไป ดังเช่น การเตรียมความพร้อมของภาครัฐเพื่อให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนซึ่งเนื้อหาหลักครอบคลุมดังนี้ กรมอาเซียน (2555)

1) การเตรียมความพร้อมของภาครัฐซึ่งประกอบไปด้วยการจัดตั้งส่วนงานเพื่อรับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวกับอาเซียนโดยตรงในแต่ละหน่วยงานของรัฐ การประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาข้าราชการพลเรือนเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

อาเซียนรวมทั้งทักษะทางภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการฝึกอบรมครูและบุคลากรด้านการศึกษาเพื่อให้ถ่ายทอดไปยังโรงเรียนและสถานศึกษาต่อไป

2) การเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ถ่ายทอดผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ

3) การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน จะเกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองความต้องการและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนได้ การลงทุนเพื่อขยายตลาด การรักษาคุณภาพของสินค้า เป็นต้น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านประชาคมอาเซียนที่มีผลวิจัยของสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นด้านที่มีผลน้อยที่สุดใน 7 ด้าน โดยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครนั้น ไม่ได้เห็นความสำคัญและโอกาสที่จะได้รับของการเข้าประชาคมอาเซียน ซึ่งอาจไม่ได้รับข่าวสารหรือไม่เข้าใจนโยบายของรัฐที่จะดำเนินการก่อนและหลังการร่วมประชาคมอาเซียน และคาดว่าผู้เรียนยังเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ผลสรุปดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัย ภาสกรและคณะ (2556) สมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยสมรรถนะที่จำเป็น 6 ด้าน คือ สมรรถนะด้านองค์ความรู้ สมรรถนะด้านภาษาและการสื่อสาร สมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน สมรรถนะด้านความรับผิดชอบ สมรรถนะด้านสังคม และสมรรถนะด้านเทคโนโลยี รวมไปถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา อันได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านการเมือง

3. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.26$) ด้านประชาคมอาเซียน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านประชาคมอาเซียน มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยคาดว่าผู้เรียนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีความต้องการในด้านประชาคมอาเซียนจากหลักสูตรหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อาจใช้แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับประถมศึกษา 2554 ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียนนั้น ต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ผ่านงานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้โดยถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังสามารถกำหนดไว้ว่าคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนในด้านความรู้ คือ เด็กไทยต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงกฎบัตรอาเซียน และเพื่อให้การสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ต้องมีบริบทที่เป็นอาเซียน ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่ครูต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ นอกจากนี้ยังระบุคุณลักษณะของเด็กไทยไว้เพิ่มเติมอีกว่าคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนในด้านทักษะ/กระบวนการ ต้องมีทักษะพื้นฐานในการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา โดยอาศัยการเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของเด็กไทยโดยผ่านสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

จากผลการวิจัยนี้ ผู้เรียนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีความต้องการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 36.49 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ศิริรัตน์ สุดใจ (2557) ผลวิจัยของด้านการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครูต้องการเตรียมความพร้อมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาต่างประเทศนั้น ปัจจุบันการจัดการศึกษาต้องตอบสนองการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน โดยภาษากลางในการสื่อสารกันในประชาคมคือ ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศสำคัญอันแรกที่ต้องพัฒนาผู้เรียน

รองลงมา คือ ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสาร ตามลำดับ ในที่นี้คาดว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เรียนของโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีการใช้องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้ร่วมกับการประกอบวิชาชีพน้อย เนื่องจากพบว่ากลุ่มประชากรส่วนใหญ่ประกอบส่วนตัว ร้อยละ 36.68 รับจ้าง ร้อยละ 29.82 ไม่ได้ระบุ (เกษียณอายุ ผู้เรียน และไม่ได้ทำงาน) ร้อยละ 22.16 และรับราชการอีกร้อยละ 11.35 ทั้ง 4 กลุ่มประชากรนี้อาจมีการใช้การคำนวณทางคณิตศาสตร์ทั่วไปมากกว่าการใช้สถิติ มีการวิเคราะห์และการลำดับการแก้ปัญหาอย่างมีระบบในบางโอกาส อาจรวมไปถึงการสื่อสารด้วย แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่ขาดไป หรือต้องการพัฒนาทักษะโดยอาศัยองค์ประกอบทั้ง 4 นี้เสริมสมรรถนะตนเอง ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนในด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไปอันได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

จึงควรมีการเสริมความรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้แทรกหรือเสริมลงในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนด้วย ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ของสภาพที่เป็นอยู่ จากกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ปานกลาง คาดได้ว่าผู้เรียนมีทักษะในด้านนี้ในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว แต่มีความต้องการเสริมทักษะในด้านนี้เพิ่มเติมอีกซึ่งอาจจะหมายถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาและฝึกฝนทักษะอาชีพจากโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นสูงเป็นอันดับสอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย สมใจ กงเดิม (2556) เรื่องการศึกษาถึงความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่าการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายอันได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ คุณลักษณะด้านทักษะและกระบวนการ และคุณลักษณะด้านเจตคติของเยาวชนไทยต้องมีความรู้ในเรื่องความเป็นอาเซียน และผลงานวิจัยชิ้นนี้ยังมีผลวิจัยคล้ายคลึงกับ ภาสกรและคณะ (2556) เรื่อง สมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา ของปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย และ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ($PNI_{Modified} = 0.23$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นฐานเจตคติของการประกอบวิชาชีพของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมในเรื่องของความตั้งใจในการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อให้งานสำเร็จหรือการทำงานเป็นทีม และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์พร้อมต่อการใช้ทักษะอาชีพในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่ค่อนข้างเข้าเกณฑ์ดีมาก และยังคงมีความต้องการการกระตุ้นเจตคติที่ดีทางวิชาชีพเพิ่มขึ้นอีกจากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร อีกด้วย ซึ่งคล้ายกับผลงานบทความ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556) การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในเรื่อง สมรรถนะวิชาชีพครูไทย ของสมรรถนะหลักที่ 5 ว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีวินัยและความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และยังปรากฏอยู่ในผลงานวิจัย ในองค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้วิชาชีพอาจารย์พยาบาล วิไลวรรณและคณะ (2553) คือ องค์ประกอบที่ 2 เรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณ พบว่าตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีวินัย ด้วยความรับผิดชอบ รองลงมาคือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการกำหนดมาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษาของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาหรือ ก.พ.อ. 20 ซึ่งกำหนดไว้เป็นจรรยาบรรณในลำดับต้น ๆ ว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภทตำแหน่งต้องยึดมั่นในหลักการ คือ ซื่อสัตย์

สุจริต มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับ จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกแห่ง ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิด จาก อาจารย์พยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีบทบาททั้งทางด้านวิชาชีพการศึกษาและวิชาชีพพยาบาล จึงต้อง เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง โดยผลงานวิจัยที่น่าอ้างถึงมานั้นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของ การส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน เช่นกัน

4. การวิเคราะห์เมทริกซ์ ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อส่งเสริม สมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ผลที่ ได้จากการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ ในภาพรวม อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้อง ปรับปรุง นอกจากนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ก็อยู่ในส่วนที่ 2 ผลงานประสบความสำเร็จ แต่ก็พบว่า ด้านการสื่อสาร ด้านประชาคมอาเซียน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้าน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข และด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะ สาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง อยู่ในส่วนที่ 3 คือ ผลงานไม่ดี ต้องปรับปรุง ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ควรต้องมีความจำเป็นเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนของ โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร เพื่อแทรกองค์ประกอบของหัวข้อย่อยของแต่ละด้านลงไปใน การเรียนการสอนของ โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับของ ต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในด้านย่อยแต่ละด้าน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ภาพรวมปรากฏอยู่ในส่วนที่ 2 ของตารางการ วิเคราะห์เมทริกซ์ หมายถึง ผลงานประสบความสำเร็จในระดับดีมีผลการดำเนินงานที่ประสบ ความสำเร็จในระดับดี โดยถือเป็นจุดแข็งของกระบวนการเรียนการสอนของ โรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร และเมื่อพิจารณาลงรายละเอียดของหัวข้อย่อยขององค์ประกอบตามลำดับความ ต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ที่ต้องปรับปรุงทั้ง 10 ด้านย่อยของด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ พบว่า ด้านความรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล เป็นลำดับแรก และ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ เป็นลำดับที่สอง นั้น ปรากฏอยู่ในส่วนที่ 3 ของตารางการ วิเคราะห์เมทริกซ์ คือ ผลงานอยู่ในระดับไม่ดีและมีผลการดำเนินงานที่ไม่ประสบความสำเร็จถือว่าเป็น จุดอ่อน จำเป็นต้องทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมของทั้ง 2 ด้านดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคม อาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการสื่อสาร ควรมีการเน้นพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารอย่างเป็นระบบ เพราะทักษะด้านนี้เป็นกลไกที่สามารถลดความขัดแย้งและยังเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้การติดต่อประสานงานกับแผนกอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

2. ด้านประชาคมอาเซียน ควรมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในเบื้องต้น โดยการเลือกรูปแบบ และพัฒนาวิธีการสอนของหลักสูตร โดยเน้นการสอนแบบสอดแทรกภาษา หรือคำศัพท์เฉพาะที่สำคัญของรายวิชานั้น ๆ หรือเปิดหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ หรือภาษาอาเซียน จัดกิจกรรม และสร้างสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

4. ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ควรส่งเสริมทักษะดังกล่าว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้และความเข้าใจวิธีการนำทักษะต่าง ๆ มาใช้ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ปัญหา การแก้ปัญหา และการคิดอย่างเป็นระบบ

5. ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข ควรมีกลยุทธ์การสอนที่เน้นใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข โดยเน้นความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์และสถิติได้อย่างถูกต้อง

6. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ควรมีการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์ โดยสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพในการสอนทุกหลักสูตร รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

7. ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง ควรที่จะมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการประกอบอาชีพ เป็นการเรียนรู้สถานการณ์ที่แท้จริง ตลอดจนเป็นการนำความรู้ที่ได้รับจากทฤษฎีและปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ อันจะนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้มีความหลากหลายและเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเชิงลึกถึงความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

3. ควรศึกษารูปแบบการสอนของวิชาชีพเฉพาะเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

รายการอ้างอิง

- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. (2544). **คู่มือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี Constructionism**. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กอง.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). **การศึกษาตลอดชีวิตการศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ : ศรุสภลาดพรวัว.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. **คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ , 2546. ก.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). **“กลยุทธ์และจุดเน้นการศึกษานอกโรงเรียน”** กรุงเทพฯ : งานพัฒนาการศึกษา.
- โกวิท วรรณพัฒน์. (2544). **“การคิดเป็นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมไทยในชีวิตพอเล่า”** ม.ป.ท., ป.ป.พ.
- การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ. **“การพัฒนาหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”** เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่ประชาคมอาเซียน. (2555). รายงานฉบับสมบูรณ์, 2555 : กรมแรงงาน.
- จาตุรนต์ ฉายแสง. (2556). 8 นโยบายด้านการศึกษา. เข้าถึงเมื่อ 8 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/33579-3943.pdf>
- จำเนียร จันทร์งาม. (2536). **“การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะชั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน”** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปฎิญา โทศลศิริพจน์. (2547). **“การวิจัยและพัฒนากิจกรรมและเทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น สำหรับการเรียนการสอนแบบโครงการ”** วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย. (2540). **การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับ ความสำคัญที่ต่างกัน โดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดี่ยว**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศูนย์ข้อมูลสถิติกรุงเทพมหานคร. (2556). สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานกรุงเทพมหานคร. เข้าถึงเมื่อ 11 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://portal.bangkok.go.th/subsite/index.php?strOrgID=001024>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2556*. 10, 4 (พฤศจิกายน): 3-4.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2555). *แผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2555*. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000130/Logo/Document/3OperationPlanBangkokYear2555.pdf>
- พัชรี ขันอาสะวะ. (2544). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. 2537.” (2537). ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2537 เป็นปีที่ 49 ในรัชกาลปัจจุบัน
- พรไพบุลย์ ไชยเสนา. (2553). *ความต้องการพัฒนางานส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2) สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (ดินแดง 2).
- ภาสกร เรืองวานิช วันชัย ปานจันทร์ และปรัชญา ชุ่มนาเสียว. (2556). “สมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทยสู่ประชาคมอาเซียน.” *วารสารคชวชิร บัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* 3, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 22-36.
- ศิริรัตน์ สุดใจ. (2557). “แนวทางการเตรียมความพร้อมบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.” *สุทธิปริทัศน์* 28, 86 (เมษายน-มิถุนายน): 194-213.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2004). “Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้.” *Productivity* 9, 53 (พฤศจิกายน-ธันวาคม): 44-48.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). “การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21.” เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1-2 หลักสูตร การพัฒนาครูโดยการสร้างระบบพี่เลี้ยง ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ วันที่ 22-23 เมษายน 2556. นักศึกษาปริญญาเอกสาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รุ่นที่ 1.

- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2549), **หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544** (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549), **คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544** (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยในอาเซียน ไทยต้องเร่งเพิ่มคุณภาพแรงงานเพื่อให้แข่งขันได้ยุค AEC., **วารสารศูนย์วิจัยกสิกรไทย** (ฉบับสี่มวชน) 19, 2433 (22 พฤศจิกายน) 2556.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น = Needs assessment research**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิเดช ไชยทองพันธ์. (2543). “การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์สำหรับช่างอุตสาหกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ.” มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สมใจ กงเดิม. (2556). “การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.” คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สมใจ เพียรประสิทธิ์ และอัศครัตน์ พูลกระจ่าง. 2554. “การศึกษาความคิดเห็นในการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร.” **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร 5, 2** (กันยายน): 20-32.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2555). **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**.
- สำเนาวั จจรศิลป์. (2529). “การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา.” นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วิไลวรรณ ทองเจริญ และคณะ. (2553). “องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์พยาบาล.” **J Nurs Sci 28, 1** (October-December): 55-66.
- อินทิรา รอบรู้. (2553). “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน.” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**.

อานนท์ สักดีวีชัย. (2547). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง, **Chulalongkon Review**. 16 (กรกฎาคม-กันยายน): 57-72.

ภาษาอังกฤษ

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological Testing**. 4th ed. New York: Harper & Row Publishers, 1984.

Ginzberg, E., Ginsburg, S., Axelrad, S. & Herma, J. (1951). **Occupational choice: An approach to a general theory**. New York: Columbia University Press.

Gray, G.A. (1988). **The Development of a Model for Statewide Need Assessment of Services for Troubled Children and Families**. n.p. : Education Administration Drake University.

Krejcic, R.V. and Morgan, P.W. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York: Harper & Row Publishers.

McClelland, D.C. (1973). Testing for Competence rather than for Intelligence, **American Psychologist**. 28 , 1 – 14.

Meyen, E.L., Ramp, E., Harrod, C.A. & Bui, Y.N. (2003). A national assessment of stall development needs related to the education of students with disabilities, **Focus on Exeptional Children**, 35(8), 1-10.

Peterson, T.O., & Peterson, C.M. (2004). From felt need to actual need: A multi-method multi-sample approach to needs assessment. **Performance Improvement Quarterly**, 17(1), 5-23.

Super, D. (1957). **The psychology of careers**. New York: Harper & Row.

Witkin, B.R. **Assessing needs in education and social program**. Saubn Francisco : Jossey-Boss Publishers, 1984.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

1. อาจารย์ ดร. สำเริง อ่อนสัมพันธุ์
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา
อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
3. อาจารย์พิทักษ์ สุพรรณ โณภาพ
อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ภาคผนวก ข

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชิงกรุงเทพมหานคร
(แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ชื่อผู้วิจัย

นางสาวอภิสร่า โชติภากรณ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทรศัพท์ 081-987-9185

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

 ตำแหน่ง.....

 สถานที่ทำงาน.....

 ประสบการณ์ทำงาน.....

 วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....
 เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุค
ประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานคร

	ข้อคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		คนที่				
		1	2	3		
1.	ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพ ควรมีความรู้ลักษณะอย่างไร	1	1	1	3	1.00
<ul style="list-style-type: none"> ● สมรรถนะด้านความรู้ หมายถึง ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน 						
2.	ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกรูปแบบการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมคน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ควรมีความรู้เป็นอย่างไร	1	1	1	3	1.00
3.	ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในขอบเขตทั่วไปของงานที่หลากหลาย งานที่มีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการแก้ปัญหา การวางแผนและการจัดการทรัพยากรได้เหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น	1	1	1	3	1.00

	ข้อความในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
	และหมู่คณะ ท่านคิดว่าสมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควรมีลักษณะเป็นอย่างไร					
4.	ทักษะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความชำนาญและความสามารถในการใช้การคิดและกระบวนการคิดเพื่อค้นหาความรู้ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ท่านคิดว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านทักษะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร	1	1	1	3	1.00
5.	ทักษะการสื่อสาร หมายถึง สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล มีความคิดอย่างสร้างสรรค์ในเชิงบวก ท่านคิดว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านทักษะการสื่อสารควรมีลักษณะเป็นอย่างไร	1	1	1	3	1.00
<ul style="list-style-type: none"> ● สมรรถนะด้านทัศนคติ หมายถึง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัยและทักษะทางปัญญา 						
6.	คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การมีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้ง	1	1	1	3	1.00

	ข้อความในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
	ร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงเป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาน ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ควร มีลักษณะเป็นอย่างไร					
7.	ทักษะทางปัญญา หมายถึง เป็นผู้ที่มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ ท่านคิดว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านทักษะทางปัญญาควร มีลักษณะเป็นอย่างไร	1	1	1	3	1.00

	ข้อความในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
<ul style="list-style-type: none"> • สมรรถนะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งการประยุกต์สู่อาชีพ 						
8.	ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพควรมีทักษะการปฏิบัติเป็นอย่างไร	1	1	1	3	1.00
9.	จากสมรรถนะทางด้านวิชาชีพข้างต้นที่กล่าวมา ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 นักเรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ควรมีสมรรถนะทางด้านใดเพิ่มขึ้นอีก	1	1	1	3	1.00

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอາชีฟกรุงเทพมหานคร
(แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ชื่อผู้วิจัย

นางสาวอภิศรา โชติภากรณ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทรศัพท์ 081-987-9185

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

.....

ตำแหน่ง.....

.....

สถานที่ทำงาน.....

.....

ประสบการณ์ทำงาน.....

.....

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพ

กรุงเทพมหานคร

	ข้อคำถามในการสัมภาษณ์
1.	ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพ ควรมีคุณลักษณะอย่างไร
	<ul style="list-style-type: none"> ● สมรรถนะด้านความรู้ หมายถึง ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน
2.	ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกรวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
3.	ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในขอบเขตทั่วไปของงานที่หลากหลาย งานที่มีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการการแก้ปัญหา การวางแผน และการจัดการทรัพยากรได้เหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการ ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ ท่านคิดว่าสมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
4.	ทักษะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความชำนาญและความสามารถในการใช้การคิดและกระบวนการคิดเพื่อค้นหาความรู้ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านทักษะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

	ข้อคำถามในการสัมภาษณ์
5.	<p>ทักษะการสื่อสาร หมายถึง สามารถสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก ความสามารถด้านภาษาในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสบการณ์เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล มีความคิดอย่างสร้างสรรค์ในเชิงบวก ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านทักษะการสื่อสารควรมีลักษณะเป็นอย่างไร</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● สมรรถนะด้านทัศนคติ หมายถึง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา
6.	<p>คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การมีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รวมไปถึง เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคม ที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร</p>
7.	<p>ทักษะทางปัญญา หมายถึง เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้ง ประยุกต์สู่อาชีพ ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพในด้าน ทักษะทางปัญญาควรมีลักษณะเป็นอย่างไร</p>

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์	
	<ul style="list-style-type: none"> ● สมรรถนะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งการประยุกต์สู่อาชีพ
9.	ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 สมรรถนะทางด้านวิชาชีพควรมีทักษะการปฏิบัติเป็นอย่างไร
10.	จากสมรรถนะทางด้านวิชาชีพข้างต้นที่กล่าวมา ท่านคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 นักเรียนโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรมีสมรรถนะทางด้านใดเพิ่มขึ้นอีก

ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่	ชื่อสกุล	สถานที่	ตำแหน่ง
1.	นายจุนันท์ ภาวักะนันท์	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. หลวงพ่อ ทิวส์ศักดิ์	รักษาการ ผู้อำนวยการ บริหารสถานศึกษา
2.	นายวินัย นิ่มอนงค์	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. ดินแดง 1	ผู้อำนวยการบริหาร สถานศึกษาชำนาญการ พิเศษ
3.	นายรัชชัย ไวกเวธา	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. ดินแดง 2	ผู้อำนวยการบริหาร สถานศึกษา
4.	นายพรไพบุลย์ ไชยเสนา	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. หนองจอก	ผู้อำนวยการบริหาร สถานศึกษา
5.	นายภูชกร ทองทา	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. ม้วน บำรุง ศิลป์	ผู้อำนวยการบริหาร สถานศึกษา
6.	นายสมพงษ์ ทดแทนคุณ	โรงเรียนฝึกอาชีพกทท. อาทร์ สังกะวัฒนะ	ผู้อำนวยการบริหาร สถานศึกษา วิทฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการ พิเศษ

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

1. อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธุ์
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
3. อาจารย์พิทักษ์ สุพรรณ โณภาพ
อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ภาคผนวก จ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

ผลประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

“การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร” โดยลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ขอให้ท่านตอบตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับความต้องการและจำเป็นของท่าน เพื่อที่จะได้นำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมต่อไป เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร ต่อไป

อภิสร่า โชติภาภรณ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาพัฒนศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

≤ 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

≤ มัธยมศึกษา

อนุปริญญา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

อื่น ๆ.....

4. การประกอบอาชีพ

รับจ้าง

รับราชการ

ธุรกิจส่วนตัว

อื่น ๆ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

≤ 5,000 บาท

5,001-10,000 บาท

10,001-20,000 บาท

20,001-30,000 บาท

□ 30,0001 บาทขึ้นไป

**ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีข้อคำถามจำนวน 39 ข้อ ทุกข้อจะต้องมีข้อมูลที่ตอบอยู่ 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยมีความต้องการอยากทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน

2. ข้อคำถามเป็นลักษณะให้พิจารณาข้อความในคำถามและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ทั้งใน “สภาพที่เป็นอยู่” และ “สภาพที่ควรจะเป็น” โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **มากที่สุด**

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **มาก**

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **ปานกลาง**

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **น้อย**

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ตัวอย่าง

ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	สภาพที่เป็นอยู่					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ข้อที่ 0 หลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและ ความต้องการของตลาดแรงงาน			✓			✓				

คำอธิบาย จากตารางดังกล่าว การตอบคำถามข้อ (0) หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนสภาพที่ควรจะเป็น ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน มีความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
• ด้านการสื่อสาร						
1.	มีความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร	1	1	1	3	1.00
	มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาและการถ่ายทอดความคิด	1	1	1	3	1.00
2.	มีความรู้ความเข้าใจ ความรู้ลึกและทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม	1	1	1	3	1.00
3.	มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ	1	1	0	2	0.67
4.	มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม	0	1	1	2	0.67
• ด้านประชาคมอาเซียน						
5.	สามารถสื่อสารภาษาอาเซียน ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนได้อย่างน้อย 1 ภาษา	1	1	1	3	1.00
6.	สามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
7.	สามารถสรุปประเด็นสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และเลือกรูปแบบเพื่อใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
8.	มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงกฎหมาย	1	1	1	3	1.00

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
9.	รู้แนวโน้มนักศึกษาทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ปรับตัวในการเป็นพลเมืองที่ดีภายในกฎ บัตรอาเซียน	1	1	0	3	0.67
10.	มีความตระหนักและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบ โดยสามารถปรับตนเองเพื่อให้ ประกอบอาชีพอยู่ในประชาคมอาเซียนได้	1	1	0	3	0.67
11.	มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน	1	1	1	3	1.00
● ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ						
12.	มีความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ และสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่าง ถูกต้อง	1	1	1	3	1.00
13.	สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการวิเคราะห์ ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเลือกรับ ข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง	1	1	1	3	1.00
14.	สามารถค้นคว้าข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ใหม่ ๆ	1	1	1	3	1.00
15.	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	1	1	1	3	1.00
16.	มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	0	2	0.67
17.	มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี เพื่อการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ถูกต้อง และเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
● ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์						
18.	วางแผนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ และประเมินผล อย่างเป็นระบบ และควบคุมงานให้เป็นตาม	1	1	1	3	1.00

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
	มาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด					
19.	วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางการ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
20.	แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถทาง ทฤษฎี และทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
21.	มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.00
● ด้านการประยุกต์ใช้ตัวเลข						
22.	สามารถใช้เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์เพื่อ ประมวลผลในการประกอบวิชาชีพได้	1	1	0	2	0.67
23.	สามารถแปลผล แปลความหมายและวิเคราะห์ ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	1	1	0	2	0.67
● ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ						
24.	มีความกระตือรือร้น	1	1	0	2	0.67
25.	มีบุคลิกภาพที่ดี	1	1	0	2	0.67
26.	รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมเพื่อนบ้านและวัฒนธรรม สากล	1	1	0	2	0.67
27.	สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	1	1	1	3	1.00
28.	ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น	1	1	1	3	1.00
29.	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	1	1	0	2	0.67
30.	ทักษะการทำงานเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ	1	1	0	2	0.67
31.	ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ระเบียบ กฎ กติกา	1	1	0	2	0.67
32.	มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพด้วยความ เรียบง่ายรอบคอบ ประหยัด อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อ เวลา คำนึงถึงความปลอดภัย	1	1	1	3	1.00

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
33.	มีกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีเจตคติที่ดี	1	1	1	3	1.00
34.	มีวินัย และมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ	1	1	0	2	0.67
● ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง						
35.	มีความถนัด ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพที่ จะแข่งขันกับประชาคมอาเซียนได้	1	1	1	3	1.00
36.	บูรณาการความรู้ และมีทักษะในการแสวงหา ความรู้สู่การประกอบอาชีพ	1	1	1	3	1.00
37.	นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบ อาชีพได้	1	1	1	3	1.00
38.	มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดความรู้ใหม่และสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน และสามารถประกอบอาชีพได้จริง	1	1	1	3	1.00
39.	แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎี และทักษะการ ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
40.	มีทักษะความเชี่ยวชาญ เพื่อสามารถแข่งขันกับ แรงงานของประชาคมอาเซียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
41.	ผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญ การ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00
42.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยง จากการประกอบอาชีพ	1	1	1	3	1.00
43.	มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับอาชีพที่ ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และประชาคมอาเซียน	1	1	1	3	1.00

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
44.	มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับอาชีพเพื่อการลดต้นทุน และการเพิ่มรายได้	1	0	1	2	0.67
45.	สามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริม การตลาดเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1	1	1	3	1.00

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

3.1 ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามคะ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
“การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน
ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอາชีพกรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร” โดยลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 3 ตอน จำนวน 7 หน้า ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ขอให้ท่านตอบตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับความต้องการและจำเป็นของท่าน เพื่อที่จะได้นำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมต่อไป เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ต่อไป

น.ส. อภิสรา โชติภากรณ์
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาพัฒนศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความหรือกรอกข้อมูลในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

≤ 20 ปี 21-30 ปี
 31-40 ปี 41-50 ปี
 51-60 ปี 60 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 อนุปริญญา ปริญญาตรี
 ปริญญาโท อื่น ๆ (โปรดระบุ)

4. การประกอบอาชีพ

รับจ้าง
 รับราชการ
 ธุรกิจส่วนตัว
 อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

≤ 5,000 บาท
 5,001-10,000 บาท
 10,001-20,000 บาท
 20,001-30,000 บาท
 30,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียน

ของผู้เรียนโรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีข้อความจำนวน 39 ข้อ ทุกข้อจะต้องมีข้อมูลที่ต้องตอบอยู่ 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยมีความต้องการทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน

2. ข้อคำถามเป็นลักษณะให้พิจารณาข้อความในคำถามและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ทั้งใน “สภาพที่เป็นอยู่” และ “สภาพที่ควรจะเป็น” โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **มากที่สุด**

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **มาก**

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **ปานกลาง**

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **น้อย**

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ตัวอย่าง

ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร	สภาพที่เป็นอยู่					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ข้อที่ 0 หลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน			✓			✓				

คำอธิบาย จากตารางดังกล่าว การตอบคำถามข้อ (0) หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับ **ปานกลาง** ส่วนสภาพที่ควรจะเป็น ของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน มีความต้องการอยู่ในระดับ **มากที่สุด**

ข้อ	ความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียน ฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร	สภาพที่เป็นอยู่					สภาพที่ควรจะเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
42.	ผสมผสานความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และ ความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ										
43.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาและลดความเสี่ยงจากการ ประกอบอาชีพ										
44.	มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าเกี่ยวกับอาชีพที่ปฏิบัติ โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและประชาคม อาเซียน										
45.	มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับ อาชีพเพื่อการลดต้นทุน และการเพิ่มรายได้										
46.	สามารถสร้างแนวทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาด เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน										

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านวิชาชีพในยุค
ประชาคมอาเซียนของผู้เรียนโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

3.1 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามคะ

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล ที่อยู่	นางสาวอภิสร่า โชติภากรณ์ 438 ซอยเพชรเกษม 81 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
ที่ทำงาน	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	สำเร็จการศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาการบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยสยาม ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน	นักวิชาการพัฒนาคุณภาพ งานนโยบายและแผน คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม